

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

2030

اهداف انکشاف پایدار افغانستان

(۲۰۳۰-۲۰۱۵)

(اهداف، تارگیت ها و شاخص های ملی)

2030

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت اقتصاد

اهداف انکشاف پایدار افغانستان

۲۰۳۰ - ۲۰۱۵

(اهداف، تارگیت ها و شاخص های ملی)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۚ (سوره الرعد، آیه: ۱۱)

هر آینه خداوند (ج) سرنوشت هیچ قوم (ملتی) را تغییر نمیدهد
مگر آنکه آنان آنچه در خودشان است تغییر دهند.

دیدگاه ما برای آینده افغانستان

تا سال ۱۴۰۹ هجری شمسی (۲۰۳۰ میلادی) افغانستان به
دستاوردهای ذیل نایل خواهد آمد:

یک کشور برخوردار از صلح و امنیت داخلی، روابط صلح آمیز و حسنه با کشورهای همسایه و برخوردار از احترام لازم در صحنه بین المللی.

یک ملت بردبار، یکپارچه و کثرت گرا، پابند به میراث‌های اسلامی و اهداف والای مشارکت عمومی و تساوی حقوق شهروندی.

جامعه خود کفا، مملو از امید و سرشار از رفاه بر اساس اقتصاد پویا، فراگیر و اشتغالزا در تباری با سکتور خصوصی فعال، و حفظ پایدار محیط زیست.

پیام جلالتماب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

مسوده

پيام جلالتماب رئيس اجرائيه جمهوري اسلامي افغانستان

مسلو

پیشگفتار

اجندای اهداف انکشاف پایدار در یک برهه حساس تاریخ معاصر، مطرح میگردد که جهان با چالشهای فراوانی روبرو است. فقر و گرسنگی، بیکاری و نابرابری، خشونت و بی عدالتی، نا امنی و بی ثباتی، از جمله چالشهای بزرگ جهان امروز، محسوب میشوند. برعلاوه، ضعف حکومتمداری خوب و فساد گسترده، عدم شفافیت و پاسخگویی، عدم تناسب رشد نفوس و اقتصاد، عدم دسترسی به انرژی پایدار و آب آشامیدنی صحی، مایه نگرانی جهان بشریت، بالخصوص افغانستان میباشد.

اهداف انکشاف پایدار (Sustainable Development Goals-SDGs 2015-2030)، یک اجندای جامع و همه شمول اقتصادی، اجتماعی، امنیتی و محیط زیستی میباشد که توسط کشورهای عضو سازمان ملل با توافق آراء، برای ۱۵ سال آینده جهان بشریت طرح و ترتیب گردیده است. این برنامه، ۱۷ هدف انکشافی را در قالب ۱۶۹ تارگیت، ۲۳۲ شاخص و فعالیت های استراتژیک، را بگونه متداوم دنبال می کند.

افغانستان یکی از کشورهای کمتر انکشاف یافته و فقیر، نیاز دارد تا برنامه های انکشافی خویش را با اهداف انکشاف پایدار، هماهنگ و همخوان سازد. چون، شرایط و الزامات کنونی ایجاب می نماید تا منابع عمده عایداتی کشور بگونه دقیق مطالعه و شناسایی گردیده، و مشخصاً روی آن سرمایه گذاری صورت گیرد تا به نیازمندی های نسل حاضر و آینده پاسخگو باشیم. افغانستان زمانی به اهداف انکشاف پایدار دست خواهد یافت که تمام اعضای جامعه، بصورت آگاهانه، نیازمندی های خویش را در محدوده ظرفیت های موجود شناسایی نموده و سهم فعال و کلیدی خویش را در کنار دولت، در تحقق این اهداف، ایفا نمایند.

ما با رویکردهای واقع بینانه، منابع و ظرفیت های موجود، اهداف انکشاف پایدار را در دستور کارهای اقتصادی و اجتماعی کشور قرار خواهیم داد و طرح های استراتژیک و تطبیقی را جهت حصول تارگیت های ملی روی دست خواهیم گرفت. ما باورمند هستیم که با ابتکار و تلاش های خستگی نا پذیر همه نهادهای ذینفع در کشور، قادر خواهیم شد تا بستر مناسب را برای حصول اهداف انکشاف پایدار افغانستان، مهیا نموده و جریان رشد و توسعه متوازن را با تعهد و پیگیری متداوم به منظور رسیدن به توسعه اقتصادی، سرعت ببخشیم.

در اخیر، جا دارد تا از همکارانم در وزارت اقتصاد، واحد هماهنگی اهداف انکشاف پایدار ریاست اجراییه، اداره انکشافی سازمان ملل متحد و سایر نهادهای که در جهت تدوین این سند، زحمات و تلاشهای خستگی نا پذیر را انجام داده اند، صمیمانه قدردانی نمایم.

دوکتور مصطفی مستور

وزیر اقتصاد

شماره	فهرست مطالب	صفحه
۱	پیام جلالتماب رئیس جمهوری اسلامی افغانستان	الف
۲	پیام جلالتماب رئیس اجرائیه جمهوری اسلامی افغانستان	ب
۳	پیشگفتار	۴
۴	مقدمه	۷
۵	پس منظر اهداف انکشاف پایدار	۱۰
۶	تحلیل وضعیت اهداف انکشاف پایدار افغانستان	۱۴
۷	اهداف، تارگیت ها و شاخص های ملی	۳۶
۸	سکتور امنیت	۳۹
۹	سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون	۴۵
۱۰	سکتور زیربنا و منابع طبیعی	۵۰
۱۱	سکتور معارف	۶۶
۱۲	سکتور صحت	۸۵
۱۳	سکتور زراعت و انکشاف دهات	۹۵
۱۴	سکتور مصوونیت اجتماعی	۱۰۴
۱۵	سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی	۱۱۹

مقدمه

جهان امروز ما، با چالشهای عظیمی روبروست. میلیون ها انسان زیر خط فقر زندگی میکنند و از گرسنگی شدید رنج میبرند. نابرابری، بی عدالتی، افراط گرایی، تروریسم و خشونت در حال افزایش است. سطح بلند بیکاری، مخصوصاً در میان جوانان، به یک نگرانی جدی تبدیل شده است. تهدیدات بهداشتی، حوادث طبیعی، مهاجرت های گروهی و عودت کتله ای مهاجرین، خشکسالی، فرسایش زمین، کمبود آب شیرین، اثرات نا مطلوب محیط زیستی و غارت منابع طبیعی، فهرست دیگری از چالشهای مهم جهان امروز، بلاخص افغانستان میباشد. لهذا، ما نیاز داریم تا جهانی عاری از فقر، گرسنگی، بیماری و تنگدستی، خشونت و بی عدالتی، نا امنی و بی ثباتی، نا برابری و تبعیض داشته باشیم، تا همه اتباع کشور، زندگی سعادت مند و با عزت داشته باشند. کشورهای جهان امروز، نمیتوانند بدون توجه به اجندای انکشاف پایدار به حیات سالم و بهینه خویش ادامه دهند.

در سپتمبر سال ۲۰۰۰ میلادی، در اجلاس هزاره سازمان ملل، بتعداد ۱۸۹ رئیس دولت و سران حکومت، با تائید "اعلامیه هزاره"، متعهد به مشارکت برای دستیابی به هشت هدف "اهداف انکشافی هزاره"، الی سال ۲۰۱۵ گردیدند. اهداف انکشافی هزاره، بمنظور توسعه اقتصادی و فراهم آوری نیازمندی های جوامع بشری، طرح و ترتیب گردیده بود. افغانستان در سال ۲۰۰۵ متعهد به تطبیق این اهداف گردید و هدف "تامین امنیت" را به تعداد اهداف جهانی، اضافه نمود.

بعد از ختم معیاد زمانی اهداف انکشافی هزاره در سپتمبر سال ۲۰۱۵، بتعداد ۱۹۳ کشور جهان در مجمع عمومی سازمان ملل متحد گرد هم آمدند و تعهد خویش را در قبال اجندای جدید انکشافی چنین اعلان نمودند: "ما، سران کشورها و دولت ها و نمایندگان عالی رتبه حاضر در این نشست مورخ ۲۵ الی ۲۷ سپتمبر ۲۰۱۵ در مقر سازمان ملل متحد در شهر نیویارک، همزمان با گرامیداشت هفتادمین سالگرد تاسیس این سازمان، در مورد اهداف جدید جهانی انکشاف پایدار چنین تصمیم اتخاذ نموده ایم: ما به نمایندگی از ملت های خود، تصمیم تاریخی در خصوص مجموعه اهداف و تارگیت های جهانی انکشاف پایدار، خود را به تلاش خستگی ناپذیر در جهت اجرا و تحقق کامل این اجندای انکشافی الی پایان سال ۲۰۳۰، متعهد و باورمند میدانیم. ما متعهد به تحقق اهداف انکشاف پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی با شیوه متوازن و یکپارچه می باشیم".

همه کشورهای عضو سازمان ملل، مصمم گردیدند تا الی سال ۲۰۳۰ با فقر و گرسنگی، نابرابری و بی عدالتی مبارزه نمایند و یک جامعه مرفه، صلح آمیز، شایسته، فراگیر و قدرتمند اقتصادی را بار آورند. با توجه به اهمیت اهداف انکشاف پایدار در سطح ملی و بین المللی، افغانستان مصمم است تا این اهداف را با برنامه های ملی و چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان و برنامه های انکشافی دولت همخوان و همسان نماید.

حکومت جمهوری اسلامی افغانستان با در نظر داشت شرایط و وضعیت متناسب به خود، طی یک روند مشورتی و همه جانبه، بحث های ملی سازی اهداف انکشاف پایدار را که مناسب شرایط عینی و ذهنی جامعه افغانی باشد، آغاز نمود. روند ملی سازی اهداف انکشاف پایدار، طی یک پروسه همه شمول مشورتی با اقشار مختلف جامعه، هم از نهادهای دولتی، نهادهای جامعه مدنی، سکتور خصوصی، همکاران انکشافی بین المللی، نهادهای ملل متحد در کابل، نهادهای اکادمیک، خانمها و جوانان، راه اندازی گردید و در نتیجه، تارگیت ها و شاخص های ملی کشور شناسایی و در این سند، ترتیب گردیدند.

در این سند، تعداد اهداف از ۱۷ هدف به ۱۶، تعداد تارگیت‌ها از ۱۶۹ به ۱۱۰ و تعداد شاخص‌ها از ۲۳۲ به ۱۷۷ شاخص ملی کاهش نمودند. بر علاوه ملی سازی تارگیت‌ها و شاخص‌ها، گروه‌های کاری تمام اهداف، تارگیت‌ها و شاخص‌های اهداف انکشاف پایدار را در قالب هشت سکتور بودجوی که روند پلانگذاری و بودجه سازی کشور مطابق آن صورت میگیرد، تنظیم و عیار نموده اند. بنأ، سند اهداف انکشاف پایدار افغانستان، کاملاً براساس سکتورهای هشتگانه و سند چارچوب صلح و انکشاف افغانستان و سایر اسناد استراتژیک ملی و سکتوری در سطح کشور، تهیه و ترتیب گردیده است.

اهداف انکشاف پایدار افغانستان، طی یک پروسه تخصصی، با تمام برنامه‌های ملی دارای اولویت (NPPS) همخوان گردیده و روی بهبود و انطباق بیشتر آن، کار جریان دارد. روند اولویت بندی اهداف انکشاف پایدار افغانستان در همکاری نزدیک با تمام ادارات مسئول در کشور به اتمام رسیده و روی طرح مدل‌های اقتصادی جهت حصول اهداف انکشاف پایدار افغانستان در همکاری با اداره انکشافی سازمان ملل متحد جریان دارد.

در بخش نخست این سند، تحلیل فشرده اهداف انکشاف پایدار افغانستان تحریر یافته که هر هدف بصورت فشرده توضیح گردیده است. در بخش بعدی این سند، تارگیت‌ها و شاخص‌های ملی در چوکات سکتورهای امنیت، حکومتداری، زیربنا و منابع طبیعی، زراعت و انکشاف دهات، معارف، صحت، مصنویت اجتماعی و اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی، ارایه گردیده اند.

تطبیق موثر تارگیت‌های اهداف انکشاف پایدار افغانستان، باعث فلاح و رستگاری اقتصادی و ثبات دایمی در کشور خواهد گردید. با تمرکز روی این اجندا، همکاریهای مالی و تخنیکی جامعه جهانی به افغانستان بیشتر خواهد گردید و حصول تارگیت‌های ملی را مساعد خواهد ساخت.

بخش اول

اهداف انکشاف پایدار

پس منظر اهداف انکشاف پایدار (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

برای اولین بار، کشورهای عضو سازمان ملل با توافق آراء، مصمم گردیدند تا یک برنامه انکشافی جامع و همه شمول را تحت نام "اهداف انکشاف پایدار" برای همه کشورهای جهان، طرح و ترتیب نمایند. روند ترتیب اهداف انکشاف پایدار، کاملاً همه شمول بوده و اقشار مختلف جوامع بشری، بطور مستقیم در پروسه مشورتی ترتیب این سند، سهم فعال گرفته اند. بتعداد ۷ هزار متخصص و دانشمند در پروسه انکشاف این اهداف، به گونه مستقیم نقش ایفا نموده اند.

فرایند تدوین اهداف انکشاف پایدار و اجندای پسا ۲۰۱۵، در اجلاس Rio20+، کشور برازیل، در سال ۲۰۱۲ که روی وضعیت زمین تمرکز داشت، مورد بحث و مشوره قرار گرفت. پس از تعاملات و رایزنی‌های دوامدار با گروه‌های مختلف و متخصصین علوم معاصر، بالاخره، اجندای انکشافی ۲۰۳۰ با عنوان "تغییر جهان ما" در نشست سران کشورهای جهان در مجمع عمومی سازمان ملل مورد تصویب ۱۹۳ کشور جهان قرار گرفت و فیصله گردید تا روی آن کارهای عملی آغاز گردند.

اهداف انکشاف پایدار، امتداد و سلسله اهداف انکشافی هزاره میباید که با ختم معیاد زمانی اهداف انکشافی هزاره (-MDGs 2000) ۲۰۱۵) در اواخر سال ۲۰۱۵، اهداف انکشاف پایدار (SDGs 2015-2030) در سپتمبر، سال ۲۰۱۵ میلادی در شهر نیویارک، مقر سازمان ملل متحد، مورد تصویب قرار گرفت. این برنامه، بمنظور توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع بشری طرح و دیزاین گردیده که دارای (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگیت و (۲۳۲) شاخص انکشافی میباید.

براساس فیصله‌ها و تصامیم مجمع عمومی سازمان ملل متحد، اهداف انکشاف پایدار، از اول جنوری ۲۰۱۶ لازم الاجرا قرار گرفت و از همه کشورهای جهان تقاضا بعمل آمد تا فعالیت‌های استراتژیک شان را بمنظور تطبیق تارگیت‌ها و حصول اهداف، برای ۱۵ سال آینده، بشکل سیستماتیک و معیاری تدوین و از روند تطبیق بگونه مستمر نظارت و گزارشات میزان پیشرفت را در عرصه اهداف انکشاف پایدار بگونه سالانه بعد از تأییدی کابینه کشور، از طریق مراجع دیپلماتیک به سازمان ملل متحد ارسال و در مجمع سالانه این سازمان، دستاوردها، چالشها و پیشنهادات خویش را در زمینه ارایه نمایند.

اهداف انکشاف پایدار، کاملاً یکپارچه و تفکیک ناپذیر بوده و ابعاد سه گانه، اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی را متعادل میسازند. این اهداف، در ۱۵ سال آینده، بخاطر بهبود رفاه عامه روی ۵ محور اساسی (مردم، رفاه عامه، محیط زیست، صلح و ثبات، همکاری دائمی جوامع بشری)، با شعار اینکه "هیچ کس در جهان عقب نماند"، تمرکز خواهد داشت.

حکومت جمهوری اسلامی افغانستان، بمنظور پیشبرد همه جانبه و دقیق ۱- ملی سازی اهداف انکشاف پایدار، ۲- انطباق دهی آن با چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان، برنامه های ملی دارای اولویت و سایر پروژه های انکشافی کشور، ۳- قیمت گذاری و انسجام منابع مالی مورد نیاز از منابع مختلف، و ۴- میکانیزم جامع نظارت و گزارش دهی به سطح ملی، کمیته اجرایی اهداف انکشاف پایدار را در چوکات ریاست اجرائیه جمهوری اسلامی افغانستان ایجاد نمود. این کمیته دارای ۳۷ عضو دائمی (۲۹ اداره دولتی و ۸ نهاد از جامعه مدنی، سکتور خصوصی و شرکای انکشافی)، میباید. این کمیته دارای هیات رئیسه (وزیر اقتصاد، مشاور ارشد اقتصادی و انکشافی رئیس اجرائیه و رئیس اداره انکشافی سازمان ملل مقیم افغانستان UNDP) بوده که شامل چهار گروپ کاری ۱- امنیت و حکومتداری خوب، ۲- زراعت و انکشاف دهات، ۳- صحت، معارف و مسئولیت اجتماعی، ۴- زیر بنا و اقتصاد میباید. بصورت عموم

کمیته اجرایی اهداف انکشاف پایدار الی نهایی ساختن این سند بتعداد ۳۷ جلسه به سطح عالی و گروپ های کاری بیشتر از ۸۰ جلسه به سطح تخنیکي در زمینه داشته اند.

گروپ های کاری، اهداف، تارگیت ها و شاخص های اهداف انکشاف پایدار افغانستان را در قالب سکتورها که پروسه پلانگذاری و بودجه سازی کشور بر مبنی آن صورت میگیرد، تنظیم نموده اند. جداول ذیل، اهداف، تارگیت ها و شاخص های ملی را در هر سکتور نشان میدهند:

گروپ کاری اول: سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون و سکتور امنیت	
ادارات مسئول	۱. وزارت داخله ۲. وزارت عدلیه ۳. وزارت امور خارجه ۴. اداره امور ریاست جمهوری اسلامی افغانستان ۵. لوی سارنوالی
ادارات همکار	۱. وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۲. وزارت مالیه ۳. اداره مستقل ارگان های محل ۴. وزارت امور زنان ۵. اداره ملی احصاییه و معلومات ۶. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۷. وزارت کار و امور اجتماعی ۸. وزارت دفاع ملی ۹. ریاست عمومی امنیت ملی ۱۰. د افغانستان بانک ۱۱. ستره محکمه ۱۲. اداره عالی تفتیش
اهداف	۱. هدف یازدهم ۲. هدف شانزدهم
تعداد تارگیت ها	۷ تارگیت
تعداد شاخص ها	۱۱ شاخص

گروپ کاری دوم: سکتور زراعت و انکشاف دهات	
ادارات مسئول	۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات
ادارات همکار	۱. وزارت صحت عامه ۲. اداره ملی احصاییه و معلومات ۳. وزارت صنعت و تجارت ۴. وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۵. وزارت مالیه ۶. وزارت معارف ۷. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۸. وزارت شهر سازی و مسکن ۹. وزارت امور داخله ۱۰. وزارت معادن و پترولیم ۱۱. وزارت اقتصاد
اهداف	۱. هدف دوم ۲. هدف ششم ۳. هدف نهم ۴. هدف دوازدهم ۵. هدف پانزدهم
تعداد تارگیت ها	۱۲ تارگیت
تعداد شاخص ها	۱۵ شاخص

گروپ کاری سوم: سکتور صحت، معارف و مصئونیت اجتماعی	
ادارات مسئول	۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت معارف ۳. وزارت تحصیلات عالی ۴. وزارت امور زنان ۵. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۶. وزارت کار و امور و اجتماعی ۷. وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان ۸. اداره آماده گی و مبارزه با حوادث ۹. اکادمی علوم افغانستان ۱۰. اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی ۱۱. وزارت دوت در امور شهدا و معلولین.
ادارات همکار	۱. وزارت مالیه ۲. وزارت مبارزه علیه مواد مخدر ۳. اداره حفاظت محیط زیست ۴. وزارت زراعت ۵. وزارت حج و اوقاف ۶. وزارت امور خارجه ۷. وزارت شهرسازی و اراضی ۸. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۹. وزارت دفاع ۱۰. وزارت معادن و پترولیوم ۱۱. اداره مستقل ارگان های محل ۱۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۱۳. وزارت عدلیه ۱۴. لوی سارنوالی ۱۵. ستره محکمه ۱۶. دافغانستان بانک ۱۹. وزارت امور داخله ۲۰. وزارت انرژی و آب ۲۱. شاروالی کابل ۲۲. جامعه مدنی ۲۳. سکتور خصوصی.
اهداف	۱. هدف اول ۲. دوم ۳. سوم ۴. چهارم ۵. پنجم ۶. هشتم ۷. دهم ۸. یازدهم ۹. دوازدهم ۱۰. سیزدهم ۱۱. شانزدهم
تعداد تارگیت ها	۴۶ تارگیت
تعداد شاخص ها	۹۳ شاخص

گروپ کاری چهارم: سکتور اقتصاد و زیر بنا	
ادارات مسئول	۱. وزارت مالیه ۲. وزارت اقتصاد ۳. وزارت انرژی و آب ۴. وزارت شهرسازی و اراضی ۵. شاروالی کابل ۶. اداره حفاظت محیط زیست ۷. وزارت ترانسپورت ۸. وزارت صنعت و تجارت ۹. د افغانستان بانک ۱۰. اداره ملی احصاییه و معلومات ۱۱. وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی ۱۲. اداره ملی تنظیم خدمات مخابراتی - اترا
ادارات همکار	۱. وزارت کار و امور اجتماعی ۲. وزارت صحت ۳. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۴. وزارت زراعت ۵. وزارت حج و اوقاف ۶. وزارت خارجه ۷. وزارت امور زنان ۸. وزارت معارف ۹. اتحادیه ملی پیشه وران ۱۰. وزارت معادن و پترولیوم ۱۱. وزارت تحصیلات عالی ۱۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۱۳. اداره اترا ۱۴. وزارت مهاجرین ۱۵. سکتور خصوصی ۱۶. اداره ملی آماده گی و مبارزه با حوادث ۱۹. جامعه مدنی ۲۰. اکادمی علوم
اهداف	۱. هدف اول ۲. هدف سوم ۳. هدف پنجم ۴. هدف ششم ۵. هدف هفتم ۶. هدف هشتم ۷. هدف نهم ۸. هدف دهم ۹. هدف یازدهم ۱۰. هدف دوازدهم ۱۱. هدف سیزدهم ۱۲. هدف پانزدهم ۱۳. هدف شانزدهم ۱۴. هدف هفدهم
تعداد تارگیت ها	۴۷ تارگیت
تعداد شاخص ها	۵۸ شاخص

بخش دوم

تحليل وضعیت ۱.۱. پایدار افغانستان

تحلیل وضعیت اهداف انکشاف پایدار افغانستان (۲۰۱۵-۲۰۳۰)

اهداف انکشاف پایدار جهانی، شامل (۱۷) هدف، (۱۶۹) تارگیت و (۲۳۲) شاخص، میباشد که بعد از روند ملی سازی، این سند، در برگیرنده (۱۶) هدف، (۱۱۰) تارگیت، و (۱۷۷) شاخص ملی، میباشد. فشرده اهداف و تارگیت‌های اهداف انکشاف پایدار افغانستان ذیل ارائه گردیده اند:

هدف اول: محو فقر

پایان دادن فقر با تمام اشکال آن در همه جا

فقر یکی از چالشهای جدی فرا راه انکشاف افغانستان به حساب می آید، طبق آخرین ارقام ارائه شده، میزان فقر از ۳۳,۷ فیصد در سال ۲۰۰۷ به ۵۴,۵ فیصد در سال ۲۰۱۶-۱۷ افزایش یافته که بیشتر از نیم نفوس کشور (۱۵,۰۷۴ میلیون تن) زیر خط فقر زندگی میکنند. این رقم در دهات بیشتر از شهرها میباشد، طوری که ۴۱,۶ فیصد نفوس شهری و ۵۸,۲ فیصد نفوس دهات زیر خط فقر زندگی دارند.

میزان فقر	NRVA ۲۰۰۷/۰۸	NRVA ۲۰۱۱/۱۲	ALCS ۲۰۱۳/۱۴	ALCS ۲۰۱۶/۱۷
میزان فقر (بدون ولایات هلمند و خوست)	۳۶,۳ فیصد	۳۵,۸ فیصد	۳۹,۱ فیصد	
میزان فقر بشمول تمام ولایات	۳۳,۷ فیصد	۳۸,۳ فیصد		۵۴,۵ فیصد

طی دهه گذشته با وجود رشد نسبی اقتصادی در کشور، فقر کاهش چندانی نداشته است. از عوامل عمده آن، می توان از اثرات منفی پروسه انتقال مسوولیت‌های نظامی و اقتصادی به دولت ج.ا.ا، آسیب پذیری بلند اقلیمی، متکی بودن به کمک‌های خارجی و پایین بودن سطح سواد و مهارت‌های لازمه نیروی کار کشور و بالاخره سطح بلند نا امنی‌ها یاد آورد گردید.

بناء، ریشه کن نمودن فقر، به نصف رساندن تعداد مردان، زنان و کودکانی که زیر خط فقر زندگی می کنند، از عمده ترین موارد بحث محو فقر در هدف اول است. همچنان ایجاد نظام حفاظتی اجتماعی مناسب و انجام اقدامات اجرایی مناسب جهت تحقق آنها برای همه؛ تضمین برابری با حق دسترسی به منابع اقتصادی برای تمام مردم تا سال ۲۰۳۰ نیز از موضوعات اساسی محو فقر در اهداف انکشاف پایدار محسوب میگردد.

تقویت همکاری های انکشافی به هدف تأمین منابع کافی و قابل پیش بینی برای کشورهای در حال انکشاف به منظور پایان دادن به همه اشکال فقر و همچنان تدوین چارچوب‌های مطمئن سیاست گذاری در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین المللی بر مبنای استراتژی‌های انکشافی و راهکارهای متناسب با شرایط فقرا، به منظور حمایت از سرمایه گذاری در اقدامات مرتبط با ریشه کن نمودن فقر، در هدف اول برنامه متذکره تمرکز یافته است. جدول ذیل

^۱ سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶ - ۱۷ صفحه ۱۰۱

تارگیت‌های هدف اول سند اهداف انکشاف پایدار افغانستان را ارائه میدارد. (یادداشت: تارگیت های نشانی شده با رنگ خاکستری، الی سال ۲۰۲۰ در نظر گرفته نشده اند.)

هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا	
الی ۲۰۳۰، محو فقر شدید برای تمام مردم در همه جا (در حال حاضر فردیکه با عاید کمتر از ۲۵.۱ دالر امریکایی روزانه زندگی میکنند).	۱.۱
الی سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نیمی از نسبت مردان، زنان و کودکان فقیر (در تمامی ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه های سنی، مطابق با تعریف ملی فقر.	۱.۲
الی سال ۲۰۳۰، تطبیق سیستم‌های مصئونیت اجتماعی مناسب در سطح ملی، اجرای همگانی آن در تمام طبقات و تحت پوشش قرار دادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقیر و آسیب پذیر.	۱.۳
الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حقوق مساوی به منابع اقتصادی و دسترسی تمام مردان و زنان به خدمات اساسی، مالکیت زمین و دیگر انواع جابداد، میراث، منابع طبیعی، تکنالوژی مدرن مناسب، خدمات مالی، بشمول قرضه های کوچک.	۱.۴
الی سال ۲۰۳۰، ایجاد توانایی و تاب آوری (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثیر پذیری (exposure) و آسیب پذیری آنها در برابر وقایع شدید اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و سایر حوادث.	۱.۵
حصول اطمینان از بسیج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف بشمول همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، بمنظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.	الف.۱
ایجاد چارچوب های مناسب به سطح ملی بر مبنای استراتژی های توسعهی به نفع فقرا و زنان جهت حمایت از سرمایه گذاری در محو فقر.	ب.۱

هدف دوم: محو گرسنگی

پایان دادن به گرسنگی، تأمین امنیت غذایی، بهبود تغذیه و ترویج زراعت پایدار

جنگ‌های ویرانگر و نا امنی‌های نیم قرن اخیر در افغانستان اثرات عمیقی را بر وضع زندگی مردم به جا گذاشته و این کشور را زیر فشار شدید فقر و گرسنگی نگه‌داشته است. در حال حاضر ۴۴٫۶ فیصد نفوس کشور کمتر از ۲۱۰۰ کیلو کالوری انرژی به طور روزانه دریافت مینمایند، و میزان عدم امنیت غذایی شدید در کشور به ۱۳٫۴۲ فیصد می رسد که بیش از ۳٫۵ میلیون نفوس کشور را تشکیل میدهد. همچنان فیصدی نفوس کشور که مصرف روزانه شان کمتر از ۵۰۰ گرم پروتین در روز می باشد به ۳۰٫۱ فیصد میرسد.

بناءً، هدف دوم متمرکز بر پایان دادن به فقر و گرسنگی و تضمین دسترسی همه به غذای کافی، به ویژه فقرا، نوزادان و اقشار آسیب پذیر، و پایان دادن به همه اشکال سوء تغذیه، از طریق ارتقای ارزش افزوده محصولات زراعتی، تضمین نظامهای پایدار تولید مواد غذایی و اتخاذ روشهای انعطاف‌پذیر (Resilient) در زراعت الی سال ۲۰۳۰ میباشد.

همچنان، افزایش سرمایه‌گذاری، اقدامات لازم برای تضمین عملکرد بازارهای اقلام غذایی و مشتقات آن، تسهیل دسترسی به موقع به اطلاعات ذخایر غذایی بازار، محدود کردن نوسانات شدید قیمت‌های مواد غذایی، در هدف دوم اهداف انکشاف پایدار مد نظر گرفته شده است. جدول ذیل تارگیت های هدف دوم سند ۱۱.پ افغانستان را ارائه مینماید.

هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار	
۲.۱	الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.
۲.۲	الی سال ۲۰۳۰، محو تمام انواع سوء تغذی، و همچنان الی سال ۲۰۲۵ دستیابی به اهداف توافق شده بین المللی در رابطه به قد کوتاهی و لاغری کودکان زیر سن ۵ سال، و تامین نیازمندی های تغذیه دختران نوجوان، زنان باردار، زنان شیرده و کهنسالان.
۲.۳	الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مولدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، دهاقین فامیلی، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تامین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.
۲.۴	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های تولید مواد غذایی پایدار و تطبیق شیوه های زراعتی (Agriculture Practices) پایدار (Resilient) که باعث افزایش سطح مولدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نا مناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را بالا برده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.
۲.۵	الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنیتیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی / خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی. حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه از مفاد حاصله از استفاده منابع جنیتیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.
۲.۲ الف	افزایش سرمایه گذاری در زیربنا های روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه وی، انکشاف فن آوری، ذخایر جنیتیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.
۲.۲ ج	اتخاذ تدابیر جهت حصول اطمینان از کارکرد درست بازارهای غذایی و مشتقات آن و ایجاد سهولت بمنظور دسترسی بموقع به معلومات بازار و ذخایر غذایی بخاطر جلوگیری از نوسانات شدید قیمت غذایی.

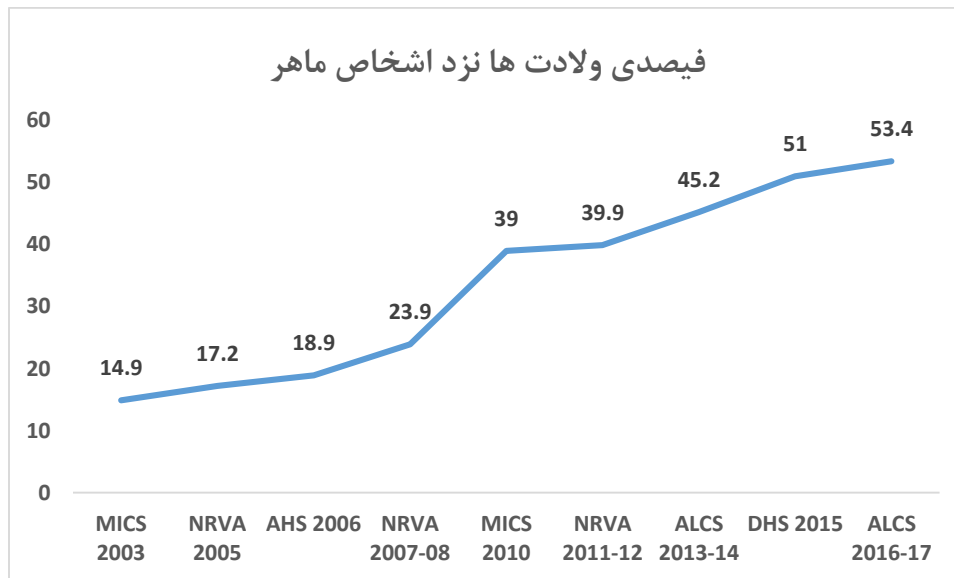
۳ زندگی صحتمند

هدف سوم: زندگی صحتمند

حصول اطمینان از زندگی صحتمند و ترویج رفاه برای همه در تمام مراحل سنی

دسترسی به خدمات صحتی اساسی طی دهه گذشته پیشرفت چشم گیر داشته و بر اساس آخرین گزارش سروی وضعیت زنده گی در افغانستان ۱۳۹۵، شاخص دسترسی مردم به مراکز صحتی کمتر از دوساعت ۸۳٫۹ فیصد بوده که این رقم در شهر ها ۱۰۰ فیصد و در دهات ۸۴٫۴ فیصد میباشد.

براساس سروی صحت و دیموگرافی سال ۱۳۹۴، شاخص میزان مرگ و میر مادران در دوران حاملگی در هر ۱۰۰ هزار ولادت در سال بتعداد ۱۲۹۱ مادر میباشد. همچنان شاخص میزان ولادت نزد اشخاص مسلکی از ۱۴,۹ فیصد در سال ۲۰۰۳ به ۵۳,۴ فیصد در سال ۲۰۱۷ افزایش نموده است.

همینطور شاخص مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال، بتعداد ۵۵ طفل در هر یک هزار تولد زنده میباشد. تعداد کارکنان صحتی برای هر یک ۱۰۰۰۰ نفر ۱,۰۵ کارکن صحتی و تعداد بستر برای هر یک ۱۰۰۰۰ نفر ۵ بستر وجود دارد که مجموعاً در سال ۱۳۹۶، ۱۵۶۰۲ بستر در سراسر شفاخانه های کشور وجود دارد.

بناءً، کاهش مرگ و میر مادران، نوزادان، کودکان و پایان دادن به بیماریهای ساری، از بخش های مهم هدف صحت و آسایش در اهداف انکشاف پایدار افغانستان میباشد. وقایه، تداوی و ترویج صحت روانی، بمنظور کاهش تعداد مرگ و میر های زود هنگام ناشی از بیماری ها و همچنان پیشگیری از مصرف مواد مخدر و درمان سوء مصرف آن، بخش دیگری از این هدف است. جدول ذیل تارگیت های هدف سوم ا.پ. افغانستان را ارائه میدارد.

هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین	
۳,۱	الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و میر مادران ناشی از زایمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.
۳,۲	الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable) نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر یک هزار تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر یک هزار طفل زیر سن ۵ سال.

الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، ملاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپتایتز، بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.	۳,۳
الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی.	۳,۴
تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، منجمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول.	۳,۵
الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات مبتنی بر تصادفات ترافیکی (روی جاده).	۳,۶
الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحتی باروری؛ بشمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتیژی ها و برنامه های ملی.	۳,۷
حصول اطمینان از عرضه خدمات صحتی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی، دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت، دسترسی به ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.	۳,۸
الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه مرگ و میر وامراض ناشی از مواد کیمیاوی خطرناک، آلودگی آب و هوا و خاک.	۳,۹
تقویت اجرای "کنوانسیون سازمان صحتی جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها بشکل مناسب.	۳.الف
حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیادتیر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوحه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.	۳.ب
افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی در کشور.	۳.ج
تقویت ظرفیت کشور برای هوشدارهای زود هنگام، کاهش خطر و مدیریت خطرات صحتی ملی.	۳.د

هدف چهارم: آموزش با کیفیت

حصول اطمینان از آموزش با کیفیت، مساوی و همه شمول، عادلانه و ترویج فرصت های

آموزشی مادام العمر برای همه

با وجود دستاوردهای زیاد در عرصه تعلیم و تربیه طی دهه گذشته، هنوز راه دراز در پیش است. طبق آمار ارائه شده از سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷، میزان شمولیت خالص دوره ابتدائیه بین سنین ۷ الی ۱۲ سال (۲,۸۷۵,۶۲۷) میباشد که ۵۶,۱ فیصد کل نفوس این گروه سنی را تشکیل میدهد. بالترتیب میزان شمولیت خالص دوره ثانویه سنین ۱۳ الی ۱۸ سال (۱,۳۵۹,۵۵۲) بوده و ۳۵,۷ فیصد کل نفوس این گروه سنی را تشکیل میدهد. میزان شمولیت خالص در تحصیلات عالی بین سنین ۱۹ الی ۲۴ سال (۲۳۸,۸۶۴) بوده که ۹,۷ فیصد کل نفوس این گروه سنی را تشکیل میدهد. میزان سطح سواد در کشور که بالاتر از ۱۵ سال مورد محاسبه قرار گرفته است، ۳۴,۸ فیصد است یعنی از ۱۵,۰۹۷,۵۵۷ نفوس سن بالاتر از ۱۵ سال صرف تعداد ۵,۲۵۳,۹۵۰ نفوس همین دوره سنی باسواد اند.

همچنان شمولیت انات در تحصیلات عالی (۶۱،۰۵۷) که ۴،۸ فیصد نفوس را تشکیل میدهد. میزان شمولیت ذکور در تحصیلات عالی (۱۷۷،۸۰۷) که ۱۴،۹ فیصد را تشکیل میدهد. که به تفکیک محل اقامت فیصدی شمولیت در تحصیلات عالی در دهات ۶،۹ فیصد و فیصدی شمولیت در تحصیلات عالی در شهر ها ۱۸،۱ فیصد و فیصدی شمولیت کوچی ها نیز در تحصیلات عالی کشور ۰،۲ فیصد میباشد.

بناءً، این هدف بالای تضمین دسترسی مساوی همه دختران و پسران به آموزش های ابتدائیه، ثانوی و عالی و آموزش های فنی و حرفه وی، تاکید مینماید.

هدف آموزش با کیفیت اهداف انکشاف پایدار تضمین کننده این است که تعداد قابل ملاحظه ای از جوانان و بزرگسالان، اعم از زن و مرد، به سواد خواندن، نوشتن و حساب کردن دست یابند. آموزش برای انکشاف پایدار و ترویج شیوه های زندگی پایدار، حقوق بشر، تساوی جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و نبود خشونت و همچنان ایجاد امکانات آموزشی مناسب برای کودکان، معلولین، زنان و مردان، و تأمین فضاهای یادگیری مؤثر، فراگیر، به دور از خشونت از اهداف اساسی همین هدف است. جدول ذیل تارگیت های هدف چهارم را ارائه میدارد:

هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.	
۴،۱	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه هم دختران و پسران بطور رایگان و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاورد های آموزشی مرتبط و موثر گردد.
۴،۲	الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه باکیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتدائیه.
۴،۳	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیکی با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.
۴،۴	الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد جوانان و بزرگسالان که دارای مهارت های تخنیکی و مسلکی برای اشتغال، کار مناسب و کار آفرینی (entrepreneurship) باشند.
۴،۵	الی سال ۲۰۳۰، از بین بردن تبعیض جنسیتی در آموزش و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه به تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های فنی و حرفوی؛ بشمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.
۴،۶	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی تمام جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) با سواد و مهارت های حسابی.
۴،۷	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.

۴.الف	اعمار و تجهیز زیربنا های تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت برای همه.
۴.ب	الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تخنیک، تکنالوژی معلوماتی، انجیری و برنامه های ساینسی.
۴.ج	الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمین شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمین.

هدف پنجم: تساوی جنسیتی

دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمندسازی تمام زنان و دختران

طی دهه گذشته، افغانستان با در نظر داشت تارگیت های اهداف انکشاف هزاره و سایر پالیسی ها و برنامه های دولت، دستاوردهای خوب در زمینه افزایش سهم زنان در ساختار حکومت و ادارات دولتی داشته است. طوریکه در حال حاضر ۴ تن از وزرا در کابینه، ۹ معین، ۴ سفیر، یک والی، یک شاروال، و ۲۱ فیصد کارمندان خدمات ملکی را زنان تشکیل میدهند. از سوی دیگر، سهم زنان در پارلمان افغانستان به ۲۸ فیصد میرسد و ۲۱ فیصد وکلای شورا های ولایتی نیز زنان هستند، ۲۱۸۵ زن نیز در صفوف نیروهای پولیس مصروف کار هستند و ۷۴ فیصد از کلینیک ها و شفاخانه های افغانستان حد اقل یک کارمند صحتی زن داشته است. ۳۰ فیصد از معلمین کشور را نیز زنان تشکیل میدهند. اما؛ با وجود این دستاوردها، هنوز چالش محدودیت های فرهنگی، خشونت و آزار و اذیت سد راه خانمها قرار دارد.

پایان دادن همه اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا و ریشه کن نمودن همه انواع خشونت علیه زنان و دختران، ازجمله ختم ازدواج کودکان در سنین پایین، تمرکز اصلی هدف پنجم میباشد. این هدف، متضمن مشارکت زنان و در اختیار قرار دادن فرصت های برابر برایشان در همه سطوح تصمیم گیری حوزه های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی، میباشد. بر مبنای این هدف دولت مسئولیت دارد تا اصلاحات را در عرصه تساوی حقوق زنان و دسترسی آنها به منابع اقتصادی و مالکیت دارایی ها انجام دهند. همچنان، بلند بردن سطح آگاهی زنان از طریق فناوری و تکنالوژی معلوماتی، به منظور ترویج و توانمندسازی زنان، از موارد دیگر این هدف میباشد. جدول ذیل تارگیت های هدف پنجم را.۱.۱ افغانستان را ارائه میدارد.

هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران	
۵.۱	محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.
۵.۲	محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران درمراحل عام و خصوصی، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.
۵.۳	محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباری و زود هنگام.
۵.۴	تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه، زیربنا ها و سیاست های مصئونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در فامیل و خانواده مطابق به باورهای ملی.

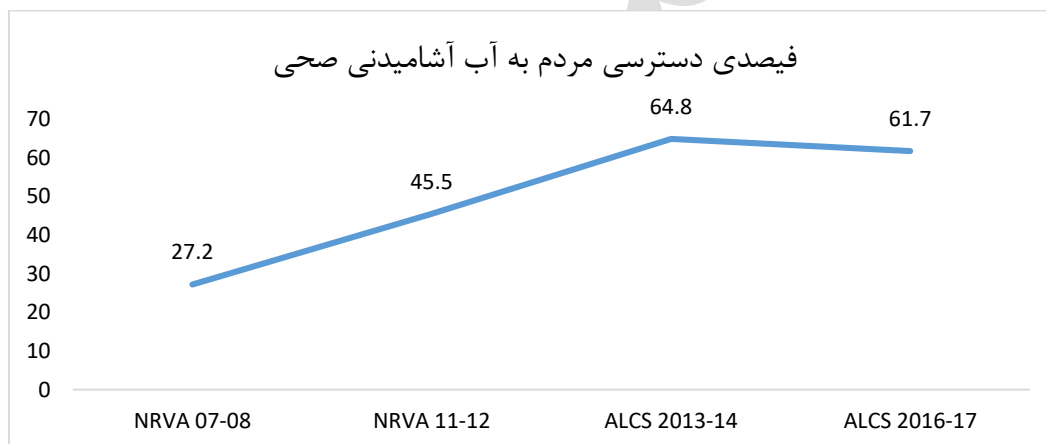
۵.۵	حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیمگیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.
۵. الف	ایجاد اصلاحات جهت فراهم سازی حقوق مساوی زنان به منابع اقتصادی، دسترسی به مالکیت زمین و دیگر انواع جابداد، خدمات مالی، میراث و منابع طبیعی مطابق به قوانین ملی.
۵. ب	افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.
۵. ج	تصویب و تقویت پالیسی های مناسب و قوانین تطبیقی جهت تشویق مساوات جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در تمام سطوح.

هدف ششم: آب پاک و مصئون

حصول اطمینان از دسترسی به آب پاک و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحة برای همه

در زمینه افزایش میزان دسترسی به آب آشامیدنی بهبود یافته (Improved Drinking water) طی ده سال گذشته پیشرفت هایی به میان آمده است. طوریکه میزان دسترسی به آب آشامیدنی صحت؛ از ۲۷.۲ فیصد در سال ۲۰۰۷ به ۶۱.۷ فیصد در سال ۲۰۱۷ افزایش را نشان میدهد.

با وجود آنکه ارقام، افزایش در میزان دسترسی به آب آشامیدنی صحت را نشان میدهد؛ اما همزمان یک کاهش ۳ درصدی (Percentage point) را نظر به سال های ۲۰۱۳-۲۰۱۴ نشان میدهد. در ضمن، میزان دسترسی این شاخص در شهر ها ۹۱.۵ فیصد و در دهات ۵۶.۶ فیصد و در میان کوچی ها ۳۵.۸ فیصد میباشد که تفاوت فوق العاده زیاد را میان این کتگوری ها نشان میدهد.

از جانب دیگر؛ آمارهای رسمی وزارت انرژی و آب نشان می دهند که سالانه حدود ۷۵ میلیارد مترمکعب آب در افغانستان تولید می شود، اما بیش از ۷۵ فیصد آب های افغانستان به کشورهای ایران، پاکستان و ترکمنستان سرازیر می شود. در کنار آن در اثر خشکسالی های اخیر و افزایش فیصدي مصرف آب های سطحی زیر زمینی در اکثر ولایات، بخصوص در شهر ها سطح آب های آشامیدنی بسرعت رو به کاهش است.

همچنان، نسبت نفوس که از خدمات سیستم فاضلاب مدیریت شده مصئون استفاده مینمایند، ۴۱،۴ فیصد در سطح ملی بوده که از جمله در حدود ۵۶،۵ درصد در شهر ها و ۳۸،۸ درصد در دهات و صرف ۶،۷ درصد در سطح کوچی ها دسترسی به سهولت های سیستم فاضلاب مدیریت شده مصئون را دارند.

بناء، دسترسی جهانی و منصفانه به آب آشامیدنی سالم، بهداشت کافی و منصفانه برای همه، بهبود کیفیت آب از طریق کاهش آلودگی، ریشه کن ساختن تخلیه زباله ها در منابع آب، مهم ترین اصل در این هدف میباشد.

همچنان، مدیریت پایدار منابع آب مشترک در همه سطوح، از جمله از طریق همکاری های مناسب فرامرزی و همچنین گسترش همکاری های بین المللی و حمایت از کشورهای در حال انکشاف برای ظرفیت سازی در برنامه ها و فعالیت های مرتبط با آب و صحت، از جمله در حوزه های استحصال آب، شوری زدایی، ارتقای بهره وری و کارایی آب و تصفیه فاضلاب، نیز شامل همین هدف میباشد. جدول ذیل تارگیت های هدف ششم را ارائه میدارد. (تارگیت ۶.۱ شامل سند اهداف انکشاف پایدار افغانستان الی سال ۲۰۲۰ نمی باشد).

هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحة برای همه	
۶،۱	الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.
۶،۲	الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحة و نظافت، محو رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان، دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.
۶،۳	الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیاوی خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.
۶،۴	الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی بمنظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.
۶،۵	الی سال ۲۰۳۰، تطبیق مدیریت همه جانبه داخلی منابع آب در تمام سطوح، بشمول همکاری های متقابل فرامرزی در امور آب.
۶،۶	الی سال ۲۰۳۰، حفاظت و احیای ایکوسیستم آبی، بشمول کوه ها، جنگلات، باطلاق ها (wetlands)، دریاها، جھیل ها و طبقات آب دهی (aquifers).
۶.۱ الف	الی سال ۲۰۳۰، گسترش همکاری های بین المللی و حمایت از برنامه ها و فعالیت های مربوط به آب و حفظ الصحة، از جمله استحصال آب، شیرین کردن آب، موثریت آب، تصفیه پساب ها، تکنالوژی تصفیه سازی و استفاده دوباره آب.
۶.۱ ب	حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحة.

هدف هفتم: انرژی پاک و قابل استطاعت

حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پاک با قیمت مناسب، مطمئن، پایدار و مدرن برای همه

نظر به ارقام سروی ملی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات برق دارند؛ به ۹۸ فیصد می‌رسد. افزایش فیصدی دسترسی مردم به برق تنویر ناشی از توسعه وسیع پلیت‌های برق آفتابی و دستگاه‌های کوچک برق آبی بوده است. فیصدی دسترسی برق از ۴۲,۴ فیصد در سال ۲۰۰۷-۰۸ به ۶۹ فیصد در سال ۲۰۱۱-۱۲ و به ۸۹,۵ فیصد در ۲۰۱۳-۱۴ و بلاخره فعلاً به ۹۸ فیصد ۲۰۱۶-۱۷ می‌رسد. استفاده از انرژی پاک برای روشنایی ۹۸ فیصد، برای پخت و پز ۲۵ فیصد و برای تسخین ۴ فیصد صورت می‌گیرد.

میزان دسترسی به شبکه برق ملی بصورت عمومی ۳۰,۹ فیصد بوده که در سطح شهرها ۹۱,۹ فیصد و در سطح دهات ۱۲,۷ فیصد و برای کوچی‌ها صفر می‌باشد. اما اگر تنها منبع برق سولر را ببینیم، دسترسی ملی ۶۰ فیصد می‌باشد که در شهر ۱۶ فیصد در دهات ۷۳ فیصد و کوچی‌های ۷۱ فیصد می‌باشد.

بناءً، این هدف، روی دسترسی به خدمات انرژی پاک، ارزان، مطمئن و نوین، و افزایش سهم انرژی قابل تجدید الی سال ۲۰۳۰، متمرکز می‌باشد. تقویت همکاری‌های بین‌المللی برای تسهیل دسترسی به تکنالوژی و امکانات پژوهشی در حوزه انرژی پاک، و ترویج سرمایه‌گذاری در تولید زیربنای انرژی و دسترسی به فناوری تولید انرژی پاک و همچنان ایجاد زیربناها برای تأمین خدمات انرژی پایدار در کشورهای در حال انکشاف، ساحات مهم دیگری این هدف را احتوا می‌کند. جدول ذیل تارگیت‌های هدف هفتم را ارائه می‌دارد:

هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.	
۷,۱	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.
۷,۲	الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.
۷,۳	الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.
۷.الف	الی سال ۲۰۳۰، افزایش همکاری‌های جهانی برای تسهیل دسترسی به تحقیقات و تکنالوژی مربوط به انرژی پاک، بشمول انرژی تجدیدپذیر، موثریت انرژی و تکنالوژی‌های پیشرفته و تکنالوژی پاک مواد سوخت فسیلی و افزایش سرمایه‌گذاری در زیربناهای تکنالوژی انرژی پاک.
۷.ب	الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیربناها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.

هدف هشتم: کار مناسب و رشد اقتصادی

ترویج رشد اقتصادی فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و کار مناسب برای همه

رشد اقتصادی در کشور در دو دوره (قبل و بعد از دوره انتقال) باید مطالعه گردد. دوره قبل از انتقال از سال ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۲ را در بر می گیرد که رشد اقتصادی بصورت اوسط ۵،۵ فیصد؛ اما بسیار با نوسانات همراه بوده است. رشد اقتصادی در دوره انتقال و بعد از انتقال از ۲۰۱۳ الی ۲۰۱۷ کاهش و رکود رشد اقتصادی را نشان میدهد. اوسط رشد در دوره بعد از انتقال (سال های ۲۰۱۳ الی ۲۰۱۶) ۲،۱ فیصد بوده این دوره نوسانات را به همراه نداشته است.

بر اساس سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶ - ۱۷، ۵۴،۶ درصد نفوس سن کار (افراد ۱۴ و بالاتر از آن) هستند، که از این جمله ۵۳،۹ فیصد نیروی کار فعال یعنی افرادی که علاقمند و در جستجوی کار اند، را تشکیل می دهد. تفاوت زیاد جنسیتی در فعالین کار یا میزان مشارکت نیروی کار وجود دارد طوریکه میزان مشارکت نیروی کار در مردان ۸۰،۶ فیصد و در زنان صرف ۲۶،۸ فیصد میباشد.

بناءً، این هدف برحفظ و تداوم رشد اقتصادی، افزایش مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقای فناوری و نوآوری بالای سکتورهای کاربر و طرح سیاست های انکشافی که حامی فعالیت های تولیدی، اشتغالزا و تشویق کننده تشبثات کوچک و متوسط باشد، تاکید دارد.

ترویج سیاست های انکشاف محور (حمایت از فعالیت های سودآور، ایجاد اشتغال مناسب، خلاقیت و نوآوری)، بهبود کارایی منابع جهانی در حوزه های تولید و مصرف، و تلاش برای جداسازی رشد اقتصادی از تخریب محیط زیستی، از ساحات مهم این هدف میباشد. همچنان، این هدف متضمن دستیابی به اشتغال مناسب، کامل و پرمفعت برای همه (زنان و مردان)، از جمله برای جوانان و معلولین، و کاهش قابل ملاحظه تعداد جوانان بیکار و دورمانده از تحصیل، میباشد.

ختم کار اجباری، پایان دادن به برده داری نوین، قاچاق انسان، جلوگیری از کار اطفال، حمایت از حقوق کار و ترویج فضای امن و سالم کار برای همه کارگران، از جمله کارگران مهاجر، به ویژه زنان مهاجر و افرادی که به مشاغل خطرناک اشتغال دارند، شامل این هدف میباشد. جدول ذیل تارگیت های هدف هشتم را ارائه میدارد.

هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه

تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به حداقل رشد ۷ فیصد تولید ناخالص داخلی در سال.	۸،۱
دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر.	۸،۲

ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکند.	۸,۳
الی سال ۲۰۳۰، بهبود تدریجی موثریت منابع جهانی در مصرف و تولید، کوشش برای جداسازی رشد اقتصاد از تخریب محیط زیست مطابق به یک چارچوب ۱۰ ساله برای تولید و مصرف پایدار.	۸,۴
الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.	۸,۵
الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.	۸,۶
اتخاذ اقدامات سریع و موثر بمنظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سربازگیری و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال .	۸,۷
حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانی که در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.	۸,۸
الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردشگری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.	۸,۹
تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه دسترسی به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.	۸,۱۰
الی سال ۲۰۲۵، انکشاف و اجرایی نمودن استراتژی اشتغال برای جوانان و تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار.	۸.ب

هدف نهم: صنعت، نوآوری و زیر بنا ها

ایجاد زیر بنا های مقاوم، ترویج صنعت پایدار و فراگیر و توجه به نوآوری برای آینده

رشد حقیقی تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۶ بالغ به ۲,۹ فیصد بوده که ارزش تولید ناخالص داخلی بالغ بر ۹,۳۸۴,۹۰۵ میلیون افغانی (۲۰,۲ میلیارد دالر) میباشد. سهم سکتور خدمات در تولید ناخالص داخلی ۵۱ فیصد، سهم سکتور زراعت ۲۳,۷ فیصد و صنعت ۲۱,۲ فیصد میباشد. سطح تورم سال ۱۳۹۶ در حدود ۴,۴ فیصد بوده که در مقایسه با سال قبل، ۴,۹ فیصد کاهش اندک را نشان می دهد. ارزش تولیدات صنایع خصوصی و دولتی بالغ بر ۷,۳۲۷ میلیون افغانی میباشد که نسبت به سال قبل ۱,۱۲۸ میلیون افغانی ۱۸ فیصد افزایش را نشان میدهد. ارزش واردات ۶,۵۳۴ میلیون دالر و در سال قبلی آن ۹,۲۴۶ میلیون دالر میباشد که در

مقابل ارزش صادرات ۸۳۲ میلیون دالر و در سال قبل ۵۹۶ میلیون دالر میباشد. با در نظر داشت تناسب واردات با صادرات، میزان واردات ده مرتبه بلند تر از میزان صادرات در کشور میباشد.

بناءً، انکشاف زیر بناها، احیای صنایع، افزایش کارایی استفاده از منابع، استفاده بیشتر از تکنالوژی، گسترش پژوهش های علمی، به روزرسانی توانایی های فنی بخش صنعت، به ویژه کشورهای در حال انکشاف، قسمت دیگر از تعهدات این هدف استند.

دولت ها مسؤولیت دارند تا به طور قابل ملاحظه دسترسی به تکنالوژی ارتباطات را برای شهروندان شان به طور که مقرون به صرفه باشد، مهیا نمایند. جدول ذیل ارائه کننده تارگیت های هدف نهم میباشد:

هدف نهم: ایجاد زیر بنا های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.	
۹.۱	ایجاد زیربنای با کیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، بشمول زیربنای منطقوی و فرامرزی، جهت حمایت انکشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.
۹.۲	الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دوبرابر سازی سهم صنعت.
۹.۳	افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کار ها در کشور به خدمات مالی با ربح ارزان، و پیوستن این ها در زنجیره ارزش و بازار ها.
۹.۴	الی سال ۲۰۳۰، بهبود زیر بنا و صنایع جهت پایدار سازی آنها، با استفاده موثر منابع و تکنالوژی در پروسه های صنعت، سازگار با محیط زیست مطابق با ظرفیت های مربوطه آنها.
۹.۵	الی سال ۲۰۳۰ افزایش تحقیقات علمی، بلند بردن قابلیت های تکنالوژی سکتور صنعت در کشور، تشویق نوآوری، افزایش تعداد کارگران در بخش های تحقیقاتی در هر ۱ میلیون نفوس و افزایش سرمایه گذاری در بخش تحقیقات و انکشاف عامه و خصوصی.
۹.الف	تسهیل در انکشاف زیر بنا پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.
۹.ب	حمایت از انکشاف تکنالوژی، تحقیق و نوآوری های داخلی از طریق فراهم سازی یک پالیسی جامع جهت متنوع سازی صنعت و افزایش ارزش افزوده در کالاها.
۹.ج	الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.

کاهش نابرابری

هدف دهم: کاهش نابرابری

کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی

طی دهه گذشته، بصورت عموم میزان دسترسی مردم به خدمات (معارف، صحت، برق، آب اشامیدنی، حفظ الصحة) افزایش داشته است. اما، فیصدی دسترسی بین قشر فقیر و غنی متفاوت است. همچنان از نظر جغرافیایی تفاوت های زیاد در شاخص های رفاه

عامه دیده میشود. بصورت عموم میزان نابرابری عاید افزایش نموده طوریکه ضریب جینی از ۰,۲۹ در سال ۲۰۰۷-۰۸ به ۰,۳۱ در سال ۲۰۱۶-۱۷ افزایش را نشان می دهد.

بناء، کاهش نابرابری در داخل و در میان کشورها، با روش های رشد تدریجی و پایدار درآمد قشر فقیر جامعه، توانمندسازی همه افراد و ترویج حضور فعال همه قشرهای جامعه در حوزه های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، بدون توجه به سن، جنسیت، معلولیت، نژاد، قوم، اصلیت، مذهب و وضعیت اقتصادی، از مباحث اصلی این هدف محسوب میشوند.

تعدیل و یا حذف قوانین، سیاست ها و اقدامات تبعیض آمیز، ترویج قانون گذاری، سیاست گذاری، به ویژه در حوزه های مالی، دستیابی تدریجی به تساوی حقوقی، تسهیل جابه جایی منظم و ایمن بیجا شده گان و مدیریت مهاجرت های مردم، بخش دیگر این هدف میباشد. جدول ذیل ارائه کننده تمام تارگیت های هدف دهم میباشد: (سه تارگیت نشانی شده شامل لست تارگیت های اهداف انکشاف پایدار الی سال ۲۰۲۰ نمی باشد).

هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی	
۱۰,۱	الی سال ۲۰۳۰، دستیابی تدریجی و پایدار رشد درآمد ۲۵ فیصد نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملی.
۱۰,۲	الی سال ۲۰۳۰، توانمندسازی و بهبود مشارکت اجتماعی، اقتصادی و سیاسی برای همه، بدون در نظر داشت سن، جنسیت، معلولیت، نژاد، قومیت، اصل، دین، وضعیت اقتصادی یا سایر موارد.
۱۰,۳	حصول اطمینان از فرصتهای مساوی و کاهش نابرابری، بشمول از میان برداشتن قوانین، سیاستها و رسوم تبعیض آمیز و بهبود قوانین، پالیسی ها و فعالیت های مناسب ان در این زمینه.
۱۰,۴	اتخاذ پالیسی ها، به ویژه پالیسی مالی، پالیسی دستمزد و پالیسی مصئونیت اجتماعی، و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر.
۱۰,۷	تسهیل مهاجرت های منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرین از طریق اجرایی نمودن پالیسی های منظم و مدیریت شده مهاجرت.
ج.۱۰	الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.

هدف یازدهم: شهرهای فراگیر و جوامع پایدار

شهرهای فراگیر، مصئون، مقاوم و پایدار

براساس سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶ - ۱۷، جمعیت افغانستان ۲۹,۱ میلیون برآورد شده که ۲۰,۷ میلیون نفوس در دهات، ۶,۹ میلیون در شهر ها و ۱,۵ میلیون کوچی را نشان میدهد.

به تفکیک شهرها تنها شهر میلیونی افغانستان، کابل است که بر اساس آمار تخمین نفوس سال ۲۰۱۷ بیش از ۳ میلیون و ۷۱ هزار نفر جمعیت داشته است. پس از کابل، قندهار، هرات، مزارشریف، جلال آباد، لشکرگاه، تالقان، خوست، شبرغان و غزنی به ترتیب

پرجمعیت‌ترین شهرهای افغانستان هستند. ۲۳,۵ درصد جمعیت افغانستان در سال ۲۰۱۱ شهرنشین بوده اند و رشد شهرنشینی بین سال‌های ۲۰۱۰ الی ۲۰۱۵ حدود ۴,۴ درصد در سال برآورده شده‌است.

این هدف، متضمن دسترسی همه افراد به مسکن مناسب، وسایل حمل و نقل مصئون و قابل استطاعت و همچنان شهرسازی پایدار و همه‌شمول، میباشد. حفاظت و پاسداری از میراث‌های فرهنگی و طبیعی، کاهش آثار منفی پدیده‌های محیط زیستی در شهرها، و دسترسی همه به فضاهای عمومی و سبز، مسئولیت دولت میباشد. بناءً حمایت از برقراری پیوندهای مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان نواحی شهری، حومه و مناطق روستایی، در سایه تقویت طرح‌های انکشاف ملی و منطقه‌ای از مباحث این هدف محسوب میشوند. جدول زیر تارگیت‌های هدف یازدهم را ارائه میدارد.

هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک‌های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار	
۱۱,۱	الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود ساحات فقیر نشین (slums).
۱۱,۲	الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم‌های حمل و نقل مصئون، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده‌ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت‌های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.
۱۱,۳	الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت‌سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک‌ها (human settlements) در کشور.
۱۱,۴	افزایش تلاش‌ها برای حفاظت و مصئونیت میراث‌های فرهنگی و طبیعی.
۱۱,۵	الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر، متضررین و کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از حوادث (disasters)، بشمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.
۱۱,۶	الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نا مطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.
۱۱,۷	الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سرسبز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.
۱۱.الف	حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه‌های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.
۱۱.ب	الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک‌ها (human settlements) با پالیسی و پلان‌های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰".

هدف دوازدهم: تولید و مصرف مسؤولانه

حصول اطمینان از الگوهای پایدار تولید و مصرف

افغانستان جز از کشورهای کمترین انکشاف یافته بوده که ارزش تولید ناخالص داخلی آن بالغ بر ۲۰,۲ میلیارد دالر میباشد. سهم سکتور صنعت در تولید ناخالص داخلی صرف ۲۲,۲ فیصد و سهم سکتور زراعت ۲۰,۳ فیصد میباشد که به مقایسه با سکتور خدمات که ۵۲,۶ فیصد است، کمتر می باشند. ارزش تولیدات صنایع خصوصی و دولتی بالغ بر ۷,۳۲۷ میلیون افغانی است که نسبت به سال قبل که ۱,۱۲۸ میلیون افغانی ۱۸ فیصد افزایش را نشان میدهد. در سال ۲۰۱۷ ارزش صادرات ما ۸۳۶ میلیون دالر بوده که در مقایسه با ارزش واردات که ۷,۷۹۳ میلیون دالر بوده ده مرتبه کمتر میباشد.

بصورت اوسط هر فرد در شهرهای کشور بشمول کابل در حدود ۳۵۰ الی ۴۰۰ گرم زباله و مواد اضافی تولید مینمایند، که روزانه ۶۳۰۰ تن زباله از شهر کابل و دیگر شهرهای بزرگ کشور تولید میشود. ماهانه در حدود ۴۰ میلیون افغانی در کابل و ۱۵ میلیون افغانی در سایر شهرهای بزرگ بخاطر مدیریت و دفن زباله‌های شهری بمصرف میرسد.

میزان ضایعات مواد غذایی در جهان بسیار بلند بوده طوریکه یک سوم حصه مواد غذایی ضایع گردیده که مقدار مواد ضایع شده در ثانیه به ۶۶ تن میرسد. اگر این وضعیت دوام نماید، میزان ضایعات مواد غذایی در جهان به ۲,۱ میلیارد تن در سال میرسد. در کشور ما نیز این وضعیت چندان خوب نیست، طوریکه یک شخص بصورت اوسط سالانه در حدود ۲۳۸ کیلوگرام مواد غذایی را ضایع مینماید. تنها در هشت شهر بزرگ کشور سالانه حدود ۱,۵ میلیون تن مواد غذایی ضایع میگردد.

بناءً، دستیابی به مدیریت پایدار و استفاده مؤثر از منابع طبیعی، کاهش ضایعات سرانه مواد غذایی در سطوح مختلف، مدیریت پایدار محیط زیستی مواد کیمیاوی و تمام مواد زاید در طول دوران حیات مواد و همچنان کاهش قابل ملاحظه تولید مواد زاید، از بخش‌های مهم این هدف به حساب می آیند.

تشویق شرکت‌های بزرگ ملی و بین‌المللی، برای انجام اقدامات پایدار، ترویج شیوه‌های تدارکات عامه در راستای اولویتهای و سیاست‌های ملی و اطلاعات و آگاهی‌های مرتبط و لازم پیرامون انکشاف و سبک‌های زندگی پایدار و هماهنگ با محیط‌زیست، موارد دیگر این هدف را تشکیل میدهند.

تحت اهداف انکشاف پایدار، کشورهای در حال انکشاف، به منظور تقویت ظرفیتهای علمی و فنی آنها برای حرکت به سوی شیوه‌های پایدارتر تولید و مصرف شان از طرف کشورهای انکشاف یافته حمایت خواهند شد. ضمناً، دولت باید شکل نظام مالیاتی موجود را با توجه کامل به پایدار ساختن سطح تولیدات داخلی و به حداقل رساندن قیمت تولیدات داخلی در راستای حمایت از فقرا و رشد پایدار اقتصادی تنظیم نماید. جدول ذیل تارگیت‌های هدف دوازدهم را ارائه میدارد:

هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه‌های پایدار تولید و مصرف	
۱۲,۱	تطبیق چارچوب ۱۰ ساله برنامه‌های مصرف و تولید پایدار با در نظر داشت انکشاف و توانائی کشور.
۱۲,۲	الی سال ۲۰۳۰، رسیدن به مدیریت پایدار و استفاده مؤثر از منابع طبیعی.

۱۲,۳	الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات مواد غذایی تا پنجاه فیصد در سطوح مختلف عرضه مصرف کننده و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید بشمول عرضه.
۱۲,۴	الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کیمیاوی و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست.
۱۲,۶	تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامرزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.
۱۲.الف	جذب حمایت کشورهای توسعه یافته بمنظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنولوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.
۱۲.ب	انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالزایی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.

هدف سیزدهم: اقدام برای اقلیم

اقدام فوری و عملی در قسمت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تأثیرات آن

افغانستان چهاردهمین کشور متاثر از تغییر اقلیم بوده و کاهش ۲۰ فیصد حاصلات زمین های زراعتی سبب مهاجرت های اقلیمی در بیشتر از ۲۰ ولایت کشور گردیده و خشک سالی حاد سال جاری در ۶ ولایت باعث تلف شدن بیشتر از ۲۰۰ هزار راس احشام و آسیب پذیری ۵۰۰ هزار تن در ۲۰ ولایت کشور گردیده است.

تحقیقات انجام شده، نشان میدهند که در افغانستان پوشش های برفی در حال کاهش است. این بررسی، نشان میدهد که تا سال ۲۰۴۵ پوشش برفی افغانستان ۴۰ درصد کاهش پیدا می کند. همچنان به اساس سروی های که در حوزه های آبی افغانستان صورت گرفته است، تنها ظرفیت حوزه آبی کابل ۲۱ میلیارد مترمکعب تخمین شده است. ولی تحقیقات نشان می دهند که این ۲۱ میلیارد مترمکعب آب، به ۱۷ یا ۱۶ میلیارد مترمکعب آب تقلیل یافته و می توان ادعا نمود که در واقع سه میلیارد مترمکعب آب از سال های ۱۹۷۰ تا سال ۲۰۱۴ کم شده است.

بناء، بلند بردن ظرفیت سازگاری در مقابل خطرات و حوادث طبیعی و اقدامات مرتبط با تغییر اقلیم در سیاست ها، راهبردها و برنامه ریزی های ملی از موارد مهم هدف سیزدهم میباشد. جدول ذیل تارگیت های این هدف را ارائه میدارد.

هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تأثیرات آن	
۱۳,۱	تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.
۱۳,۲	ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتیژی های ملی.
۱۳,۳	تقویت آموزش، آگاهی دهی و ارتقای ظرفیت های انسانی و نهادی بخاطر سازگاری و کاهش اثرات تغییر اقلیم و اقدامات پیشگیرانه.

بهبود میکانیزمها بمنظور بالابردن ظرفیت‌های مرتبط به پلانگذاری و مدیریت موثر تغییر اقلیم با توجه بیشتر روی زنان، جوانان و جوامع در حاشیه قرار گرفته.

ب.۱۳

هدف پانزدهم: زندگی روی زمین

حفظ، ترمیم و ترویج استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن و ضایعات و متوقف ساختن از بین رفتن تنوع زیستی در زمین

طبق گزارش سازمان بین‌المللی زراعت، کمتر از ۲ فیصد (۱-۱,۳ میلیون هکتار) اراضی افغانستان جنگل‌زار است. جنگلات افغانستان حاوی ۳۸ میلیون متریک تن کاربن در بایوماس زنده جنگلی می‌باشد.

حفاظت از جنگلات و مدیریت پایدار آن از مباحث عمده‌ای است که وزارت زراعت روی آن تمرکز نموده است. طوریکه وزارت زراعت، اراضی ۳۲۰ هکتار زمین جنگل پسته را احیاء، ۱۹۹ انجمن جنگلداری را ایجاد، ۱۱۴۰ هکتار مالچ را تحفظ، ۲۱۶ هکتار ریگ های را روان به هدف جلوگیری از صحرایی شدن تثبیت، ۲ میلیون اصله نهال غیر مثمر را جهت سرسبز شدن محلات خشک تولید نموده است. وزارت زراعت برنامه دارد سطح پوشش جنگلات را به ۳ فیصد الی سال ۲۰۲۰ رسانیده و فیصدی مدیریت کل جنگلات را به ۱۰ فیصد از طریق تدوین پالیسی واستراتیژی جنگلات و علفچرها و حیات وحش واستراتیژی منابع طبیعی وتطبیق پروژه های متعدد انکشافی برساند.

بناءً، بر مبنی هدف پانزدهم اهداف انکشاف پایدار ترویج مدیریت پایدار همه انواع جنگل‌ها، متوقف ساختن جنگل‌زدایی، احیای جنگل‌هایی که دچار فرسایش شده‌اند از مسوولت‌های ماست.

احیای سرزمین‌های متروک و خاک فرسوده، اتخاذ اقدام فوری و ویژه برای کاهش تخریب زیست‌گاه‌های طبیعی، متوقف ساختن نابودی تنوع زیستی و حفاظت از گونه‌های در معرض انقراض، ترویج به اشتراک گذاری منصفانه و مناسب مزایای ناشی از استفاده از منابع ژنتیک و ترویج دسترسی به این منابع، در راستای توافقات بین‌المللی بخش مهم از هدف پانزدهم اهداف انکشاف پایدار است. دولت‌ها مسوولیت دارند تا اقدامات فوری برای پایان دادن به صید غیرقانونی و قاچاق گونه‌های حفاظت شده گیاهی و جانوری و کنترل عرضه و تقاضای محصولات غیرقانونی وابسته به حیات وحش را انجام دهند. جدول ذیل تارگیت های هدف پانزدهم را ارائه میدارد:

هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity).

الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آنها، بخصوص جنگلات، ساحات مرطوب (wetland)، کوه‌ها و زمین‌های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه‌های بین‌المللی.	۱۵,۱
الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).	۱۵,۲

الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded)، بشمول اراضی متاثر از خشکسالی و سیلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضی تخریب شده.	۱۵,۳
الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ بشمول تنوع زیستی آنها بمنظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار.	۱۵,۴
اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats)، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاهان و حیوانات که در معرض انقراض قرار دارند.	۱۵,۵
حصول اطمینان از بهره برداری عادلانه و منصفانه منابع جنیتیکی و ترویج دسترسی به همچون منابع.	۱۵,۶
اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.	۱۵,۷
الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.	۱۵,۸
الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی در پلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.	۱۵,۹
بسیج سازی و افزایش قابل توجه منابع مالی از تمام منبع ها برای حفظ و استفاده پایدار تنوع زیستی و ایکوسیستم ها.	۱۵,۱۰
بلند بردن حمایت جهانی بمنظور تلاش برای مبارزه علیه شکار غیرقانونی و قاچاق گونه های محافظت شده، از جمله افزایش ظرفیت جوامع محلی برای تعقیب نمودن فرصت های معیشتی پایدار.	۱۵,۱۱

هدف شانزدهم: صلح / عدالت و نهادهای نیرومند

ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز برای انکشاف پایدار، فراهم آوری زمینه های دسترسی به عدالت برای همه، ایجاد نهادهای موثر، حساسده و همه شمول در تمام سطوح

در افغانستان به دلیل استمرار وضعیت جنگی و گستردگی خشونتها، حق زندگی به اشکال مختلف نقض شده و تعداد زیادی از شهروندان قربانی نقض این حق شده اند. بر اساس آمارهای کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان، در طول سال ۱۳۹۶ در مجموع به تعداد ۳۶۵۷ مورد نقض حق حیات ثبت شده است که ۲۷۷ مورد سلب حیات در قضایای خشونت علیه زنان، ۱۲ مورد در اثر محاکمه صحرایی و ۳۳۶۸ مورد آن در جریان منازعات مسلحانه تلفات ملکی بوده است.

در سال ۱۳۹۵، مجموع تلفات ملکی، ۱۰۳۴۲ نفر بوده که از این جمله ۲۶۸۶ نفر کشته و ۷۶۵۶ نفر زخمی شده اند. مقایسه آمار نشان میدهد نسبت به سال ۱۳۹۵، آمار کشته شده گان در سال ۱۳۹۶ بیش از ۲۴ فیصد افزایش داشته اما آمار مجموع تلفات اعم از کشته و زخمی در حدود ۶ فیصد کاهش یافته است. افزایش تعداد و نسبت کشته شده گان در سال ۱۳۹۶ میتواند به معنای پیچیدگی و شدت گرفتن بیشتر منازعات مسلحانه و مرگبارتر شدن تاکتیک های جنگی باشد که باعث شده است فیصدی بیشتر از افراد ملکی کشته شوند.

با تشکیل حکومت وحدت ملی تلاش‌ها در جهت آوردن صلح در کشور و شمولیت احزاب و گروه‌های مخالف دولت در پروسه‌های سیاسی بیشتر گردید. مذاکرات با جناح‌های درگیر در مسائل افغانستان و سهمیم ساختن کشورهای متأثر از جریانات داخلی افغانستان در پروسه صلح افغانستان شدت گرفت. حکومت وحدت ملی طی سالهای اخیر با تلاش‌های متداوم توانست به دستاوردهای مهمی در عرصه صلح دست یابد. از جمله میتوان به مذاکرات صلح با حزب اسلامی که منجر به پیوستن این حزب به پروسه صلح و روند سیاسی گردید، و تدویر کنفرانس‌های بین‌المللی صلح در کشورهای متعدد منطقه یاد آور شد.

بر مبنای هدف شانزدهم اهداف انکشاف پایدار همه انواع خشونت و میزان مرگ و میرهای وابسته به آن به شکل قابل ملاحظه‌ای کاهش پیدا خواهد کرد. سوء استفاده و استثمار، قاچاق و همه انواع خشونت علیه کودکان و شکنجه آنان پایان و حاکمیت قانون در سطوح ملی و بین‌المللی ترویج داده خواهد شد.

مبارزه با تمام اشکال جرایم سازمان یافته، فساد و رشوه‌ستانی از موضوعات مهم این هدف است. دولت‌ها مسئولیت دارند تا مؤسسات مؤثر، پاسخگو و شفاف در همه سطوح را ایجاد کنند و تصمیم‌گیری نتیجه بخش، همه‌شمول، مشارکتی در همه سطوح را نیز تضمین کنند.

هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و

تشکیل نهاد های مؤثر، حساسده و همه شمول در تمام سطوح

۱۶،۱	کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و میر مرتبط به آن در همه جا.
۱۶،۲	پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه.
۱۶،۳	ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین‌المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.
۱۶،۴	الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.
۱۶،۵	کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.
۱۶،۶	ایجاد نهاد های شفاف ، مؤثر و پاسخگو در تمام سطوح.
۱۶،۷	حصول اطمینان از تصمیم گیری پاسخگو، فراگیر و مشارکتی در تمام سطوح.
۱۶،۸	گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.
۱۶،۹	الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، بشمول ثبت تولدات.
۱۶،۱۰	حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین‌المللی.

تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریسم و جرایم.

۱۶.الف

هدف هفدهم: مشارکت برای تطبیق اهداف

اقدامات لازم در بسیج سازی اراده جهانی، برای تطبیق اهداف انکشاف پایدار

افغانستان به عنوان یک کشور مستقل در کنار سایر ملل جهان، سند بین المللی اهداف انکشاف پایدار را در سپتامبر سال ۲۰۱۵ در مجمع عمومی سازمان ملل متحد تایید و تعهد به تحقق اهداف آن نمود. دولت جمهوری اسلامی افغانستان متعهد است تا در یک چارچوب واضح همکاری های اقتصادی انکشافی منطقوی و بین المللی در جهت رسیدن به اهداف انکشاف پایدار از هیچ نوع تلاش دریغ نورزد.

این هدف در چارچوب سند اهداف انکشاف پایدار بمنظور تقویت هر چه بهتر فعالیت های مرتبط با بسیج منابع مالی داخلی، تشویق کشورهای انکشاف یافته جهت اجرای کامل تعهدات شان در زمینه انکشاف پایدار، و تأمین منابع مالی اضافی برای کشورهای در حال انکشاف از محل منابع مختلف طرح گردیده است.

افزایش امکانات دسترسی به علم، فناوری و نوآوری و ارتقای همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب و همکاری های مثلثی بین المللی و منطقه ای در حوزه علم، فناوری و نوآوری و همچنان افزایش حمایت بین المللی برای اجرای فعالیت های ظرفیت سازی مؤثر و هدفمند در کشورهای در حال انکشاف، با هدف حمایت از طرح های ملی برای اجرای همه اهداف انکشاف پایدار از مسوولیت ها دولت ها در هدف هفدهم اهداف انکشاف پایدار است.

دولت ها نیز مسوولیت دارند تا یک نظام تجاری چندجانبه جهانی، قانون مدار، باز و به دور از تبعیض، تحت نظارت سازمان تجارت جهانی را استقرار و ترویج دهند. کشورهای در حال انکشاف؛ با هدف افزایش دو برابری سهم این کشورها در صادرات جهانی تا سال ۲۰۲۰ باید صادرات شان را افزایش دهند. مشارکت های مؤثر خصوصی، خصوصی - دولتی و مشارکت مؤثر جامعه مدنی در سایه تجارب به دست آمده از مشارکت ها بایست ترغیب و ترویج شوند. جدول ذیل ارائه کننده تمام تارگیت های هدف هفدهم میباشد:

هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی و احیای مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار	
تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی بمنظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.	۱۷,۱
بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.	۱۷,۳
افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری های سه جانبه منطقوی و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل بشمول همانگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.	۱۷,۶
الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس، و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی با الخصوص تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی.	۱۷,۸
الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور بالخصوص دوبرابر ساختن سهم صادرات کشور در صادرات جهانی.	۱۷,۱۱

۱۷,۱۳	تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.
۱۷,۱۴	انسجام پالیسی ها بمنظور انکشاف پایدار
۱۷,۱۶	بهبود همکاری های جهانی برای انکشاف پایدار از طریق همکاری های چند جانبه به منظور بسیج و شریک سازی دانش، مهارت، تکنالوژی و منابع مالی جهت همکاری در رسیدن به اهداف انکشاف پایدار
۱۷,۱۷	تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی و جامعه مدنی بر اساس تجارب و منابع استراتیژی مشارکت.
۱۷,۱۸	الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیایی و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی
۱۷,۱۹	الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه های که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند

بخش سوم

اهداف، تارگیت ها و شاخص های ملی

سکتور امنیت

وزیر امور خارجه

تحقق اهداف انکشاف پایدار در افغانستان در کنار تلاشهای داخلی سکتوری، مستلزم تقویت چارچوبهای مشارکت در سطوح مختلف دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی می‌باشد که در این زمینه گسترش همکاری‌های منطقه‌ای افغانستان محور در چارچوب رکا و پروسه قلب آسیا از اهمیت زیادی برخوردار است. وزارت امور خارجه به عنوان نهاد رهبری کننده در این عرصه مهم، به تداوم تلاش‌ها جهت تحقق اهداف انکشاف پایدار در افغانستان متعهد است.

محترم محمد مسعود اندرابی

وزیر امور داخله

انکشاف پایدار بدون شک یکی از راه‌های اساسی فراروی آوردن صلح و ثبات، پیشرفت و از بین رفتن انواع نابرابری‌های اجتماعی در افغانستان به شمار می‌رود. همه می‌دانیم که تطبیق اهداف انکشاف پایدار افغانستان وظیفه مشترک حکومت، جامعه مدنی و سکتور خصوصی است. با توجه به اهمیت اهداف انکشاف پایدار افغانستان و نقش وزارت امور داخله در این اهداف، خصوصاً عملی ساختن تارگیت‌ها و شاخص‌های مرتبط به امنیت و ثبات اجتماعی برای رهبری وزارت امور داخله و سایر قطعات و جز و تام‌های پولیس ملی و سایر منسوبین این وزارت حایز اهمیت می‌باشد. بجا میدانم تا از پلان استراتژیک چهار ساله پولیس ملی برای سالهای ۱۳۹۷ الی ۱۴۰۰ نیز یاد آور شوم که اهداف و مقاصد آن با اهداف جهانی و ملی انکشاف پایدار افغانستان همخوانی دارد. لازم میدانم تا از رهبری حکومت وحدت ملی، وزارت اقتصاد، همکاران انکشافی، جامعه مدنی و سایر اعضای تیم اهداف انکشاف پایدار افغانستان بخاطر زحمات شان در تدوین و ترتیب سند ملی اهداف انکشاف پایدار افغانستان تشکری کنم. همچنان به تمام معینیت‌ها، ریاست‌ها و قطعات و جز و تام وزارت امور داخله امر می‌نمایم که در معیاری سازی برنامه و عرضه خدمات معیاری در روشنی برنامه‌ها و اهداف انکشاف پایدار افغانستان از هیچ نوع سعی و تلاش دریغ نورزند.

سکتور امنیت

در افغانستان ادارات سکتور امنیت عمدتاً روی مسایل مهمی همچون حاکمیت قانون، تامین امن و نظم عامه، دفاع از تمامیت ارضی، انحلال گروه‌های مسلح غیرقانونی، پاکسازی ماین‌ها و غیره فعالیت می نمایند. تامین امنیت سرتاسری در کشور برای نهادینه ساختن حکومتمداری موثر، انکشاف سکتور خصوصی، رشد اقتصادی، کاهش فقر و حفظ آزادی فردی و آزادی بیان ضروری می باشد. اهداف استراتژیک این سکتور؛ تامین امنیت دولت، اشخاص و ملکیت‌ها از طریق تطبیق دفاع یکپارچه و پایدار، تامین نظم عامه و تطبیق یکسان قانون می باشد و اولویت‌های دولت تحت این سکتور؛ افزایش قابلیت نهادهای امنیتی، تامین تلاش‌های جامع، مکمل و یکپارچه و پیشرفت تدریجی در توانایی نیروی‌های دفاعی و امنیتی کشور می باشد.

سکتور امنیت شامل شش اداره (وزارت دفاع ملی، وزارت امور داخله، وزارت امور خارجه، ریاست عمومی امنیت ملی، ریاست محافظت رئیس جمهوری ج.ا.ا و شورای امنیت ملی) می باشد.

تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور:

نظر به ماهیت کارکرد سکتور امنیت، این سکتور در بر گیرنده ۵ تارگیت و ۷ شاخص در سند ملی اهداف انکشاف پایدار می باشد. موضوعات چون مبارزه علیه تمام اشکال جرایم، محو تمام انواع خشونت علیه زنان، مردان و کاهش مرگ و میر ناشی از ناامنی‌ها از جمله موارد عمده این سکتور در ج.ا.ا می باشد. به همین ترتیب اهداف چون؛ ترویج جوامع صلح آمیز برای انکشاف پایدار، ایجاد نهاد های موثر و حساسه، ایجاد امنیت سرتاسری، شهرهای مصئون و رفاه عامه از اهداف مهم انکشاف پایدار در این سکتور می باشد. اهداف، تارگیت ها و شاخص‌های سکتور امنیت در ذیل ارایه گردیده اند:

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور امنیت						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین / منبع	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار						
۱۱،۷ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد تسهیلات جهت دسترسی همگانی به اماکن عامه (public spaces)، مطمئن، فراگیر، قابل دسترس و سرسبز، به ویژه برای زنان، کودکان، افراد کهن سال و افراد معلول.	۱۱،۷،۲ نسبت افرادی که مورد آزار و اذیت فیزیکی یا جنسی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته باشند. به تفکیک الف. مجموع ب. ذکور ج. اناث	وزارت امور داخله ۱. وزارت اموزنان ۲. وزارت عدلیه ۳. کمیسیون مستقل حقوق بشر				
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حساسده و همه شمول در تمام سطوح						
۱۶،۳ ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.	۱۶،۳،۱ نسبت افرادی که قربانی جرایم جنایی در ۱۲ ماه گذشته قرار گرفته و به ارگان های ذیربط مراجعه نموده باشند. به تفکیک الف. مجموع ب. ذکور ج. اناث	وزارت امور داخله ۱. لوی سارنوالی				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور امنیت						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین / منبع	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۱۶,۳,۲ نسبت زندانیان بی سرنوشت بر مجموع زندانیان به تفکیک الف. مجموع ب. ذکور ج. اناث	وزارت امور داخله ۱. وزارت عدلیه ۲. لوی سارنوالی				
۱۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه جریان های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی؛ تقویت حصول و بازگشت دارایی های سرقت شده و مبارزه علیه تمام اشکال جرایم سازمان یافته.	۱۶,۴,۱ ارزش پول های غیر قانونی داخل و خارج شده از کشور	وزارت امور داخله ۱. د افغانستان بانک				
	۱۶,۴,۲ نسبت سلاح های خورد و سبک که کشف و ضبط گردیده، مطابق به نورم های بین المللی و ابزار های قانونی ثبت و مورد پیگیری قرار میگیرد.	وزارت امور داخله ۱. امنیت ملی				
۱۶,۸ گسترش و تقویت اشتراک افغانستان در نهاد های حکومتداری جهانی.	۱۶,۸,۱ نسبت الف: عضویت و حق رای دهی افغانستان در نهاد های منطقوی و بین المللی ب: الحاق به اسناد و کنوانسیون های بین المللی	وزارت امور خارجه	الف. ۷۸,۹٪ ب. ۷۳,۲٪ (ارقام اداری ۲۰۱۸)		الف ۸۴,۲٪ ب. ۸۰,۳٪	الف. ۹۱,۳٪ ب. ۸۹,۶٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور امنیت						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلایین / منبع	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۶.الف تقویت نهاد های ملی مربوطه بشمول ارتقای ظرفیت در تمام سطوح، توسط همکاری های بین المللی بمنظور جلوگیری از خشونت و مبارزه علیه تروریسم و جرایم.	۱۶.الف.۱ موجودیت نهادهای مستقل ملی حقوق بشر در مطابقت با قواعد شناخته شده پاریس.	وزارت عدلیه ۱. وزارت امور زنان ۲. وزارت داخله ۳. کمیسیون مستقل حقوق بشر	مطابقت کامل			

سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون

محترم بصیر انور**وزیر عدلیه**

وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان به عنوان یکی از ادارات مدافع حقوق با ابعاد وسیع آن در کشور، از تعهد دولت افغانستان مبنی بر انطباق دهی برنامه‌های حکومت با اهداف انکشاف پایدار و تطبیق آن، استقبال نموده و به سهم خویش در قسمت عملی نمودن شاخص‌های که از حیث ارتباط به این وزارت تعلق می‌گیرد آمادگی خویش را ابراز نموده و اظهار امیدواری می‌گردد که تطبیق این برنامه‌ها بتواند نقش موثری را در فراهم سازی زمینه‌های بهتر رفاه و آسایش جمعی در کشور مان ایفا نماید.

محترم فرید حمیدی**لوی څارنوال**

گسترش ارائه خدمات عدلی منصفانه، شفاف، موثر، مسوولانه، پاسخگو، مستقل و مسلکی برای شهروندان تحت حمایت قانون و با درنظرداشت کرامت انسانی، آزادی‌های مدنی و سیاسی افراد جهت دسترسی به عدالت و مبارزه با مظاهر فساد از اولویت‌های کاری لوی سارنوالی بوده که متضمن تحقق اهداف انکشاف پایدار می‌باشد.

رئیس عمومی اداره امور ریاست جمهوری

به اساس استراتیژی ملی مبارزه با فساد اداری، دیدگاه ما از بین بردن فساد اداری و ایجاد بستر آسان برای دسترسی همه شهروندان به خدمات یکسان می‌باشد. ثبت و تدقیق میزان دارایی و جلوگیری از افزایش غیر قانونی دارایی مقامات عالی رتبه دولتی و سایر واجدین شرایط ما را در رسیدن به هدف نزدیک می‌سازد. ما در برنامه ریزی استراتیژیک خویش اهداف انکشاف پایدار را اساس قرار داده و در تطبیق آن یکجا با شهروندان و سایر نهاد‌های ذیدخل کار خواهیم نمود.

سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون

معرفی سکتور:

حکومتداری خوب منچیت یکی از تعهدات بزرگ دولت با مردم و همکاران انکشافی جهت عرضه خدمات بهتر و پایان دادن به فساد اداری از اهمیت بالای برخوردار است. سکتور حکومت داری روی موضوعات کاری مهمی چون: حکومت داری، حاکمیت قانون و حقوق بشر، تقویت شوراهای ولایتی و محلی، عدالت و حاکمیت قانون، امور دینی، اصلاحات ادارات دولتی، حقوق بشر و حقوق زنان فعالیت دارد. رسیدن به اهداف انکشاف پایدار بدون بهبود حکومت داری خوب، صلح و عدالت ممکن نیست. ختم گرسنگی، زندگی سعادتمند، حفاظت از محیط زیست، رشد و توسعه اقتصادی در کشورهای در حال جنگ و منازعه دشوار است. تنها نهادهای دولتی پاسخگو، حساسه و کارا میتوانند به آن دست یابند.

ضعف در کارایی ادارات حکومتی و ارائه خدمات عمومی در کشور، موجودیت فساد اداری، ظرفیت پایین کاری نهادهای حکومتی و عدم هماهنگی میان - سازمانی از جمله نواقص قابل ذکر حکومتداری در افغانستان به شمار می آیند.

چون اساسی ترین نیاز انسان های مدنی و جوامع بشری تحقق عدالت و نهادینه شدن حاکمیت سراسری قانون است از این رو بسیار مهم است که مردم کشور ما نیز به حقوق اساسی و ارزشهای مدنی دست یابند که این کار از طریق نهاد های شامل سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون در کشور ممکن و میسر ساخته میشود.

وزارتها و ادارات که در سکتور حکومتداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر مسوول نهادینه سازی شاخص ها و تارگیت ها اهداف انکشاف پایدار در کشور میباشد عبارت اند از وزارت عدلیه، وزارت ارشاد، حج و اوقاف، وزارت دولت در امور پارلمانی، لوی سارنوالی، ستره محکمه، ولسی جرگه، مشرانو جرگه، ریاست عمومی اداره امور ریاست جمهوری، ریاست دفتر رئیس اجرائیه و دارا لانشا شورای وزیران، اداره مستقل ارگانه های محلی، کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون مستقل حقوق بشر و اداره ثبت احوال نفوس که هر کدام به نوبه خود در این راستا فعالیت دارند.

تارگیت ها و شاخص های سکتور:

سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون در بر گیرنده ۳ تارگیت و ۴ شاخص اهداف انکشاف پایدار میباشد. ساحات مورد تمرکز این سکتور در اهداف انکشاف پایدار شامل موضوعات چون حاکمیت قانون، دسترسی مساویانه به عدالت، از بین بردن فساد و رشوه ستانی را شامل میگردد. ایجاد نهاد های موثر و حساسه و دسترسی به عدالت همه شمول از اهداف مهم انکشاف پایدار در سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون میباشد.

به طور نمونه چند نمونه از تعهدات را که دولت افغانستان بر اساس سند ملی اهداف انکشاف پایدار تا سال ۲۰۲۰ به آن نایل آید را متذکر می شویم. با اساس شاخص مستفید شوندگان مساعدت های حقوقی، دولت افغانستان متعهد است تا برای ۱۱ هزار تن مساعدت های حقوقی رایگان را الی سال ۲۰۲۰ فراهم نماید. این در حالیست که در سال ۲۰۱۶ برای تعداد ۸۰۰۰ تن از طرف دولت مساعدت های حقوقی رایگان ارائه گردیده است. همچنان در بخش مبارزه با فساد، دارائی های تنها ۳۵ فیصد از مقامات عالیترتبه دولتی بررسی، تدقیق و ثبت شده است که الی سال ۲۰۲۰، دارائی های تمام مقامات عالیترتبه دولتی ۱۰۰ فیصد بررسی و ثبت خواهد گردید. اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون در ذیل ارایه گردیده اند.

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حساسده و همه شمول در تمام سطوح						
۱۶,۲ پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سو استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه.	۱۶,۲,۲ تعداد قربانیان قاچاق انسان در هر ۱۰۰ هزار جمعیت. به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت عدلیه ۱. وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین ۲. وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۰,۹۸.۱ الف. ب. (ارقام اداری)	۰,۹.۱ الف. ب.	۰,۸.۱ الف. ب.	۰.۱ الف. ب.
۱۶,۳ ارتقای (promote) حاکمیت قانون به سطح ملی و بین المللی و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه همه به عدالت.	۱۶,۳,۳ فیصدی مستفید شونده گان از مساعدتهای حقوقی جهت دسترسی به عدالت	وزارت عدلیه ۱. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۲. لوی سارنوالی ۳. وزارت امور داخله	۸۰۰۰ (ارقام اداری)	۸۲۰۰	۸۴۰۰	۱۱۰۰۰
۱۶,۵ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه ستانی در تمام اشکال آن.	۱۶,۵,۱ نسبت افرادی که حد اقل یک تماس با یکی از کارمندان دولت داشته و در جریان ۱۲ ماه گذشته به یکی از کارمندان دولتی رشوه داده و یا از نزدش رشوه خواسته شده باشد. به تفکیک: ۱. مجموع	لوی سارنوالی ۱. ستره محکمه ۲. اداره عالی تفتیش				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور حکومتداری و حاکمیت قانون

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلایین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	الف. ذکور ب. اناث					
	۱۶,۵,۳ فیصدی ثبت و بررسی دارایی های کارمندان عالی رتبه دولتی پیش بینی شده در قوانین نافذہ کشور. الف. ثبت ب. بررسی	اداره امور ۱. ستره محکمہ ۲. لوی سارنوالی	الف. ۳۵٪ ب. ۰ (ارقام اداری)	الف. ۸۰٪ ب.	الف. ۹۰٪ ب. ۲۰٪	الف. ۱۰۰٪ ب. ۱۰۰٪

سکتور زیربنا و منابع طبیعی

وزیر ترانسپورت

مصنوعیت مبارزه با فقر و تأکید بر رشد اقتصادی در محور اهداف انکشاف پایدار قرار دارد. سکتور ترانسپورت افغانستان، به عنوان یکی از سکتورهای کلیدی زیربنایی، نقش حیاتی در تحقق اهداف یاد شده دارد. وزارت ترانسپورت به عنوان نهاد تنظیم کننده ترانسپورت جاده ای، متعهد به عرضه خدمات معیاری ترانسپورتی بوده و تأمین مصنوعیت شهروندان و کالاها در مسیر حمل و نقل و حفظ محیط زیست را از اولویت های خویش میداند.

وزیر شهرسازی و اراضی

دیدگاه ما دستیابی شهروندان به مراکز شهری پویا، مصنوع و قابل زندگی مراکز رشد اقتصادی و تجمع فرهنگی و اجتماعی میباشد. ما در پلانگذاری شهری خویش اهداف انکشاف پایدار را اساس قرار داده و در تطبیق آن یکجا با شهروندان و سایر نهاد های ذیدخل عمل خواهیم نمود.

وزیر وزارت انرژی و آب

دسترسی مناسب و آسان به انرژی مطمئن و ارزان، آب پاک و کافی با مدیریت همه جانبه و پایدار منابع، از حقوق اولیه مردم و از ضروریات رشد و انکشاف کشور ها است، سند اهداف انکشاف پایدار، راهکارهای عملی و مناسب را جهت پوشش این نیازها ارایه می دهد و تطبیق آن در اولویت کاری وزارت انرژی و آب جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

محترم احمد ذکی سرفراز

شاروال کابل

اهداف انکشاف پایدار عزم و اراده جهانی را برای مبارزه با فقر تمثیل کرده و نهادهای دولتی را در یک مسیر با ارزش، قابل تطبیق و هدفمند سوق میدهد. شاروالی ها با نقش کلیدی که در بخش ارایه خدمات دارند میتوانند با رعایت و تطبیق این اهداف در کیفیت زندگی شهروندان تاثیرات بسزایی داشته باشند. شاروالی کابل افتخار این را دارد که تطبیق این اهداف را در برنامه های کاری خود روی دست گرفته تا باشد که شهروندان عزیز شهر کابل از آن بهره مند شوند.

محترم شاه زمان میوندی

رییس عمومی اداره ملی حفاظت محیط زیست

توسعه پایدار یکی از راههای حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی بوده و این پایداری در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و سیاسی می تواند تأمین گردد. تأمین انکشاف پایدار در اهداف پنجگانه قانون محیط زیست کشور نیز بازتاب گسترده داشته است. اداره ملی حفاظت محیط زیست مسایل محیط زیستی را یکی از ابعاد همه شمول و جدا نا پذیر دانسته و با اغتنام از فرصت پیش آمده در جهت حفظ و پایداری این میراث مشترک به تلاش همه جانبه شان ادامه خواهند داد، طوریکه اکنون در مرحله نهایی شدن این اهداف هستیم میتوان با همکاری شرکای داخلی و بین المللی شاهد تحقق این اهداف خواهیم بود.

سکتور زیربنا و منابع طبیعی

معرفی سکتور

نقش سکتور زیربنا در تمام اسناد استراتژیک کشور از جمله سند اهداف انکشاف پایدار افغانستان و چارچوب ملی صلح و انکشاف افغانستان خیلی مهم و حیاتی می باشد. سکتور زیربنا با داشتن ساحه وسیع فعالیت از اهمیت بالای در رشد اقتصادی و رفاه عامه برخوردار است. این سکتور ساحات مشخص کاری از قبیل: احداث سرکها، ترانسپورت زمینی و هوایی، انرژی و آب، مخابرات، معادن و منابع طبیعی، انکشاف شهری و بخشهای زیربنایی را در بر میگیرد.

سکتور زیربنا مسئولیت تنظیم حدود ۴۵ درصد مجموع بودجه اصلی انکشافی را دارد که نمایانگر اهمیت این سکتور است. دولت افغانستان برای توسعه اقتصادی برنامه های بزرگ انکشافی را در بخش زیربنا راه اندازی نموده است که از جمله عملیاتی شدن پروژه گاز تاپی عملیاتی شدن پروژه برق کاسا یکهزار، لین ۵۰۰ کیلوولت ترکمنستان، لین ۵۰۰ کیلوولت سرخان – پلخمری، بهره برداری بند سلما، تکمیل فاز دوم بند کمال خان، آغاز به کار فاز سوم بند کجکی و کار بالای چندین بند برق، پروژه فایبر نوری در کشور چند مثال اندک دستاوردها در زمینه میباشد.

دیدگاه این سکتور عبارت از انکشاف اقتصادی و اجتماعی متوازن و پایدار در کشور میباشد. ایجاد زیربنای سودبخش عامه یکی از بالا ترین اولویتهای حکومت افغانستان محسوب می گردد. این سکتور شامل (۱۳) واحد بودجوی بوده که عبارت از: وزارت امور شهر سازی و اراضی، وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی، وزارت انرژی و آب، وزارت معادن و پترولیم، وزارت ترانسپورت، شرکت برشنا، ریاست عمومی کانالیزاسیون شهری، اداره ملی حفاظت محیط زیست، شاروالی کابل، و کمیسیون عالی انرژی اتمی میباشد.

تاریت ها و شاخص های سکتور:

سکتور زیربنا نظر به ماهیت آن در سند ملی اهداف انکشاف پایدار دارای ۲۸ تاریت بوده که توسط ۳۱ شاخص اندازه گیری میگردد. بطور فشرده موارد مهم چون؛ دسترسی پایدار همه شهروندان به آب و حفظ الصحه، بهبود کیفیت آب، استفاده موثر از منابع آبی، محافظت و نگهداری ایکوسیستم آبی و مشارکت بیشتر جوامع محلی در مدیریت آب تحت چتر اهداف انکشاف پایدار در نظر گرفته شده است. همچنان تاریت های اهداف انکشاف پایدار مربوط به این سکتور بالای گسترش زیربناها و ارتقاء تکنالوژی بمنظور دسترسی تمامی شهروندان به خدمات انرژی، بلند بردن میزان موثریت آن و دسترسی همگانی به انترنت، تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی با استفاده از همکاری های بین المللی و منطقوی تاکید نموده است.

برخی از تعهدات شاخص های سکتور زیربنا که الی سال ۲۰۲۰ از جانب ادارات ذیربط در سند اهداف انکشاف پایدار پیش بینی گردیده، مختصراً در این بخش ارایه میگردد. افغانستان در یک و نیم دهه گذشته با کمک جامعه جهانی به انکشاف قابل توجهی در بخش زیربنا دست یافته است. دسترسی شهروندان به شبکه ملی برق از ۶ فیصد در سال ۲۰۰۲ به ۲۹،۴۴ فیصد در سال ۲۰۱۷ رسیده است که در نظر است الی سال ۲۰۲۰ این رقم به ۷۹،۲۹ فیصد افزایش یابد. تولید انرژی از انرژی قابل تجدید به بیش از ۴۲ فیصد افزایش خواهد یافت. همچنان مجموع فاضلاب (خانوار و فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده از ۲۱ فیصد در سال ۲۰۱۶ به ۲۵،۵

فیصد در سال ۲۰۲۰ خواهد رسید. بلند بردن ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه در سال فی متر مکعب از ۷۰ مترمکعب فی نفر به ۸۰ متر مکعب فی نفر در سال ۲۰۲۰ خواهد رسید. مدیریت همه جانبه منابع آب از ۵ فیصد در سال ۲۰۱۶ به ۱۲ فیصد در سال ۲۰۲۰ خواهد رسید. اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی در ذیل ارایه گردیده اند:

مسوده

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین						
۳,۶ الی سال ۲۰۳۰، به نصف رساندن مرگ و میر و صدمات ناشی از تصادفات ترافیکی (روی جاده)	۳,۶,۱ میزان وفیات ناشی از حادثات ترافیکی، در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفر در یک سال به تفکیک: ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت ترانسپورت ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت شهرسازی و اراضی ۳. وزارت امور داخله				
هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان و دختران						
۵.ب افزایش استفاده از تکنالوژی های توانمند ساز، خصوصاً تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی (ICT) برای توانمند سازی زنان.	۵.ب.۱ تناسب نفوس که دارای تیلیفون سیار (موبایل) هستند. به تفکیک ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	اداره اترا	۴۳٪ الف. ب. (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)			
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه						
۶,۳ الی سال ۲۰۳۰، بهبود کیفیت آب با کاهش آلودگی، از بین بردن ذخیره های زباله (dumping) و به حد اقل رساندن انتشار مواد کیمیای خطرناک، کاهش آبهای کثیف تصفیه نشده به نصف، و افزایش قابل	۶,۳,۱ فیصدی فاضلاب (خانوارها و فعالیت های اقتصادی) مدیریت شده به طور مصئون (safely treated). ۱. خانوار ۲. موسسات اقتصادی	وزارت شهرسازی و اراضی ۱. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۲. شاروالی ها				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
ملاحظه در بازیابی (recycle) و استفاده مجدد (reuse) آن.						
۶,۴ الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشم گیر موثریت منابع آبی در تمام سکتور ها و حصول اطمینان از برداشت (withdrawal) پایدار آن، و تامین منابع آبی به منظور پاسخگویی به مشکل کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد مردمی که از کمبود آب رنج می برند.	۶,۴,۱ میزان تغییر در استفاده موثر آب با گذشت زمان: الف. سکتور انرژی ب. سکتور زراعت ج. سکتور صنعت د. سکتور شهری	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۳. وزارت شهر سازی و اراضی ۴. شرکت آبرسانی و کانالیزسیون شهری افغانستان	الف. ۳۶٪ ب. ج. د. (ارقام اداری)	الف. ۳۶٪ ب. ج. د.	الف. ۳۶,۵٪ ب. ج. د.	الف. ۳۷٪ ب. ج. د.
۶,۴,۳ ظرفیت ذخایر آبی برای مصارف سرانه در جریان یکسال به متر مکعب		وزارت انرژی و آب ۱. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۲. وزارت انکشاف دهات ۳. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۷۰ متر مکعب فی نفر (ارقام اداری)	۷۰	۷۵	۸۰
۶,۵ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق مدیریت همه جانبه داخلی منابع آب در تمام سطوح، به شمول همکاری های متقابل فرامرزی در امور آب.	۶,۵,۱ درجه تطبیق مدیریت همه جانبه منابع آب (IWRM) (از صفر الی صد).	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت احیا و انکشاف دهات ۲. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۵٪ (ارقام اداری)	۷٪	۹٪	۱۲٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
		۳. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۴. شرکت آبرسانی و کانالیزسیون شهری افغانستان				
	۶,۵,۳ تطبیق معاهده هلمند و تفاهمنامه ها در امور آبهای فرامرزی	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت امور خارجه	۵۰٪ (ارقام اداری)	۵۳٪	۵۸٪	۶۲٪
۶,۶ الی سال ۲۰۳۰، حفاظت و احیای ایکوسیستم آبی، به شمول کوه ها، جنگلات، باطلاق ها (wetlands)، دریاها، جھیل ها و طبقات آب دهی (aquifers).	۶,۶,۱ تغییر در وسعت ایکوسیستم های آبی در طول زمان. (فیصدی تغییرات) الف. باتلاق ها ب. دریاها ج. جھیل ها د. طبقات آب دهی	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري				
۶.ب حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در بهبود مدیریت آب و حفظ الصحه.	۶.ب.۱ فیصدی ادارات محلی با پالیسی ها و طرز العمل ها عملی جهت اشتراک شوراها در مدیریت همه جانبه آب	وزارت انرژی و آب ۱. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۲. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۳. وزارت احیا و انکشاف دهات				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف هفتم: حصول اطمینان از دسترسی به انرژی پایدار، مطمئن، مدرن و قابل استطاعت برای همه.						
۷,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی به خدمات انرژی قابل استطاعت، مطمئن (reliable) و مدرن.	۷,۱,۱ فیصدی نفوس که به برق دسترسی دارند. ۱. از طریق شبکه الف. ملی ب. شهری ج. دهاتی ۲. از طریق هر نوع منبع الف. ملی ب. شهری ج. دهاتی	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت معادن و پترولیوم ۲. وزارت مالیه ۳. وزارت احیا و انکشاف دهات ۴. برشنا شرکت	۱. الف.۱ ب.۱ ف الف.۳۰,۹٪ ب. ۹۱,۹٪ ج. ۱۲,۷٪ (سروی وضعیت زندگی مردم در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	۱. الف.۱ ب.۱ ف الف. ۳۲,۶۱٪ ب. ج.	۱. الف.۱ ب.۱ ف الف. ۳۸,۲۶٪ ب. ج.	۱. الف.۱ ب.۱ ف الف. ۷۹,۲۹٪ ب. ج.
۷,۲ الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در ترکیب انرژی جهانی.	۷,۲,۱ سهم انرژی تجدید پذیر (Renewable energy) در مصرف مجموعی انرژی برق	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۳. برشنا شرکت	۴۲,۷۶٪ (ارقام اداری)	۴۲,۸٪	۴۲,۸٪	۴۲,۸٪
۷,۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن میزان موثریت انرژی.	۷,۳,۱ شدت انرژی (Energy intensity) اندازه شده بر اساس انرژی اولیه و تولیدات ناخالص داخلی	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت تجارت و صنایع ۲. برشنا شرکت				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۷.ب الی سال ۲۰۳۰، گسترش زیربنا ها و ارتقاء تکنالوژی جهت عرضه خدمات انرژی مدرن و پایدار برای همه.	۷.ب.۱ سرمایه گذاری در موثریت انرژی به عنوان فیصدی از تولید ناخالص داخلی و مقدار سرمایه گذاری مستقیم خارجی برای زیربناها و تکنالوژی برای خدمات انکشافی پایدار	وزارت انرژی و آب ۱. وزارت معادن و پترولیوم ۲. وزارت مالیه ۳. وزارت احیا و انکشاف دهات ۴. برشنا شرکت				
هدف نهم: ایجاد زیربنا های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.						
۹.ج الی سال ۲۰۳۰، افزایش چشمگیر دستیابی به تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی و تلاش برای فراهم کردن دسترسی به انترنت قابل استطاعت.	۹.ج.۱ فیصدی نفوس تحت پوشش شبکه تیلیفون سیار (موبایل). به تفکیک: الف. G۲ ب. G۳ ج. G۴	اداره اترا	الف. ۸۸٪ ب. ۴۰٪ ج. ۰٪ (ارقام اداری)	الف. ۹۰٪ ب. ۵۷٪ ج. ۸٪	الف. ۹۳٪ ب. ۶۵٪ ج. ۲۰٪	الف. ۹۴٪ ب. ۷۲٪ ج. ۲۵٪
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار						
۱۱.۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به مسکن مناسب، مطمئن و قابل استطاعت با خدمات ابتدایی و بهبود ساحت فقیر نشین (slums).	۱۱.۱.۱ فیصدی نفوس شهری که در ساحت فقیر نشین (slums)، غیر پلانی و یا مسکن نا مناسبت زندگی می کنند.	وزارت شهرسازی و اراضی ۱. شاروالی ها	۷۲.۴٪ (سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان ۱۷- ۲۰۱۶)	۷۲٪	۷۱.۵٪	۷۱٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۱,۲ الی سال ۲۰۳۰، فراهم نمودن سیستم های حمل و نقل مصئون، ارزان و پایدار برای همه، بهبود مصئونیت جاده ها، خصوصاً گسترش حمل و نقل عامه، با توجه خاص به ضرورت های افراد آسیب پذیر مانند زنان، اطفال، معلولین و کهن سالان.	۱۱,۲,۱ فیصدی نفوس که دسترسی راحت به خدمات ترانسپورت عامه (دولتی) دارند. به تفکیک: الف. جنس ب. گروه سنی ج. معلولیت	وزارت ترانسپورت ۱. شاروالیها				
۱۱,۳ الی سال ۲۰۳۰، افزایش شهرنشینی همه شمول و پایدار، و ظرفیت سازی، مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی شهرک ها (human settlements) در کشور.	۱۱,۳,۲ فیصدی شهرهایی که ساختار جامعه مدنی مستقیماً در برنامه ریزی شهری آن دخیل بوده و مدیریت آن بطور منظم و دیموکراتیک صورت میگیرد.	وزارت شهر سازی و اراضی ۱. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۲. جامعه مدنی ۳. سکتور خصوصی				
۱۱,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش اثرات نامطلوب سرانه محیط زیستی در شهرها، از جمله از طریق توجه خاص به کیفیت هوا، مدیریت شهرداری و دیگر انواع زباله.	۱۱,۶,۱ میزان زباله ها (solid waste) از مجموع کل زباله های تولید شده شهری که الف. به طور منظم جمع آوری ب. بعد از جمع آوری تخلیه نهایی گردیده. ۱. شهر کابل ۲. ولایات	شاروالی کابل ۱. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۲. وزارت شهر سازی و اراضی ۳. اداره مستقل ارگان های محل	۱. الف. ۵۰٪ ب. ۱. ۲. الف. ۵۵٪ ب. ۲. (ارقام اداری)	۱. الف. ۶۵٪ ب. ۱. ۲. الف. ب. ۲.		

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۱۱,۶,۲ سطح اوسط سالانه ذرات معلق (به طور مثال PM 2.5 و PM10) در شهر ها (به اساس وزن نفوس) ۱. ملی الف. PM 2.5 ب. PM 10 ۲. شهر کابل الف. PM 2.5 ب. PM 10	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت شهرسازی و اراضی	۱. الف. ب. ۱۸۰,۳۶ الف. ۲. ۱۲۹,۲۶ ب. ۲. (ارقام اداری ۲۰۱۹)			
۱۱. الف حمایت از روابط مثبت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی میان شهرها، حومه های شهری (Peri-urban) و مناطق روستایی از طریق تقویت برنامه ریزی انکشافی ملی و منطقوی.	۱۱. الف نسبت نفوس مسکون در شهر ها که در آن پلان های انکشاف شهری و منطقوی در هماهنگی بر پیش بینی های نفوس، ضروریات منابع و وسعت شهر تطبیق میشود.	وزارت شهر سازی و اراضی ۱. شاروالی ها				
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف						

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۲،۴ الی سال ۲۰۳۰، مدیریت مناسب مواد کیمیای و زباله ها در دوران زندگی (life cycle) در مطابقت با چارچوب های بین المللی توافق شده و کاهش انتشار آنها در هوا، آب و خاک جهت کاهش تاثیرات نامطلوب آنها بالای صحت انسانها و محیط زیست	۱۲،۴،۱ ایجاد و تطبیق پلان عمل ملی برای شش موافقتنامه چند جانبه محیط زیستی بین المللی از قبیل کنوانسیون های استاکهلم، ویانا، میناماتا، باسیل، روتردام و پروتوکول منتریال در ارتباط با مواد خطرناک و دیگر مواد کیمیای جهت تطبیق تعهدات و مسؤولیت های افغانستان در انتقال اطلاعات مورد نیاز موافقتنامه مربوطه الف. ایجاد پلان ب. فیصدی تطبیق	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت شهرسازی و اراضی ۲. شاروالی ها	الف. ب.	الف. ب.	الف. ب.	الف. ب.
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن						
۱۳،۲ ادغام و شامل سازی اقدامات تغییر اقلیم در پالیسی ها و استراتیژی های ملی	۱۳،۲،۱ فیصدی پیشرفت در عرصه ایجاد و عملی ساختن پالیسی / استراتیژی و یا برنامه جامع که سبب توانمند شدن افغانستان برای سازگاری با اثرات نامطلوب تغییرات آب و هوا میشود و همچنان سبب کاهش در انتشار گازهای گلخانه ای شده، به نحوی که تولید غذا را تهدید نکند. (به شمول برنامه سازگاری ملی NAP،	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۳. وزارت انرژی و آب ۴. وزارت اقتصاد ۵. اداره ملی آمادگی مبارزه با حوادث				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	سهم مشارکت ملی NDC، گزارش های ملی NC، گزارش تجدید شده دو ساله BUR و غیره).	۶. وزارت معادن و پترولیوم				
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity).						
۱۵,۳ الی سال ۲۰۳۰، مبارزه با صحرایی شدن (desertification) زمین و احیاء خاک و زمین تخریب شده (degraded) به شمول اراضی متاثر از خشکسالی و سیلاب، و تلاش برای رسیدن به جهان عاری از اراضی تخریب شده.	۱۵,۳,۱ مساحت ساحاتیکه تحکیمات صورت میگیرد (مساحت اراضی تخریب شده توسط سیلاب نظر به مساحت کلی اراضی در مسیر دریا ها و مجراهای آبی با استفاده از تدابیر ساختمانی و غیر ساختمانی).	وزارت انرژی و آب ۱. اداره ملی آمادگی مبارزه با حوادث ۲. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۳. وزارت احیا و انکشاف دهات	(ارقام اداری)	۳۰۰ هکتار	۴۵۰ هکتار	۶۰۰ هکتار
۱۵,۴ الی سال ۲۰۳۰، اطمینان از حفظ ایکوسیستم کوهستانی؛ به شمول تنوع زیستی آنها به منظور ارتقای ظرفیت آنها در ارایه مزایای لازم جهت تحقق انکشاف پایدار.	۱۵,۴,۱ ساحات مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی که تحت پوشش به عنوان مناطق حفاظت شده (protected areas) قرار گرفته اند.	اداره ملی حفاظت محیط زیست وزارت زراعت، آبیاری و مالداري				
۱۵,۵ اتخاذ اقدامات عاجل و قابل ملاحظه برای کاهش تخریبات مسکن های طبیعی (natural habitats)، متوقف کردن ضایعات تنوع زیستی و	۱۵,۵,۱ شاخص لست سرخ. (تهیه لست انواع (Species) حفاظت شده مطابق به معیارهای اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت یا IUCN).	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۰.۸۴۱ (ارقام اداری ۲۰۱۸)	۰.۸۴۱	۰.۸۴۱	

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
الی سال ۲۰۳۰ حفاظت و جلوگیری از گیاه ها و حیواناتی که در معرض انقراض قرار دارند.		۲. اکادمی علوم				
۱۵,۷ اتخاذ اقدامات عاجل برای خاتمه دادن شکار غیر قانونی و قاچاق گیاهان و حیوانات حفاظت شده، و جلوگیری از عرضه و تقاضای غیر قانونی حیوانات وحشی.	۱۵,۷,۱ تناسب تجارت حیوانات وحشی و محصولات آنها که به طور غیرقانونی شکار و قاچاق شده اند.	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۲. وزارت عدلیه				
۱۵,۸ الی سال ۲۰۲۵، اتخاذ اقدامات برای جلوگیری از ورود مهاجم های ناسازگار و کاهش قابل ملاحظه تاثیر آن روی ایکوسیستم های آب و زمین.	۱۵,۸,۱ تصویب قوانین ملی مربوط به جلوگیری و یا کنترل از تهاجم انواع مختلف بیگانگان (Invasive alien species).	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت عدلیه ۲. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۳. وزارت انرژی و آب	۰ (ارقام اداری)	۰	۲٪	۵٪
۱۵,۹ الی سال ۲۰۳۰، ادغام و شامل ساختن ارزش های ایکوسیستم و تنوع زیستی درپلان های ملی و محلی، در پروسه های انکشافی و در استراتیژی کاهش فقر.	۱۵,۹,۱ پیشرفت به طرف اهداف تعیین شده ملی در مطابقت با هدف دوم تنوع حیات Aichi مربوط با پلان استراتیژیک برای تنوع حیات ۲۰۱۱ - ۲۰۲۰ الی ۲۰۲۰.	اداره ملی حفاظت محیط زیست ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۳. وزارت انرژی و آب	۰ (ارقام اداری)	۰	۲۰٪	۵۰٪
۱۵ الف بسیج سازی و افزایش قابل توجه منابع مالی از تمام منبع ها برای	۱۵ الف ۱ سهم کمک های انکشافی رسمی و مصارف عامه بالای حفاظت و	اداره ملی حفاظت محیط زیست				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زیربنا و منابع طبیعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
حفظ و استفاده پایدار تنوع زیستی و ایکوسیستم ها.	استفاده پایدار تنوع حیات و ایکوسیستم ها.					
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی و احیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار						
۱۷,۶ افزایش همکاری های شمال - جنوب، جنوب - جنوب، همکاری های سه جانبه منطقه ای و بین المللی، جهت دسترسی به علوم ساینسی، تکنالوژی و نوآوری و افزایش شریک سازی معلومات به اساس شرایط توافق شده متقابل به شمول هماهنگی بهتر در میکانیزم های موجود به خصوص به سطح سازمان ملل و میکانیزم تسهیل تکنالوژی جهانی.	۱۷,۶ فیصدی مشترکین اینترنت برودباند ثابت در هر ۱۰۰ نفر مسکونی. به تفکیک سرعت الف. ۲۵۶ kb - mb۲ ب. mb۲ - ۱۰ mb ج. بالاتر از ۱۰ mb	اداره اترا	الف. ۰,۰۲۸ ب. ۰,۰۰۰۴۵ ج. ۰,۰۰۱۷	الف. ۰,۰۲۹ ب. ۰,۰۰۰۴ ج. ۰,۰۰۲۴	الف. ۰,۰۳۰ ب. ۰,۰۰۰۶ ج. ۰,۰۰۰۳	الف. ۰,۰۳۵ ب. ۰,۰۰۰۸ ج. ۰,۰۰۰۳۵
۱۷,۸ الی سال ۲۰۳۰، فعال سازی کامل بانک تکنالوژی (Technology bank) و ساینس و میکانیزم های ظرفیت سازی جهت افزایش استفاده تکنالوژی به خصوص تکنالوژی معلوماتی و مخابراتی.	۱۷,۸,۱ نسبت نفوس که از اینترنت استفاده میکنند.	اداره اترا	۳۶,۹٪ (ارقام اداری)	۳۹,۶٪	۴۴٪	۴۷٪

سکتور معارف

محترم میرویس بلخی

وزیر معارف

انکشاف پایدار در شرایط امروز از ضرورت‌های غیر قابل انکار دولت و ملت‌ها است. مفهوم پایداری به معنی تجدید و باز تولید شاخص‌های انکشافی نسل حاضر برای آیندگان است که ریشه در ذات انسان دوستی دارد. رهبری وزارت معارف تعهد می نماید که برای تحقق این اهداف در عرصه دسترسی، کیفیت و مدیریت تعلیم و تربیه، پالیسی‌ها و برنامه‌های لازم را طرح، تطبیق، نظارت و ارزیابی می نماید. بدین ملحوظ خانواده بزرگ معارف افغانستان امیدوار است که حکومت جمهوری اسلامی افغانستان و همکاران بین‌المللی تعلیم و تربیه در این راستا معارف کشور را همکاری نمایند.

محترم پوهنمل عبدالنواب بالاکری

معین علمی و سرپرست وزارت تحصیلات عالی

تدوین سند ملی اهداف انکشاف پایدار و ایجاد چارچوب جدید برای توسعه جهانی تا سال ۲۰۳۰ میلادی یک اقدام نیک در مقابل نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی که میلیون‌ها انسان در سراسر جهان از آن رنج می‌برند می‌باشد. بدون شک داشتن یک پلان جامع ملی برای بدست آوردن اهداف انکشاف پایدار زمینه هماهنگی و تفاهم را بین ادارات ذیربط در کشور مساعد می‌سازد.

وزارت تحصیلات عالی با توجه به اهمیت و ارزش انکشاف پایدار، متعهد بر تطبیق هدف چهارم این سند به شکل مستقیم و تطبیق سایر اهداف آن به شکل غیر مستقیم می‌باشد. به اساس استراتژی ملی تحصیلات عالی ارتقای ظرفیت تحصیلی تا مقاطع ماستری و دوکتورا، ایجاد زمینه‌های افزایش جذب جوانان در نهادهای تحصیلی، افزایش بورسیه‌ها در مقاطع مختلف در مطابقت به هدف چهارم انکشاف پایدار و همچنان نهادینه سازی تحقیقات علمی معیاری، بازنگری و انکشاف نصاب تحصیلی و حکومتداری الکترونیکی در صدر برنامه‌های ما قرار دارد. وزارت تحصیلات عالی متعهد است که برای موفقیت اهداف انکشاف پایدار از هیچ نوع تلاش دریغ نورزیده و در کنار آن همکار سایر ادارات در زمینه نیز خواهد بود.

محترمه حسینه صافی

سرپرست وزارت اطلاعات و فرهنگ

دا چی افغانستان د ملگرو ملتونو د سازمان د غړی په حیث د دوامداره پرمختیایي موخو سند چمتو کړي او له ۲۰۱۵ تر ۲۰۳۰ زیږدیز کال پوري دافغانستان اسلامي جمهوري دولت د هری اداري کاري موخی او فعالیتونه پکی مشخص شويدي، په دی سره به ټول دولتي اداري د مشخصو اهدافو د تر لاسه کولو لپاره په همغږي ډول کار وکړی. د اطلاعاتو او فرهنگي وزارت هم خپلو کاري ساحو ته په پام سره د ګرځندوی صنعت ودی او په دي سکتور کی د کارموندني د پراختیا، د فرهنگي میراثونو ساتني ته او د بیان د آزادي تامین په برخوکی مشخص اهداف ټاکلی چی تر ۲۰۳۰ زیږدیز کال پوري به یی د تر لاسه کولو لپاره کار کوي.

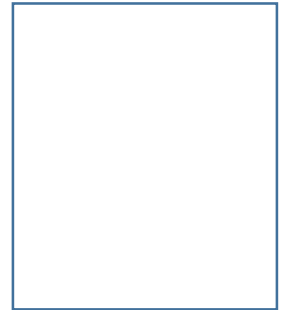
د یادوني وړ ده چی د افغانستان د دوامداره پرمختیایي موخو د ملي سند په چمتو کولو کی د ا.ا. ج د رهبري او اقتصاد وزارت له همکارۍ او لازمو اسانتیاوو د چمتو کولو له امله د مننی ترڅنګ هیله مند یو چی یادو موخو ته د رسیدو لپاره او د ژمنو د تطبیق په موخه اړوندو دولتي ادارو ته اړین امکانات په واک کی ورکړل شي.

محترم معاون سر محقق دکتور عبدالظاهر شکیب

سرپرست اکادمي علوم افغانستان

اهداف انکشاف پایدار که بر اساس فیصله ها و تصامیم مجمع عمومی سازمان ملل متحد بشکل سیستماتیک و معیاری طرح و تدوین گردیده است بیانگر یک برنامه جامع و همه شمول است که فعالیت ها و برنامه های ادارات دولتی را در هفده هدف موجود مشخص نمود و مورد تأیید و قبول رهبری اکادمي علوم نیز می باشد این اداره مبنی بر هدف دوازدهم سعی و تلاش خود را در طرح و تطبیق برنامه های علمی – تحقیقی خواهد نمود.

رئیس اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی

دستور

سکتور معارف

معرفی سکتور

حق تعلیم و تربیه برای همه در قانون اساسی افغانستان تصریح گردیده است. بر مبنای قانون اساسی، دیدگاه دراز مدت این سکتور این است تا بدون در نظر داشت جنسیت، قومیت، وضعیت اجتماعی و اقتصادی یا تعلقات مذهبی، همه افغان ها به تعلیم و تربیه با کیفیت دسترسی مساویانه داشته باشند تا زمینه انکشاف دانش و مهارت ها برای آنان مساعد شود و از آن طریق توان آنها افزایش یابد. تمرکز تعلیم و تربیه با ثبات، حکومتداری خوب، کاهش فقر و رفاه مردم افغانستان یک امر مسلم است. سکتور معارف که یک نیروی کاری سالم را با مهارت ها و دانش مربوط به جامعه تقدیم میکند، یک سکتور کلیدی برای رشد اقتصادی دراز مدت تلقی می گردد.

سکتور معارف با در نظر داشت وزارت ها و ادارات شامل این سکتور از جمله سکتورهای مهم در رشد و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی حایز اهمیت می باشد بر مبنای قانون اساسی، دیدگاه دراز مدت این سکتور این است که بدون در نظر داشت جنسیت، قومیت، وضعیت اجتماعی و اقتصادی یا تعلقات مذهبی، همه افغان ها به تعلیم و تربیه با کیفیت، تحصیلات عالی، ارزش های فرهنگی، آزادی بیان دسترسی حقوقی و مساویانه داشته باشند تا زمینه انکشاف دانش و مهارت ها برای آنان مساعد شود و از آن طریق توان آنها افزایش یابد.

احیای حس پیوستگی فرهنگی و تاریخی در افغانستان و وحدت ملی برای کسب اطمینان از اینکه پروسه بازسازی و انکشاف اقتصادی اجتماعی در فضای مدارا، یکپارچگی و ثبات ملی به پیش رود، نقش اساسی را ایفا میکند. میراث های فرهنگی و ملی میتواند مبدل به یک محل تجمع مجدد برای افغانها گردیده و زمینه را برای شان مساعد سازد تا روابط و مناسبات خود را از سر گرفته و هویت و آینده مشترک را با هم ساخته زمینه وحدت، همدلی و رشد گردشگری را در کشور مهیا سازد.

گسترده گری و نفوذ روز افزون رسانه های جمعی به عنوان برجسته ترین دستاوردهای جهان صنعتی و فناوری های فرهنگی و ارتباطی پرنفوذ، همه پدیده های علمی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را به گونه های مختلف پوشش داده است. رسانه ها و نشرات باعث تقویت شبکه های اجتماعی در امر اطلاع رسانی از کارکردهای بخش خصوصی و دولت برای رفاه و ثبات کشور در راستای آفرینش نوآوری ها و تغییرات کلی در تامین یک جامعه مترقی، یکپارچه و عاری از خشونت ها در اذهان عامه نقش اساسی را ایفا نموده است و اتباع کشور از برنامه های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در سطح ملی و بین المللی وقتا فوقتا باخبر و آگاه میگرددند.

دیدگاه استراتژیک اهداف انکشاف پایدار برای سکتور تعلیم و تربیه عبارت از آنست که بدون در نظر داشت جنسیت (جندر) قومیت، وضعیت اقتصادی - اجتماعی و یا وابستگی های مذهبی، تمام اطفال دارای سنین مکتب و جوانان بمنظور ارتقای مهارت ها، ارزش ها و ذهنیات لازمه شان برای آینده روشن به آموزش و پرورش با کیفیت بصورت مساویانه دسترسی داشته باشند. یک سکتور تعلیمی و تربیتی که موجب ایجاد یک نیروی کاری سالم توأم با مهارت ها و آگاهی های لازم میگردد کلیدی برای رشد اقتصادی دراز مدت پنداشته می شود.

سکتور معارف شامل هفت وزارت و اداره (وزارت معارف، تحصیلات عالی، اطلاعات و فرهنگ، ریاست عمومی علوم، ریاست عمومی تربیت بدنی، ریاست عمومی رادیو تلویزیون و اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی) میباشد.

تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور:

سکتور معارف، در سند ملی اهداف انکشاف پایدار افغانستان دارای ۱۴ تارگیت و ۴۰ شاخص می باشد که حکومت افغانستان متعهد به تغییر وضعیت کنونی این سکتور در سطح کشور می باشد و مهمترین اهداف که در صدر برنامه‌های دولت در بخش معارف قرار دارند، حصول اطمینان از آموزش با کیفیت، همه شمول، عادلانه و ترویج فرصت‌های آموزشی بصورت رایگان، دسترسی مردم به تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی، از بین بردن نابرابری جنسیتی، اطمینان از دسترسی مردان و زنان به سواد و مهارت‌ها، دسترسی کودکان و معلولین به فرصت‌های آموزشی، فراهم سازی بورس‌های تحصیلی و دستیابی آموزگاران به مهارت‌های لازم و موارد دیگر چون ترویج فرهنگ صلح آمیز و پیروی از قوانین حقوق بشر، می باشند.

همچنان تلاش‌ها در قسمت ایجاد و تطبیق پالیسی‌ها به منظور گسترش سیاحت و گرد شگری و جذب سیاحان، حفظ و ترمیم ابدات تاریخی و میراث‌های فرهنگی، انجام تحقیقات علمی، بهبود نظارت از فعالیت‌های گردشگری که همه باعث اشتغال و بهبود بخش‌های تولیدی می شود و همچنان در راستای دسترسی شهروندان به اطلاعات و آزادی‌های اساسی و فردی صورت خواهد پذیرفت.

حکومت افغانستان در سالهای اخیر در قسمت رشد و توسعه سکتور معارف دستاوردهای چشمگیر و قابل ملاحظه‌ای داشته است. مهمترین شاخص‌ها که در صدر برنامه‌های دولت به منظور بهبود وضعیت معارف و فرهنگ در کشور قرار دارند عبارتند از: میزان شمولیت ناخالص در برنامه‌های تعلیمات قبل از مکتب (۶ ساله) در سال ۲۰۱۵ در حدود ۳,۱ فیصد بوده که تا سال ۲۰۲۰ باید به ۷,۹ فیصد برسد یعنی ۴,۸ فیصد افزایش یابد و همچنان افراد جدیدالشمول به موسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی در سال ۲۰۱۶ در حدود ۷۴,۸۱ فیصد طبقه ذکور و ۲۵,۱۹ فیصد طبقه اناث در بخش دولتی می باشد که تا سال ۲۰۲۰ به منظور توانمند سازی زنان و تساوی جنسیتی باید به ۷۳,۶۱ فیصد طبقه ذکور و ۲۶,۳۹ فیصد طبقه اناث شامل تحصیلات عالی دولتی گردند.

همچنان در سال ۲۰۱۵ میزان باسوادی بین افراد ۱۵-۲۴ سال ، ۶۸,۲ فیصد طبقه ذکور و ۳۸,۷ فیصد طبقه اناث تشکیل می دهند که تا سال ۲۰۲۰ باید طبقه ذکور به ۷۲ فیصد و طبقه اناث به ۴۴ فیصد افزایش یابد و در همین سال فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده براساس دوره: الف. ابتدایی به ۴۳ فیصد می رسید که تا سال ۲۰۲۰ طبق تعهدات حکومت باید به ۵۰ فیصد افزایش یابد.

در سال ۲۰۱۶ فیصدی سهم صنعت گردشگری در تولید ناخالص داخلی ۰,۵۹ فیصد بوده که تا سال ۲۰۲۰ به ۲ فیصد افزایش خواهد یافت و همچنان سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث‌های طبیعی و فرهنگی اختصاص یافته است ۰,۱۲۹ فیصد بوده که تا سال ۲۰۲۰ به ۰,۳۹ فیصد افزایش خواهد یافت. اهداف، تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور معارف در ذیل ارایه گردیده اند:

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.						
۴،۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه همه ی دختران و پسران به طور رایگان، معیاری و عادلانه تحصیلات ابتدایی و متوسط را تکمیل نمایند که منجر به دستاورد های آموزشی مرتبط و موثر گردد.	۴،۱،۱ فیصدی اطفال / نوجوانان که حداقل سطح قابلیت های (الف) خواندن (ب) ریاضی را در: (۱) صنف ۲ یا ۳ (ذکور و اناث) (۲) پایان دوره ابتدایی (صنف ۶)، (ذکور و اناث) (۳) در پایان دوره متوسطه (صنف ۹)، (ذکور و اناث) حصول کرده باشند.	وزارت معارف ۱. وزارت حج و اوقاف ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات	الف.۱: ۴۶،۵٪ (ذکور) ۴۷،۵٪ (اناث) الف.۲: ۵۵،۳٪ الف.۳: ۱. پ. ۵۴،۵٪ (ذکور) ۴۸،۵٪ (اناث) ب.۲: ۶۳٪ ب.۳: ۶۳٪ (۲۰۱۳)	الف.۱: ۵۰٪ (ذکور) ۵۰٪ (اناث) الف.۲: ۶۰٪ الف.۳: ۱. پ. ۶۰٪ (ذکور) ۵۳٪ (اناث) ب.۲: ۷۰٪ ب.۳: ۷۰٪	الف.۱: ۵۵٪ (ذکور) ۵۵٪ (اناث) الف.۲: ۶۵٪ الف.۳: ۱. پ. ۶۳٪ (ذکور) ۵۶٪ (اناث) ب.۲: ۷۳٪ ب.۳: ۷۳٪	الف.۱: ۵۷٪ (ذکور) ۵۷٪ (اناث) الف.۲: ۶۸٪ الف.۳: ۱. پ. ۶۵٪ (ذکور) ۵۸٪ (اناث) ب.۲: ۷۵٪ ب.۳: ۷۵٪
۴،۱،۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (به تفکیک جنس) الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹)	۴،۱،۳ میزان ناخالص جدیدالشمولان در صنف آخر دوره های: (به تفکیک جنس) الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹)	وزارت معارف ۱. وزارت حج و اوقاف ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات	الف. ۸۶٪ ب. ۵۳٪ (ارقام اداری ۲۰۱۷)	الف. ۸۶،۷٪ ب. ۵۵،۱٪	الف. ۸۷،۴٪ ب. ۵۷،۲٪	الف. ۸۸،۱٪ ب. ۵۹،۳٪
۴،۱،۴ میزان تکمیل در دوره های: (به تفکیک جنس) الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹)	۴،۱،۴ میزان تکمیل در دوره های: (به تفکیک جنس) الف. ابتداییه (صنف ۶) ب. متوسطه (صنف ۹)	وزارت معارف ۱. وزارت حج و اوقاف ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات	الف. ۶۰٪ ب. ۳۷٪ ج. ۲۶٪ (ارقام اداری)	الف. ۶۲،۳٪ ب. ۳۹،۲٪ ج. ۲۷،۸٪	الف. ۶۴،۶٪ ب. ۴۱،۳٪ ج. ۲۹،۷٪	الف. ۶۶،۹٪ ب. ۴۳،۵٪ ج. ۳۱،۵٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	ج. لیسه (صنف ۱۲)					
	۴,۱,۵ فیصدی اطفال خارج از مکتب در دوره های: (۱) ابتداییه (سن ۷-۱۲) (۲) متوسطه (سن ۱۳-۱۵) (۳) لیسه (سن ۱۶-۱۸)	وزارت معارف ۱. وزارت حج و اوقاف ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات	الف. ۲۸,۵٪ ب. ۴۳,۷٪ ج. ۵۸,۵٪ (ارقام اداری)	الف. ۲۶,۵٪ ب. ۴۲,۵٪ ج. ۵۷,۵٪	الف. ۲۴,۵٪ ب. ۴۱,۵٪ ج. ۵۶,۵٪	الف. ۲۲,۵٪ ب. ۴۰,۵٪ ج. ۵۵,۵٪
	۴,۱,۶ فیصدی اطفال بالاتر از سن واجد شرایط شمولیت در صنف در دوره های: الف. ابتداییه ب. متوسطه ج. لیسه	وزارت معارف ۱. وزارت حج و اوقاف ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات	الف. ۶٪ ب. ۱۵٪ ج. ۱۶٪ (ارقام اداری)	الف. ۵,۳٪ ب. ۱۴,۳٪ ج. ۱۵٪	الف. ۴,۵٪ ب. ۱۳,۵٪ ج. ۱۴,۵٪	الف. ۳,۸٪ ب. ۱۲,۸٪ ج. ۱۳,۸٪
	۴,۱,۸ میزان شمولیت ناخالص در لیسه های تعلیمات خاص (برای نابینایان و ناشنوایان): ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی	۱. ۰,۶٪ الف. ۱٪ ب. ۱٪ سروی وضعیت زندگی در افغانستان (۲۰۱۶-۲۰۱۷)			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۴,۲ الی سال ۲۰۳۰، تامین دسترسی تمام دختران و پسران به تعلیم و تربیه باکیفیت در دوره های قبل از مکتب و کودکستان برای آماده سازی اطفال به تعلیم و تربیه ابتدائیه.	۴,۲,۲. میزان شمولیت در برنامه های تعلیمی یک سال قبل از سن قانونی شمولیت در دوره ابتدائیه (۶ ساله) به تفکیک جنس الف. مجموع ب. ذکور ج. اناث	وزارت معارف	الف. ۳,۱٪ ب. ج. (ارقام اداری ۲۰۱۵)	الف. ۶٪ ب. ج.	الف. ۷٪ ب. ج.	الف. ۷,۹٪ ب. ج.
۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیکي با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.	۴,۳,۱. میزان اشتراک جوانان (۱۵-۲۴) ساله و بزرگسالان (۲۵-۶۴) ساله در تعلیمات تخنیکي و مسلکی رسمی (لیسه و انستیتوت های تخنیکي و مسلکی) طی ۱۲ ماه اخیر به تفکیک: ۱. جوانان (۱۵-۲۴) ساله الف. مجموع ب. ذکور ج. اناث ۲. بزرگسالان (۲۵-۶۴) ساله الف. مجموع ب. ذکور ج. اناث	اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی	الف. ۲۸,۵٪ ب. ۳۹,۹٪ ج. ۱۷,۲٪ الف. ۲. ب. ۲. ج. ۲. سروی وضعیت زندگی در افغانستان (۲۰۱۶-۱۷)			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۴,۳,۲ میزان شمولیت ناخالص در مؤسسات تحصیلات عالی دولتی و خصوصی. به تفکیک: ۱. دولتی الف. ذکور ب. اناث ۲. خصوصی الف. ذکور ب. اناث	وزارت تحصیلات عالی	۱. الف ۷۴,۸۱٪ ب. ۲۵,۱۹٪ ۲. الف ۷۹,۱۶٪ ب. ۲۰,۸۴٪ (ارقام اداری)	۱. الف ۷۴,۲۱٪ ب. ۲۵,۷۹٪ ۲. الف ۸۰,۲۵٪ ب. ۱۹,۷۵٪	۱. الف ۷۳,۹۱٪ ب. ۲۵,۰۹٪ ۲. الف ۸۰,۸۹٪ ب. ۱۹,۱۱٪	۱. الف ۷۳,۶۱٪ ب. ۲۶,۳۹٪ ۲. الف ۸۱,۲۱٪ ب. ۸۱,۷۹٪
	۴,۳,۳ فیصدی جذب جدید الشمولان در مکاتب و انستیتوت های تعلیمات تخنیکي و مسلکی، به تفکیک: ۱. انستیتوت الف: ذکور ب: اناث ۲. مکاتب الف: ذکور ب: اناث	اداره مستقل تعلیمات تخنیکي و مسلکی				
۴,۵ الی سال ۲۰۳۰، از بین بردن تبعیض جنسیتی در آموزش و حصول اطمینان از دسترسی مساویانه به	۴,۵,۱ شاخص تساوی (جنسیت، شهری و دهاتی و معلولیت) در دوره های ۱. ابتدائیه	وزارت معارف ۱. وزارت امور زنان				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
تمامی سطوح تعلیم و تربیه، آموزش های فنی و حرفه ای؛ به شمول افراد آسیب پذیر، معلول، مردم محلی و کودکان در وضعیت آسیب پذیری.	الف. جنسیت ب. شهری و دهاتی ۲. متوسطه الف. جنسیت ب. شهری و دهاتی ۳. لیسه الف. جنسیت ب. شهری و دهاتی					
۴,۵,۲ فیصدی شاگردان دوره ابتدائیه که لسان اول یا لسان اصلی شان، لسان تدریس می باشد.	وزارت معارف		۷۰٪ (ارقام اداری)	۷۰.۵٪	۷۱٪	۷۲٪
۴,۵,۴ اوسط مصارف تعلیمی به ازای هر شاگرد براساس: الف. دوره تعلیمی، ۱. ابتداییه، ۲. متوسطه، ۳. لیسه ب. فیصدی اوسط مصارف بالای هر شاگرد از عاید سرانه تولید ناخالص داخلی)	وزارت معارف		۱. الف. (۴۶ دالر) ۲. الف. (۶۸ دالر) ۳. الف. (۷۴ دالر) ب. ۸.۷٪ (ارقام اداری ۲۰۱۵)	۱. الف. (۴۸ دالر) ۲. الف. (۷۰ دالر) ۳. الف. (۷۶ دالر) ب. ۹.۴٪	۱. الف. (۴۹ دالر) ۲. الف. (۷۱ دالر) ۳. الف. (۷۱ دالر) ب. ۹.۶٪	۱. الف. (۴۸ دالر) ۲. الف. (۷۰ دالر) ۳. الف. (۷۶ دالر) ب. ۹.۸٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۴,۶ الی ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی جوانان و نسبت قابل ملاحظه از بزرگسالان (زنان و مردان) مهارت های خواندن و نوشتن و حساب را کسب نموده اند.	۴,۶,۱ فیصدی نفوس گروپ سنی مشخص که حداقل سطح قابلیت حساب را کسب نموده اند به تفکیک: ۱. مجموع الف. ۱. ذکور ب. ۱. اناث ۲. ۱۵ الی ۲۴ سال الف. ۲. ذکور ب. ۲. اناث ۳. ۱۵ ساله و بالاتر الف. ۳. ذکور ب. ۳. اناث	وزارت معارف				
۴,۶,۲ میزان با سوادی بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	۴,۶,۲ میزان با سوادی بین افراد: الف. ۱۵ الی ۲۴ سال ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث ب. ۱۵ ساله و بالاتر ۱. مجموع ۲. ذکور ۳. اناث	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت امور زنان	الف. ۱. ۵۳,۶٪ ۲. ۶۸,۲٪ ۳. ۳۸,۷٪ ب. ۱. ۳۴,۸٪ ۲. ۴۹,۴٪ ۳. ۱۹,۹٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	الف. ۱. ۵۵٪ ۲. ۶۹٪ ۳. ۴۰٪ ب. ۱. ۳۹٪ ۲. ۵۲٪ ۳. ۲۵٪	الف. ۱. ۵۷٪ ۲. ۷۱٪ ۳. ۴۲٪ ب. ۱. ۴۱٪ ۲. ۵۴٪ ۳. ۲۸٪	الف. ۱. ۵۹٪ ۲. ۷۲٪ ۳. ۴۴٪ ب. ۱. ۴۴٪ ۲. ۵۵٪ ۳. ۳۰٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۴,۶,۳ میزان اشتراک الف. جوانان (۱۵-۲۴ ساله) ب. بزرگسالان (۱۵ سال و بالاتر) در برنامه های سواد آموزی	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت امور زنان	الف. ب. ۵,۸٪ (ارقام اداری ۲۰۱۷)	الف. ب. ۶,۷٪	الف. ب. ۷,۵٪	الف. ب. ۸,۴٪
۴,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از اینکه تمامی دانش آموزان (Learners) به تعلیم و مهارت های مورد نیاز برای ترویج انکشاف پایدار، از جمله ترویج آن به دیگران، از طریق آموزش برای انکشاف پایدار و سبک زندگی پایدار، حقوق بشر، برابری جنسیتی، ترویج فرهنگ صلح و عدم خشونت، شهروندی جهانی، و ارج نهادن به تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگی برای انکشاف پایدار، دست یابند.	۴,۷,۱ شمولیت موضوعات شهروندی جهانی، انکشاف پایدار به شمول تساوی جنسیتی و حقوق بشر در پالیسی های ملی تعلیم و تربیه، نصاب تعلیمی، تربیه معلم و ارزیابی شاگردان.	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت امور زنان ۴. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۵. کمیسیون مستقل حقوق بشر				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۴,۷,۲ فیصدی مکاتبی که آموزش مهارت‌های زندگی مرتبط به مسائل جنسی و وقایه از HIV را ارائه مینمایند.	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت امور زنان				
	۴,۷,۴ فیصدی شاگردان که درک کافی از مسائل مربوط به شهروندی جهانی و انکشاف پایدار را دارا می باشند. به تفکیک: الف. دوره تعلیمی ب. براساس گروپ سنی	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت امور زنان				
	۴,۷,۵ فیصدی شاگردان ۱۵ ساله که دانش و مهارت‌های لازم در رابطه به علوم محیطی و علوم زمین را دارا می باشند.	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت امور زنان				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
		۴. اداره ملی حفاظت محیط زیست				
۴.الف اعمار و تجهیز زیربنا های تعلیمی متناسب با نیازمندی اطفال و افراد دارای معلولیت و حساس به تفاوت های جندر و همچنین فراهم آوری محیط های یادگیری مؤثر، مصئون، عاری از خشونت برای همه.	۴.الف ۱. فیصدی مکاتبی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل میباشند: الف. برق ب. انترنت برای مقاصد تعلیمی پ. لابراتوارهای کمپیوتر ت. تسهیلات برای شاگردان دارای معلولیت ث. تسهیلات آب صحتی و شستشو ج. تشناب های مجزا برای اناث چ. تعمیر مناسب	وزارت معارف ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۳. وزارت شهرسازی و اراضی ۴. وزارت احیا و انکشاف دهات ۵. وزارت انرژی و آب	الف. ۲۶٪ ب. ۱۰٪ پ. ۲۰٪ ت. ۲۰٪ ث. ۷۳٪ ج. ۵۷٪ چ. ۵۰٪ (ارقام اداری)	الف. ۲۸٪ ب. ۱۴٪ پ. ۲۳٪ ت. ۲۳٪ ث. ۷۵٪ ج. ۶۰٪ چ. ۵۳٪	الف. ۳۱٪ ب. ۱۸٪ پ. ۲۵٪ ت. ۲۵٪ ث. ۷۷٪ ج. ۶۴٪ چ. ۵۵٪	الف. ۳۳٪ ب. ۲۱٪ پ. ۲۸٪ ت. ۲۸٪ ث. ۷۸٪ ج. ۶۷٪ چ. ۵۸٪
	۴.الف ۲. فیصدی شاگردان که مواردی چون آزار و اذیت، خشونت، لت و کوب، تبعیض و سوء استفاده جنسی را تجربه نموده اند.	وزارت معارف ۱. وزارت داخله ۲. وزارت عدلیه ۳. کمیسیون مستقل حقوق بشر				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۴.الف.۳ تعداد حملات که بالای شاگردان، کارمندان و مکاتب صورت گرفته است در ۱۲ ماه گذشته. ارقام اداری	وزارت معارف ۱. وزارت داخله ۲. وزارت عدلیه ۳. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۴. وزارت صحت عامه				
	۴.الف.۴ فیصدی مکاتب و انستیتوت های تخنیکی که دارای امکانات و تسهیلات ذیل باشد: الف. برق ب. انترنت پ. لابراتوار ت. کمپیوتر ث. تعمیر مناسب، دیوار احاطه و تشناب ج. ورکشاپ های تخنیکی د. فارم های تحقیقاتی	اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی	الف. ۷۳٪ ب. ۰٪ پ. ۲۹٪ ت. ۴۷٪ ث. ۳۳٪ ج. ۳۰٪ د. ۲۴٪ ۲۰۱۸(			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۴.ب. الی سال ۲۰۳۰، گسترش قابل ملاحظه بورسیه های تحصیلی جهانی برای آموزش عالی، از جمله برنامه های آموزشی مسلکی، تخنیکی، تکنالوژی معلوماتی، انجنیری و برنامه های ساینسی.	۴.ب.۳. تعداد بورسیه های تحصیلات عالی در خارج از کشور به تفکیک: الف. بورسیه های لیسانس ب. بورسیه های ماستری ج. بورسیه های دکتورا	وزارت تحصیلات عالی ۱. وزارت امور خارجه	الف. ۶۶۷ ب. ۵۳۸ ج. ۷۲ (ارقام اداری)	الف. ۶۶۰ ب. ۵۹۳ ج. ۱۲۰	الف. ۶۵۰ ب. ۶۲۳ ج. ۱۴۴	الف. ۶۵۰ ب. ۶۵۴ ج. ۱۷۳
	۴.ب.۴. تعداد بورسیه های تحصیلات عالی برای فارغان و کارکنان تعلیمات تخنیکی و مسلکی	اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی				
۴.ج. الی سال ۲۰۳۰، افزایش عرضه قابل ملاحظه معلمین شایسته از طریق همکاری های بین المللی و آموزش معلمین.	۴.ج.۱. فیصدی معلمان در دوره های تعلیمات قبل از مکتب، ابتداییه، متوسطه و لیسه که حد اقل برنامه های تربیه معلم را دریافت نموده اند. (مانند، آموزش های متودیک داخل خدمت و قبل از خدمت) به تفکیک جنسیت (ذکور و اناث)	وزارت معارف وزارت تحصیلات عالی				
	۴.ج.۳. فیصدی معلمان مسلکی مطابق به معیارهای تعیین شده ملی براساس دوره:	وزارت معارف	الف. ۴۳٪ ب. ۱۸٪ ج. ۱۱٪ (ارقام اداری)	الف. ۴۵٪ ب. ۲۰٪ ج. ۱۴٪	الف. ۴۷٪ ب. ۲۲٪ ج. ۱۶٪	الف. ۵۰٪ ب. ۲۴٪ ج. ۱۸٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	الف. ابتداییه ب. متوسطه ج. لیسه					
	۴.ج. نسبت شاگرد به معلم مسلکی براساس دوره: الف. ابتداییه ب. متوسطه ج. لیسه	وزارت معارف	الف. ۷۵:۱ ب. ۵۳:۱ ج. ۵۰:۱ (ارقام اداری ۲۰۱۷)	الف. ۷۳:۱ ب. ۵۱:۱ ج. ۴۸:۱	الف. ۷۰:۱ ب. ۴۹:۱ ج. ۴۶:۱	الف. ۶۸:۱ ب. ۴۷:۱ ج. ۴۴:۱
	۵.ج. نسبت معاش معلم در مقایسه با سایر شغل ها که نیازمند قابلیت های مشابه می باشد.	وزارت معارف				
	۴.ج. ۷ فیصدی معلمانی که در ۱۲ ماه گذشته برنامه های آموزشی داخل خدمت را سپری نموده اند.	وزارت معارف	۱۲٪ ارقام اداری (۲۰۱۷)	۱۴٪	۱۶٪	۱۸٪
	۴.ج. ۸ فیصدی معلمان تعلیمات تخنیکی و مسلکی که حد اقل برنامه های تربیه معلم یا آموزش های میتودیک یا کورس های ارتقا ظرفیت را دریافت نموده اند	اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۹.۴ ج. فیصدی معلمان تعلیمات تخنیکی و مسلکی که دارای دانش و مهارت های عملی لازم معلمی اند.	اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی				
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه						
۸،۹ الی ۲۰۳۰، تهیه و تطبیق پالیسی ها جهت توسعه گردش گری پایدار که سبب ایجاد اشتغال، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد.	۸،۹،۱ سهم گردش گری در تولید ناخالص داخلی.	وزارت اطلاعات و فرهنگ ۱. وزارت اقتصاد. ۲. وزارت مالیه ۳. وزارت خارجه	۰.۵۹٪ ارقام اداری	۱٪	۱.۵٪	۲٪
	۸،۹،۲ نسبت اشتغال در صنعت گردشگری از مجموع اشتغال. به تفکیک: الف. ذکور ب. اناث	وزارت اطلاعات و فرهنگ ۱. وزارت اقتصاد. ۲. وزارت مالیه				
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار						
۱۱،۴ افزایش تلاش ها برای حفاظت و مصئونیت میراث های فرهنگی و طبیعی.	۱۱،۴،۱ سهم بودجه ملی که جهت حمایت و حفاظت از میراث های طبیعی، فرهنگی و همچنان سایت های میراث جهانی اختصاص داده شده است.	وزارت اطلاعات و فرهنگ ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت داخله	۰.۱۲۹٪ (ارقام اداری)	۰.۳۳٪	۰.۳۰٪	۰.۳۹٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف						
۱۲.الف جذب حمایت کشورهای توسعه یافته به منظور تقویت و توانمند سازی ظرفیت های علمی و تکنالوژیکی برای تطبیق شیوه های پایدار تولید و مصرف.	۱۲.الف.۱ انجام تحقیقات علمی به منظور حفاظت از محیط زیست، تولید انرژی پاک، افزایش تولیدات داخلی و رسیدن به خود کفایی	اکادمی علوم ۱. وزارت صنعت و تجارت ۲. وزارت تحصیلات عالی				
۱۲.ب انکشاف و تطبیق ابزار ها جهت نظارت از فعالیت های گردشگری پایدار که باعث اشتغالی، ترویج فرهنگ و محصولات محلی گردد	۱۲.ب.۱ تعداد پالیسی ها و استراتیژی های گردشگری پایدار همراه با پلان های تطبیقی و ابزار های نظارتی آن.	وزارت اطلاعات و فرهنگ	(ارقام اداری)	۱ سند	۲ سند	۳ سند
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حسابه و همه شمول در تمام سطوح						
۱۶.۱۰. حصول اطمینان از دسترسی عام به اطلاعات و حمایت از آزادی های اساسی مطابق به قوانین ملی و موافقتنامه های بین المللی	۱۶.۱۰.۱ تعداد موارد تأیید شده قتل، اختطاف، مفقودی اجباری، بازداشت خود سرانه و شکنجه ژورنالستان، کارمندان رسانه ها، اعضای اتحادیه تاجران و فعالین حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته.	وزارت اطلاعات و فرهنگ ۱. وزارت امور داخله وزارت دفاع ملی	۴۹ ارقام اداری	.	.	.

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور معارف						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلایین ۲۰۱۶	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۱۶,۱۰,۲ تعداد قوانین، مقررہ ها و پالیسی هایکه دسترسی عمومی را به اطلاعات تضمین می نمایند، اتخاذ و تطبیق گردیده اند	وزارت اطلاعات و فرهنگ	۱ ارقام اداری	۶	۱۲	۱۸

سکتور صحت

محترم دوكتور فيروزالدين فيروز

وزير صحت عامه

ديدگاه وزارت صحت عامه بهبود صحت كامل مردم افغانستان بخاطر تامين ثبات و انكشاف اقتصادي پايدار در کشور است بناءً تطبيق موفقانه اهداف انكشاف پايدار در سكتور صحت زمينه تحقق موفقانه اين ديدگاه را ميسر مي سازد.

ميسر

سکتور صحت

معرفی سکتور:

سکتور صحت از جمله سکتورهای مهم اقتصادی و اجتماعی در جهت ایجاد وانسجام شفاخانه‌ها به منظور عرضه بهتر خدمات صحتی در کشور میباشد، ماده ۵۲ قانون اساسی در این مورد تصریح می‌کند: «دولت وسایل وقایه و علاج امراض و تسهیلات صحتی رایگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمین می‌نماید».

بنابراین درک از ماده ۵۲، وزارت صحت عامه مسئول ایجاد شفاخانه‌های معیاری و عرضه بهتر خدمات صحتی و اساسی برای اتباع کشور میباشد تا زمینه‌های بهتر و معیاری را برای شهروندان در جهت تأمین و دستیابی به عرضه بهتر خدمات صحتی فراهم نموده و از این طریق نقش اساسی را در روند انکشاف اقتصادی واجتماعی کشور ایفا نماید.

وزارت صحت عامه یگانه نهاد دولتی است که مسئولیت تأمین صحت تمام اتباع کشور را بعهده دارد. یکتعداد وزارت‌ها و ادارات دولتی دیگر نیز فعالیت‌های را که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم بالای صحت مردم اثر گذار است، انجام میدهند. شرکای انکشافی، موسسات غیر دولتی، انجمن‌های مسلکی، نهادهای نظارتی، و سکتور خصوصی نیز از جمله شرکای مهم و دخیل در بخش صحت اند.

از سال‌ها بدین سو، سکتور صحت افغانستان با حمایت‌های مالی و تخنیکی تمویل کنندگان و شرکای انکشافی به پیشرفت‌های چشمگیر در قسمت بهبود وضعیت صحتی مردم کشور دست یافته است. این دست‌آورد ها بویژه در عرصه افزایش سطح دسترسی و پوشش به خدمات صحتی اساسی، بهبود کیفیت خدمات صحتی و تقویت مدیریت نهادی میباشد. دست‌آورد های کلیدی سکتور صحت از طریق اجراءات استراتیژیک، نهادی و عملیاتی مؤثر سیستم صحتی جدید ارتقاء یافته میسر گردیده است.

دیدگاه سکتور صحت، صحت بهتر فیزیکی، روانی و اجتماعی برای تمام افغانها بوده که در روشنایی این دیدگاه هدف کلی این سکتور عبارت از کار و فعالیت مؤثر با جوامع و شرکای انکشافی برای بهبود وضعیت صحتی و تغذی مردم افغانستان، با تمرکز زیاده‌تر بر زنان و اطفال و ساحات محروم‌تر کشور میباشد.

حکومت متعهد است از طریق تمرکز منابع به خصوص به زنان و کودکان و ساحاتیکه از خدمات صحتی کافی برخوردار نیستند و از طریق همکاری مؤثر با جوامع و سایر همکاران انکشافی، از تطبیق سریع خدمات صحتی با کیفیت برای همه مردم افغانستان اطمینان حاصل کند. پلان راهبردی ملی صحت و پالیسی ملی صحت برای سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۲۰ یکی از پلان‌های مهمی است که مطابق به آن حکومت افغانستان در ارائه خدمات صحتی تا سال‌های آینده بهبودی خواهد آورد.

تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور:

سکتور صحت دارای (۲) هدف، (۱۱) تارگیت و (۲۰) شاخص میباشد و عمدتاً بالای زندگی صحتمند شهروندان و بهبود رفاه عامه برای همه در تمام مراحل سنی تمرکز دارد. این سکتور بالای موضوعات چون کاهش سوء تغذی کودکان، کاهش مرگ و میر کودکان خصوصاً کودکان کمتر از ۵ سال و نوزادان، کاهش مرگ و میر مادران، کنترل امراض ساری در کشور خصوصاً توبرکلوز، ملاریا و ایدز، کنترل امراض غیر ساری مخصوصاً امراض قلبی و امراض سرطانی، کاهش استفاده از تنباکو و مواد مخدر در بین جوانان، افزایش مراکز تداوی برای استفاده کنندگان مواد مخدر، افزایش تعداد کارکنان صحتی و همچنان دسترسی به خدمات صحتی معیاری، با کیفیت و عادلانه تمرکز دارد.

سوی تغذی یک مشکل جدی صحتی در بین کودکان جامعه بوده و تغذیه ناکافی بالای رشد فیزیکی و ذهنی کودکان تاثیر مسقیم داشته و باعث عقب ماندگی آنها در مراحل مختلف سنی میشود که این شاخص در سال ۲۰۱۳ میلادی (۴۰,۹) فیصد اطفال زیرسن ۵ سال به سوء تغذی مزمن دچار بوده و الی سال ۲۰۲۰ میلادی این رقم به (۳۶,۵) فیصد کاهش خواهد یافت.

در حدود (۴۹) فیصد از ولادت‌ها توسط افراد غیر ماهر و خارج از مراکز صحتی در کشور صورت میگیرد که کمبود ماهرین ولادی (قابل‌ها) از علت‌های عمده مرگ و میر مادران را در کشور ما تشکیل میدهد. میزان مرگ و میر مادران هنگام زایمان ۶۶۱ در هر صد هزار ولادت زنده در سال ۲۰۱۶ میباشد و این رقم به ۴۵۰ واقعه در فی صد هزار ولادت زنده الی سال ۲۰۲۰ کاهش خواهد یافت.

برعلاوه مرگ و میر کودکان نیز یک چالش عمده بخش صحت میباشد و این مشکل نزد کودکان اکثراً باعث امراض طرق تنفسی، سوء تغذی و اسهالات شدید میشود و عدم دسترسی به خدمات صحتی معیاری، با کیفیت و عادلانه این مشکل را در جامعه افزایش میدهد. مرگ و میر اطفال در سال ۲۰۱۵ بیش از (۵۵) طفل زیر سن ۵ سال در هر هزار طفل زنده (یعنی ۳۴۴۸۵ کودک) وفات مینمود که این رقم به (۴۶) کودک در فی هزار طفل زنده (یعنی ۳۰۶۸۲ کودک در سال) الی سال ۲۰۲۰ کاهش خواهد یافت.

مریضی سل یا توبرکلوز یک مشکل عمده صحتی جامعه ما از سالیان متمادی بوده و مرگ و میر ناشی از توبرکلوز و شیوع توبرکلوز مقاوم دوایی در افغانستان نظر به کشورهای منطقه و جهان رو به افزایش میباشد. تعداد واقعات جدید توبرکلوز در سال ۲۰۱۶ در حدود (۱۸۹) واقعه در هر صد هزار نفر بوده که این رقم الی سال ۲۰۲۰ به ۱۴۲ واقعه در هر صد هزار نفر کاهش حاصل خواهد کرد. اهداف، تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور صحت در ذیل ارایه گردیده اند:

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور صحت						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف دوم: محو گرسنگی، تامین امنیت غذایی و بهبود تغذیه، و ترویج زراعت پایدار						
۲،۲ الی سال ۲۰۳۰ محو تمام انواع سوء تغذی، همچنان دستیابی به اهداف متوقفه/توافق شده بین المللی در مورد عدم رشد ولاغری در اطفال زیر سن پنج سال	۲،۲،۱ شیوع سوء تغذی مزمن (قدکوتاهی) در اطفال کمتر از پنج سال. (قد-برای-سن کمتر از منفی ۲ انحراف معیاری از میانه‌ای معیار رشد اطفال سازمان صحتی جهان)	وزارت صحت عامه ۱. اداره ملی احصاییه و معلومات ۲. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۴۰.۹٪ (سروی ملی تغذی ۲۰۱۳)	۳۸.۹٪	۳۷.۹٪	۳۶.۵٪
۲،۲،۲ شیوع سوء تغذی حاد در اطفال کمتر از پنج سال (وزن-برای-قد کمتر از منفی ۲ یا بزرگتر از مثبت ۲ انحراف معیاری از میانه‌ای معیار رشد اطفال سازمان صحتی جهان)	وزارت صحت عامه ۱. اداره ملی احصاییه و معلومات ۲. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۹.۵٪ (سروی ملی تغذی ۲۰۱۳)	۸.۹٪	۸.۵٪	۸٪	
هدف سوم: حصول اطمینان از زندگی صحتمند و بهبود رفاه عامه برای همه و در همه سنین						
۳،۱ الی سال ۲۰۳۰، کاهش نسبت مرگ و میر مادران ناشی از زایمان به کمتر از ۷۰ تن در هر صد هزار ولادت زنده.	۳،۱،۱ نسبت مرگ و میر مادران در هر ۱۰۰ هزار ولادت زنده. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی ۲. گروه سنی	وزارت صحت عامه ۱. وزارت امور زنان	۶۶۱.۱ الف. ب. ۲. (سازمانصحتی جهان ۲۰۱۵)	۵۵۰.۱ الف. ب. ۲.	۵۰۰.۱ الف. ب. ۲.	۴۵۰.۱ الف. ب. ۲.

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور صحت						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۳,۱,۲ تناسب ولادت های که توسط کارمند ماهر ولادی صورت گرفته است (از مجموع ولادت ها). الف. ملی ب. شهری ج. دهاتی	وزارت صحت عامه	الف. ۵۳,۴٪ ب. ۸۶,۸٪ ج. ۴۶٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان-۲۰۱۶ (۱۷)	الف. ۵۵٪ ب. ج.	الف. ۵۸٪ ب. ج.	الف. ۶۰٪ ب. ج.
۳,۲ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به مرگ و میر قابل جلوگیری (Preventable)	۳,۲,۱ میزان مرگ و میر اطفال زیر سن ۵ سال (در هر ۱,۰۰۰ ولادتهای زنده).	وزارت صحت عامه	۵۵ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)	۵۰	۴۸	۴۶
نوزادان و اطفال زیر سن ۵ سال، به هدف کاهش دادن مرگ و میر نوزادان به حداقل ۱۵ طفل در هر ۱,۰۰۰ تولدات زنده و ۲۵ نفر در هر ۱,۰۰۰ طفل زیر سن ۵ سال.	۳,۲,۲ میزان مرگ و میر نوزادان (در هر ۱,۰۰۰ ولادتهای زنده، در ۲۸ روز اول زندگی).	وزارت صحت عامه	۲۲ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)			
۳,۳ الی سال ۲۰۳۰، پایان دادن به بیماری های قابل شیوع (Epidemics)؛ از جمله ایدز، توبرکلوز، ملاریا، بیماری های غفلت شده (neglected) گرمسیری و مقابله با هپتایتز،	۳,۳,۱ تعداد واقعات جدید HIV/AIDS در جریان یکسال گذشته در هر ۱,۰۰۰ نفوس غیر ملوث. ۱. مجموع الف. ذکور	وزارت صحت عامه	۱.۱ الف. ب. ج. (ارقام اداری)	۱.۱ الف. ب. ج.	۱.۱ الف. ب. ج.	۱.۱ الف. ب. ج.

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور صحت

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
بیماری های ناشی از نوشیدن آب غیر صحتی و سایر بیماری های ساری.	ب. اناث ج. نفوس کلیدی (معتادین زندانیان زنان و مردان دارای رفتار پرخطر)					
	۳,۳,۲ تعداد واقعات توپر کلوز در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفوس در یک سال	وزارت صحت عامه	۱۸۹ (پروگرام ملی کنترول تو برکلوز)	۱۷۴	۱۵۹	۱۴۲
	۳,۳,۳ تعداد واقعات ملاریا در هر ۱۰۰۰ نفر در یک سال	وزارت صحت عامه	۱۱ (ارقام برنامه ملی کنترول ملاریا)	۱۰	۹	۸
	۳,۳,۴ تعداد مبتلایان به هیپاتیت B در هر ۱۰۰,۰۰۰ شخص در یک سال.	وزارت صحت عامه				
۳,۴ الی سال ۲۰۳۰، کاهش مرگ های نا بهنگام از بیماری های غیرساری به یک سوم، از طریق جلوگیری، تداوی و بهبود صحت روانی و تندرستی	۳,۴,۱ فیصدی احتمال مرگ و میر بیماران قلبی، سرطان، شکر ویا بیماری های مزمن تنفسی در افغانستان (بین سنین ۳۰ الی ۷۰ سالگی)	وزارت صحت عامه	۳۱٪ (سروی مرگ و میر افغانستان ۲۰۱۰)	۲۹٪	۲۸٪	۲۷٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور صحت

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۳,۵ تقویت جلوگیری و تداوی از سوء استفاده مواد، از جمله مواد مخدر و استفاده مضر الکول	۳,۵,۱ فیصدی استفاده کننده گان مواد مخدر که از خدمات تداوی اعتیاد به مواد مخدر مستفید میگردند	وزارت صحت عامه ۱. وزارت امور داخله	۲.۷٪ (پروگرام ملی کاهش تقاضای مواد مخدر)	۴.۴٪	۵.۶۰٪	۷٪
۳,۷ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی همگانی به خدمات مراقبت های صحتی باروری؛ به شمول فاصله میان ولادت ها، آگاهی، تعلیم و ادغام صحت باروری در استراتیژی ها و برنامه های ملی.	۳,۷,۱ تناسب زنان که در سن باروری قرار دارند (بین سنین ۱۵ – ۴۹) و از روش های مدرن برای ایجاد فاصله بین ولادت ها استفاده مینمایند	وزارت صحت عامه ۱. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۲. وزارت حج و اوقاف ۳. وزارت امور زنان	۲۰٪ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)	۲۶٪	۲۸٪	۳۰٪
	۳,۷,۲ میزان تولدات نزد زنان نوجوان بین سنین (۱۰ الی ۱۴ و ۱۵ الی ۱۹) در هر ۱۰۰۰ زن الف. ۱۰ – ۱۴ سال ب. ۱۵ – ۱۹ سال	وزارت صحت عامه ۱. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۲. وزارت حج و اوقاف	الف. ۷۸ ب. ۷۸ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)	الف. ب. الف. ب.	الف. ب.	الف. ب.
۳,۸ حصول اطمینان از عرضه ی خدمات صحتی همگانی، بشمول حمایت از خطرات مالی، دسترسی به خدمات صحتی اساسی با	۳,۸,۱ فیصدی نفوس که دسترسی به خدمات صحتی اساسی با کیفیت و عادلانه در فاصله ۲ ساعت پیاده روی (۱۰ کیلو متر) دارند.	وزارت صحت عامه	۸۸٪ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)	۸۹٪	۸۹٪	۹۰٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور صحت

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
کیفیت، دسترسی به ادویه و واکسین اساسی، مطمئن، موثر، باکیفیت، و قابل استطاعت برای همه.	۳,۸,۲ تناسب نفوس با مصارف بلند صحت خانوار از مجموع مصارف خانوار الف. الی ۱۰ فیصد ب. از ۱۰ الی ۲۵ فیصد	وزارت صحت عامه وزارت مالیه	الف. ۴۴,۸٪ ب. ۲۴,۷۴٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)			
۳.الف تقویت اجرای کنوانسیون سازمان صحت جهانی در باره کنترل دخانیات" در همه کشورها به شکل مناسب.	۳.الف.۱ شیوع استفاده از تنباکو (به شکل Active) بین اشخاص دارای سن ۱۵ و یا بالاتر از آن.	وزارت صحت عامه ۱. وزارت امور داخله ۲. وزارت حج و اوقاف ۳. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۴. وزارت معارف	۳۶٪ (سروی استفاده مواد مخدر افغانستان ۲۰۱۵)	۳۴٪	۳۳٪	۳۲٪
۳.ب حمایت از تحقیق و انکشاف واکسین و ادویه برای امراض ساری و غیر ساری که زیاده تر تاثیر گذار است بالای کشورهای در حال انکشاف، فراهم ساختن دسترسی به ادویه و واکسین قابل استطاعت (Affordable) مطابق به قطعنامه دوحه در توافقنامه TRIPS و صحت عامه.	۳.ب.۱ فیصدی اطفال بین ۱۲ الی ۲۳ ماه تمام واکسین های اساسی را اخذ نموده اند	وزارت صحت عامه	۴۶٪ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور صحت

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلایین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۳.ج افزایش چشم گیر خدمات مالی صحتی و	۳.ج.۱ تراکم و توزیع کارمندان صحتی بر هر ۱۰۰۰۰ نفوس	وزارت صحت عامه	۱.۰۵ (ارقام اداری ۲۰۱۷)	۱.۰۷	۱.۰۸	۱.۰۹
استخدام، انکشاف، آموزش و حفظ (retention) نیروی کار صحتی در کشور.	۳.ج.۲ فیصدی تخصیص بودجه دولت برای سکتور صحت.	وزارت صحت عامه ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت اقتصاد	۵٪ (ارقام اداری)	۵.۳٪	۵.۴٪	۵.۵٪

سکتور زراعت و انکشاف دھات

محترم انجنیر نصیر احمد درانی

وزیر زراعت، آبیاری و مالداري

اهداف انکشاف پایدار با اولویتهای ملی ما انطباق پذیراست و تلاش برای بدست آوردن این اهداف، ادامه دارد، تامین امنیت غذایی، کاهش فقر، حفظ محیط زیست، تلاش در راستای تامین برابری میان شهروندان، و ترویج زراعت بر مبنای آخرین دستاوردهای علم، از اولویتهای وزارت زراعت است. ما در روشنایی اهداف انکشاف پایدار و درک نقش مرکزی دهقان، راهکارها و برنامههای خود را تنظیم کرده ایم و برای تطبیق آن، با سایر نهادهای مرتبط، همکاری همه جانبه داریم.

محترم پوهنمل مجیب الرحمن کریمی

وزیر احیا و انکشاف دهات

اصول اساسی کاری و خط مشی عمده وزارت احیا و انکشاف دهات در چارچوب انکشاف روستایی، انطباق کامل با اهداف اصلی انکشاف پایدار در ابعاد جهانی آن دارد. محور فقر، رشد اقتصادی و کار مناسب، انرژی پاک، آموزش، حفظ الصحة، آب پاک و مصئون و دیگر اهداف انکشاف پایدار، چارچوب اساسی دیدگاه وزارت احیا و انکشاف دهات را در عرصه توسعه و انکشاف روستاهای افغانستان تشکیل میدهد و ما بر تقویت و پیشبرد این دیدگاهها متعهد هستیم.

سکتور زراعت و انکشاف دهات

معرفی سکتور:

زراعت در افغانستان از ظرفیت بالقوه بزرگ برای رشد اقتصادی، کاهش فقر و بیکاری و تأمین امنیت غذایی برخوردار است که ۴۴ درصد نیروی کار در این سکتور مشغول اند و بنابر بارز بودن زراعت عنعنوی، کمبود آب برای آبیاری، عدم دسترسی دهاقین به قرضه ویا کریدت، ناکافی بودن تحقیق و ترویج زراعتی، حفاظت نباتات، صحت حیوانی و عدم استفاده وسیع از دستاوردهای علمی و تخنیکی معاصر، مؤلدیت زراعت بصورت عموم در سطح پایین قرار داشته و کشور برای تأمین ضروریات مصرفی خویش به واردات وابسته شده است. تولید گندم للمی و آبی که تقریباً ۸۰ فیصد تمام محصولات غله جات را تشکیل میدهد نیز به نسبت نبود بارندگی کافی در سال های اخیر، کاهش نموده است. میوه جات، سبزیجات، نباتات طبی و بخصوص زعفران یکی از اشتغالزاترین و پرعایدترین نباتات است که خوشبختانه در سالهای اخیر در افغانستان در حال رشد است و یک بدیل مهم در مقابل کشت تریاک قلمداد میشود.

زراعت یک فرصت خوب و مناسب برای سرمایه گذاری در افغانستان میباشد. که حدود چهارم حصه تولید ناخالص داخلی (بدون کوکنار) را تشکیل میدهد و بعد از خدمات دومین سکتور مهم در سهم تولید ناخالص داخلی شمرده میشود.

بدون شک انکشاف دهات که تقریباً بیشتر از ۷۰ درصد نفوس کشور را احتوا مینماید نقش اساسی در رشد انکشاف ملی کشور و کاهش فقر ایفا مینماید. پس بمنظور رشد و انکشاف دهات در این سکتور سعی و تلاش میشود تا به عوامل فقر چون کمبود فرصت های کافی اقتصادی، کمبود زیر بناهای کافی، آسیب پذیری در برابر حوادث طبیعی، کمبود فرصت های شغلی و ضعف حکومتداری در دهات کشور از طریق عرضه خدمات اساسی در عرصه های احداث زیر بناهای دهاتی (سرک و پل، آبرسانی و حفظ الصحه پایدار، توسعه انرژی قابل تجدید و پایدار، زیر بناهای تعلیمی و صحتی و سیستم های کوچک آبیاری)، انکشاف صنایع و تشبثات کوچک و متوسط و تقویت نهاد های محلی رسیدگی بعمل آید.

این سکتور با بیشترین ظرفیت بالقوه در آینده برای رشد اقتصادی، جذب سرمایه گذاری های خارجی و در کاهش منابع مالی مورد نیاز دولت که از طریق کمک های خارجی تمویل میگردد نقش مهمی را ایفا میدارد. سکتور زراعت و انکشاف دهات توانایی ایجاد بیشترین فرصت های بالقوه شغلی را دارا میباشد که زمینه افزایش نیروی کار، سهم زنان در فعالیت های زراعتی و سایر طبقات محروم همچو (فقرا، دهاقین بدون زمین و کوچی ها) را مساعد ساخته و در کاهش فقر و تأمین امنیت غذایی در حومه های شهر و مناطق روستایی کشور سهم بارز را دارا میباشد و با ارایه خدمات اساسی برای مردم دهات، توسعه وتحقق پروژه های زراعتی، آبیاری، مالداری، تقویت ادارات محلی، ترویج پایدار معیشت بدیل و کاهش کشت کوکنار، تنظیم بهتر امور زمینداری و بهبود وضعیت محیط زیست در برابر تغییرات اقلیم و آلودگی های مختلف میتوان این سکتور را رشد و انکشاف داد.

دراین سکتور وزارت های زراعت، آبیاری ومالداری و احیا و انکشاف دهات شامل اند.

تارگیت ها و شاخص های سکتور:

سکتور زراعت و انکشاف دهات دارای ۱۲ تارگیت و ۱۵ شاخص در سند ملی اهداف انکشاف پایدار بوده و روی موضوعات مهمی چون محو گرسنگی، رشد زراعت پایدار و دسترسی دهاقین به زمین و سایر منابع را در برمیگیرد. مسائل مهم چون دسترسی به آب آشامیدنی سالم و حفظ الصحة مناسب، پرداختن به حفظ محیط زیست و جنگلات در کشور نیز شامل اهداف این سکتور میگردد. همچنان ایجاد سیستم های تولید مواد غذائی پایدار، حفظ تنوع جنیتیکی تخم های بذری، نباتات و حیوانات وحشی و خانگی، ایجاد تسهیلات جهت تحقیقات زراعتی و سرمایه گذاری در زیربنای روستائی جهت افزایش مؤلدیت زراعتی در تارگیت های اهداف انکشاف پایدار مورد توجه لازم قرار گرفته است. دستیابی به این اهداف دهاقین را به بازارهای گسترده داخلی و خارجی وصل نموده و سبب رشد زیربنای فرامرزی و منطقوی خواهد گردید.

برخی از تعهدات ادارات شامل این سکتور الی سال ۲۰۲۰ در این مبحث ارایه میگردد. افغانستان جز کشورهای کمتر انکشاف یافته بوده و با چالش گرسنگی و سوء تغذیه دست و پنجه نرم میکند. نظر به سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۴۵ فیصد از نفوس کشور در سال ۲۰۱۶ مصئونیت غذائی ندارند که با تطبیق اهداف انکشاف پایدار الی سال ۲۰۲۰ این رقم به ۴۱ فیصد کاهش پیدا خواهد نمود.

در حال حاضر ۳۶ فیصد نفوس کشور بگونه مصئون از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی استفاده مینمایند که این رقم در دهات و شهرها به ترتیب ۲۵،۱ فیصد و ۷۵،۳ فیصد گزارش شده، که نظر به پلان دولت الی سال ۲۰۲۰، بیشتر از ۴۰ فیصد مردم دهاتی دسترسی به آب آشامیدنی پیدا خواهند نمود. همچنان فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده مصئون حفظ الصحة استفاده میکنند نظر به سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۴۱،۴ فیصد گزارش شده است و توقع میرود که الی سال ۲۰۲۰، ۵۴ فیصد نفوس کشور به حفظ الصحة مدیریت شده دسترسی پیدا خواهند نمود. علاوه بر این، پیش بینی میشود تا نفوس که در فضای باز رفع حاجت مینمایند از ۱۳،۶ فیصد در سال ۲۰۱۶ به ۱۱ فیصد در سال ۲۰۲۰، کاهش پیدا نماید.

با تطبیق اهداف انکشاف پایدار نفوس روستائی به شهرها از طریق راه های مواصلاتی وصل خواهد شد. در حال حاضر ۶۳ فیصد از نفوس روستائی در کشور در فاصله ۲ کیلومتر و یا کمتر، از سرک های تمام فصلی زندگی مینمایند که الی سال ۲۰۲۰، توقع میرود این رقم به ۷۰ فیصد افزایش یابد. اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زراعت و انکشاف دهات در ذیل ارایه گردیده اند:

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زراعت و انکشاف دهات						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف دوم: محو گرسنگی؛ دستیابی به امنیت غذایی و بهبود تغذیه؛ و ترویج زراعت پایدار						
۲،۱ الی سال ۲۰۳۰، محو گرسنگی و حصول اطمینان از دسترسی همه مردم، به ویژه فقرا، مردم آسیب پذیر و اطفال، به مواد غذایی مطمئن، مغذی و کافی در جریان سال.	۲،۱،۱ فیصدی افراد غیر مصئون از لحاظ مصئونیت غذایی.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۱. وزارت صحت عامه	۴۵٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	۴۳٪	۴۲٪	۴۱٪
۲،۳ الی سال ۲۰۳۰، مضاعف ساختن مؤلدیت زراعتی و درآمد تولید کننده گان کوچک غذایی، به ویژه خانم ها، مردم بومی، فامیلها/خانواده های دهاقین، چوپان ها و ماهیگیران؛ از طریق تأمین مساوات در دسترسی به زمین و سایر منابع تولیدی، مهارت ها، خدمات مالی، بازارها، و فرصت برای ارزش افزوده و کارهای بیرون از مزرعه.	۲،۳،۱ اوسط حاصل طبقه دهقان درحاصل گندم و برنج (متریک تن/هکتار) الف. گندم آبی ب. گندم للمی ج. برنج	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	الف. ۲،۴۵ ب. ۱،۰۳ ج. ۳ (ارقام اداری)	الف. ۲،۶ ب. ۱،۰۴ ج. ۳،۴	الف. ۲،۷۱ ب. ۱،۰۶ ج. ۳،۶	الف. ۲،۸۳ ب. ۱،۰۹ ج. ۳،۸
	۲،۳،۲ حد اوسط درآمد تولید کننده گان کوچک مواد غذایی.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۱. وزارت صنعت و تجارت				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زراعت و انکشاف دهات						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۲,۴ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از موجودیت سیستم های پایدار تولیدغذاو تطبیق شیوه های انعطاف پذیر زراعتی (Resilient Agriculture Practice) که باعث افزایش سطح مؤلدیت و تولیدات گردیده و ایکوسیستم را محافظت می نماید، و همچنان، ظرفیت سازگاری با تغییر اقلیم، شرایط آب و هوای نامناسب، خشکسالی، سیلاب و سایر مصیبت ها را تقویت نموده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را بهبود می بخشد.	۲,۴,۱ نسبت ساحات زراعتی که تحت زراعت مؤلد و پایدار قرار دارند. الف. اراضی زراعتی تحت آبیاری ب. اراضی باغات و تاکستان ها	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۱. وزارت انرژی و آب ۲. وزارت احیاء و انکشاف دهات	الف. ۴۷٪ ب. ۲,۵٪ (سروی پوشش نباتی FAO ۲۰۱۶)	الف. ۴۸٪ ب. ۲,۶٪	الف. ۴۸,۵٪ ب. ۲,۶۵٪	الف. ۴۹٪ ب. ۲,۷٪
۲,۵ الی سال ۲۰۲۵، حفظ تنوع جنیتیکی تخم ها/دانه ها، نباتات زراعتی، حیوانات اهلی/ خانگی و انواع حیوانات وحشی، از طریق مدیریت درست و ایجاد ذخایر دانه ها و نباتات در سطح ملی، حصول اطمینان از دسترسی و تقسیم عادلانه مفاد حاصله از استفاده منابع جنیتیکی و روش های سنتی که در سطح بین المللی به توافق رسیده است.	۲,۵,۱ تعداد نباتات مزروعی و حیوانات که راجستر و تحت حفاظت قرار گرفته اند. به تفکیک: الف. نباتات ب. میوه جات ج. حیوانات	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۱. اداره ملی حفاظت محیط زیست	الف. ۹۳۵ ب. ۶۴ (ارقام اداری)	الف. ۹۴۰ ب. ۸۳	الف. ۹۴۵ ب. ۹۰	الف. ۹۵۰ ب. ۱۰۵
۲.الف افزایش سرمایه گذاری در زیربنا های روستایی، تحقیقات زراعتی، خدمات توسعه‌وی، انکشاف فن آوری، ذخایر	۲.الف.۱ شاخص زراعت محوری برای مصارف عامه	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	۰,۲ (ارقام اداری)	۰,۳	۰,۳۵	۰,۴۰

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زراعت و انکشاف دهات						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
جنیټیکی نباتات و احشام از طریق همکاری های توسعه وی بین المللی، جهت افزایش مولدیت زراعتی.		۱. وزارت مالیه ۲. وزارت اقتصاد				
۲. ج اتخاذ تدابیر جهت حصول اطمینان از کارکرد درست بازارهای غذایی و مشتقات آن و ایجاد سهولت به منظور دسترسی به موقع به معلومات بازار و ذخایر غذایی به خاطر جلوگیری از نوسانات شدید قیمت غذایی.	۱. ج. ۲ تعداد محصولات زراعتی، مالداري و مواد اولیه که قیمت های آن بشکل هفته وار و ماهوار به نشر میرسد.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۱. وزارت صنعت و تجارت	۳۱ (ارقام اداری)	۳۵	۳۷	۳۹
هدف ششم: حصول اطمینان از دسترسی و مدیریت پایدار آب و حفظ الصحه برای همه						
۶،۱ الی ۲۰۳۰، دسترسی مساویانه و همگانی به آب آشامیدنی مصئون با قیمت قابل استطاعت.	۶،۱،۱ فیصدی نفوس که از خدمات مدیریت شده آب آشامیدنی مصئون استفاده مینمایند. به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دهات ۱. شرکت آبرسانی و کانالیزسیون شهری افغانستان	۱. ۳۶٪ الف. ۷۵،۳٪ ب. ۲۵،۱٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	ب. ۳۰٪	ب. ۳۵٪	ب. ۴۰٪
۶،۲ الی سال ۲۰۳۰، دسترسی همه مردم به خدمات مساویانه و مناسب حفظ الصحه و نظافت، محو رفع حاجت در فضای باز با توجه خاص به نیازمندی های زنان،	۶،۲،۱ فیصدی نفوس که از خدمات حفظ الصحه مدیریت شده و مصئون استفاده میکنند. به تفکیک ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دهات ۱. شرکت آبرسانی و کانالیزسیون شهری افغانستان ۲. وزارت صحت عامه	۱. ۴۱،۴٪ الف. ۵۶،۵٪ ب. ۳۸،۸٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	۴۴٪. ۱	۴۹٪. ۱	۵۴٪. ۱

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زراعت و انکشاف دهات						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
دختران و آنانیکه در شرایط آسیب پذیر قرار دارند.	۶,۲,۲ فیصدی نفوس که دسترسی به سهولت شستن دستها با آب و صابون را دارند به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت بازسازی و انکشاف دهات ۱. وزارت صحت عامه	۱. ۳۵,۸٪ الف. ۶۴,۹٪ ب. ۲۳,۹٪ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)			
	۶,۲,۳ فیصدی نفوس که برای رفع حاجت از فضای باز استفاده می نمایند، به تفکیک: ۱. مجموع الف. شهری ب. دهاتی	وزارت احیاء و انکشاف دهات ۱. شرکت آبرسانی و کانالیزسیون شهری افغانستان ۲. وزارت صحت عامه	۱. ۱۳,۶٪ الف. ۰,۵٪ ب. ۱۳,۳٪ (سروی وضعیت زندگی مردم افغانستان ۱۷-۲۰۱۶)	۱. ۱۳٪ الف. ب. ۱۳٪	۱. ۱۳٪ الف. ب. ۱۳٪	۱. ۱۱٪ الف. ب. ۱۲,۵٪
هدف نهم: ایجاد زیربنا های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.						
۹,۱ ایجاد زیربنای باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و مقاوم، به شمول زیربنا های منطقه وی و فرامرزی، جهت حمایت انکشاف اقتصادی و رفاه بشری، با تمرکز روی دسترسی مساویانه و قابل استطاعت برای همه.	۹,۱,۱ فیصدی نفوس روستایی که در فاصله ۲ کیلومتری یک سرک تمام فصلی زندگی میکنند.	وزارت احیاء و انکشاف دهات	۶۳,۱٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۷-۲۰۱۶)	۶۵٪	۶۷٪	۷۰٪
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف						

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور زراعت و انکشاف دهات						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۲,۳ الی سال ۲۰۳۰، کاهش سرانه ضایعات موادغذایی تا پنجاه فیصد در سطوح مختلف عرضه و مصرف کننده، و کاهش ضایعات مواد غذایی در طول زنجیره تولید، به شمول عرضه	۱۲,۳,۱ فیصدی ضایعات گندم و برنج در جریان تولید در سال. به تفکیک: الف. گندم ب. برنج	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري	الف. ۱۵٪ ب. ۷٪ (ارقام اداري)	الف. ۱۴,۰٪ ب. ۶,۶٪	الف. ۱۳,۵٪ ب. ۶,۴٪	الف. ۱۳,۰٪ ب. ۶,۲٪
هدف پانزدهم: حفاظت، بازسازی و بهبود استفاده پایدار ایکوسیستم های زمینی (terrestrial)، مدیریت پایدار جنگلات، مبارزه علیه صحرایی شدن زمین، متوقف کردن تخریب زمین و ضایعات تنوع زیستی (biodiversity)						
۱۵,۱ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از حفاظت، احیا و استفاده پایدار ایکوسیستم های آب شیرین (Fresh water) در سطح زمین و زیرزمین (inland) و خدمات آن ها، به خصوص جنگلات، تالاب ها (wetland)، کوه ها و زمین های خشک (drylands)، مطابق تعهدات به توافقنامه های بین المللی.	۱۵,۱,۱ فیصدی مساحت جنگلات از تمام اراضی کشور.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري اداره ملی حفاظت محیط زیست	۲,۸٪ (ارقام اداري)	۳٪	۳,۱۰٪	۳,۲۰٪
۱۵,۲ الی سال ۲۰۳۰، بهبود تطبیق مدیریت پایدار انواع جنگلات، خاتمه دادن به پروسه قطع جنگلات. احیای دوباره و انکشاف جنگلات (afforestation).	۱۵,۲,۱ فیصدی پوشش جنگلات تحت مدیریت پایدار.	وزارت زراعت، آبیاری و مالداري اداره ملی حفاظت محیط زیست	۴,۰٪ (سروی پوشش نباتی ۲۰۱۶)	۱۰٪	۱۵٪	۲۲٪

سکتور مصئونیت اجتماعی

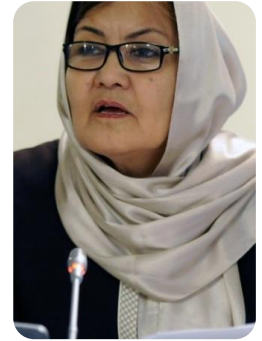

محترمه الحاج دلبر نظری

وزیر امور زنان

(تداوم انکشاف ملی در مشارکت زنان، نهفته است)

هدف پنجم اهداف انکشاف پایدار؛ ثبات و تداوم انکشاف را در مشارکت آگاهانه، وسیع و فعالانه زنان، بخصوص در سطح رهبری، میبندد و هرنوع برنامه انکشافی را بدون سهمگیری و مشارکت زنان، ناقص میپندارد. ادغام و گسترش جندر در قوانین، استراتژی‌ها، پالیسی‌ها، پلان‌ها و میکانیزم‌ها، نیز بحیث هدف استراتژیک در سربلوح وظایف وزارت امور زنان قرار دارد. ما این برنامه‌ها را به همکاری شرکای متعدد خود، اعم از ادارات دولتی، سازمان‌های ملی و بین‌المللی، تعقیب می‌نمائیم.

محترم سید حسین عالمی بلخی

وزیر امور مهاجرین و عودت‌کنندگان

اهداف انکشاف پایدار افغانستان یک برنامه ۱۵ ساله انکشافی است که هدف اساسی آن محو فقر از جامعه برای زندگی مسالمت‌آمیز و با آسایش و رفاه در کنار یکدیگر است. چهل سال جنگ و افزایش نرخ بیکاری در کشور ما و مهاجرت میلیون‌ها تن از هموطنان گواه روشن است که ملت افغانستان در یک چالش بزرگ اجتماعی و اقتصادی قرار گرفته است. خوشحال هستیم که دولت افغانستان با استفاده از فرصت‌های مهاجرت این مشکل مهم ملی را حل نماید.

وزیر کار و امور اجتماعی

اهداف انکشاف پایدار مسیر دهنده اهداف انکشافی طویل‌المدت کشورهای عضو سازمان ملل متحد میباشد. جمهوری اسلامی افغانستان منحصیث عضو سازمان ملل متحد به تطبیق اهداف مذکور متعهد است. وزارت کار و امور اجتماعی منحصیث اداره که عملکرد آن معطوف به اهداف عمده تسهیل اشتغالزایی، کاهش فقر، مصئونیت اجتماعی، بویژه مصئونیت اجتماعی اطفال و زنان کشور بوده و به تطبیق و اجرای نمودن پلان‌های مرتبط با اهداف انکشاف پایدار افغانستان به نوبه خویش تعهد کامل دارد.

محترم نجیب آقا فهیم

وزیر دولت در امور رسیدگی به حوادث

دیدگاه ما پیش‌گیری از وقوع حوادث طبیعی، کاهش خطر پذیری در برابر آنها از طریق آگاهی‌دهی مردم، توانمندسازی جوامع محلی در مدیریت حوادث، حمایت از قربانیان حوادث می‌باشد، چارچوب‌سندی برای کاهش خطرپذیری حوادث و اهداف انکشاف پایدار مبنای عملکرد دولت جمهوری اسلامی افغانستان برای تحقیق این دیدگاه خواهد بود.

سکتور مصئونیت اجتماعی

معرفی سکتور:

در طول یک و نیم دهه گذشته باوجود اینکه تلاش‌های زیادی برای تقویت، ثبات و مصئونیت جامعه صورت گرفته است، اما در بخش‌های مختلف هنوز هم اتباع این کشور از مصئونیت کامل در عرصه‌های مختلف زندگی شان بر خوردار نیستند.

ادارات سکتور مصئونیت اجتماعی در راستای کاهش آسیب پذیری و کمک به اقشار فقیر و بی بضاعت جهت نجات از فقر، بهبود اقتصاد خانواده‌ها، ایجاد عدالت اجتماعی در سراسر کشور بر مبنای ارزش‌های اسلامی و سنن افغانی تلاش می‌ورزند. تقویت سرمایه گذاری مبتنی بر رشد و انکشاف برنامه‌های هدفمند برای اقشار فقیر و نیازمند جامعه، تدارک امکانات استقرار مجدد پایدار برای افغانهای مهاجر، عودت گننده‌گان و بیجا شده‌گان داخلی و حمایت حقوق آنها که خواهان برگشت دوباره به کشور و مناطق اصلی شان می‌باشند، توجه به وضعیت کوچی‌ها و حمایت ساکنان سرحدی کشور از اهداف این سکتور می‌باشد.

با تطبیق تارگیت‌ها و شاخص‌های ادارات سکتور مصئونیت اجتماعی در اهداف انکشاف پایدار؛ وضعیت زنان در افغانستان در عرصه‌های تعلیمی، فعالیت‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی بهبود خواهد یافت و مشارکت زنان در موقف‌های سیاسی و مدیریتی افزایش یافته، خشونت و تبعیض علیه زنان محو شده و چارچوب‌های قانونی کارا ایجاد و تطبیق خواهد شد. از جانب دیگر، با تطبیق این برنامه اکثریت افراد فقیر و افراد آسیب پذیر از طریق تطبیق سیستم‌ها و اقدامات مصئونیت اجتماعی تحت پوشش قرار گرفته و در مقابل وقایع وخیم اقلیمی و سایر حوادث و صدمات اقتصادی و اجتماعی تقویت خواهند گردید و همچنان زمینه اشتغال و راهکارهای مناسب شغلی با حصول اهداف انکشاف پایدار عملی خواهد گردید، تا افغانها بتوانند در محلات شان به شغل‌های مناسب دست یابند و ضرورت به مهاجرت‌های داخلی و بیرون مرزی نباشد.

سکتور مصئونیت اجتماعی شامل (۶) اداره (وزارت امور مهاجرین و عودت کننده گان، وزارت امور سرحدات و قبایل، وزارت دولت در امور رسیدگی با حوادث، ریاست عمومی مستقل امور کوچی‌ها، وزارت امور زنان و وزارت کار و امور اجتماعی) می‌باشد.

تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور:

نظر به ماهیت کارکرد ادارات سکتور مصئونیت اجتماعی، این سکتور در بر گیرنده ۸ هدف، ۲۱ تارگیت و ۳۳ شاخص در سند ملی اهداف انکشاف پایدار می‌باشد. موضوعات چون محو فقر، دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی زنان، کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی، اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول از جمله اهداف عمده این سکتور در سند ملی اهداف انکشاف پایدار می‌باشند.

به طور نمونه چند مورد از مجموع ۳۳ شاخص که متعلق به ادارات سکتور مصئونیت اجتماعی می‌باشند و دولت متعهد به تطبیق و دست یابی آن تا سال ۲۰۲۰ می‌باشد تذکر می‌گردد:

- فیصدی اشخاص دارای معلولیت که از برنامه های آموزشی فنی و حرفوی مستفید میشوند از ۵،۰ فیصد به ۴ فیصد افزایش خواهد یافت؛
- فیصدی زنان که در موقف‌های مدیریتی حکومت کار میکنند از ۷،۱۰ فیصد به ۱۳ فیصد افزایش خواهد یافت؛
- تعداد کارگران که از راه‌های قانونی به کشورهای خارجی اعزام می‌گردند به ۲۵۰۰ تن افزایش خواهد یافت؛

- فیصدی انکشاف استراتیژی‌ها برای کاهش خطرات در سطح ولسوالی‌ها محلات از ۴۰ فیصد به ۶۰ فیصد افزایش خواهد یافت؛
- و فیصدی پاک کاری اراضی از ماین و مهمات منفجر نشده از ۷۸ فیصد به ۸۶ فیصد افزایش خواهد یافت. اهداف، تارگیت‌ها و شاخص‌های سکتور مسئولیت اجتماعی در ذیل ارایه گردیده اند:

مسوده

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا						
۱،۳ الی سال ۲۰۳۰، تطبیق سیستم های مصئونیت اجتماعی مناسب در سطح ملی، اجرای همگانی آن در تمام طبقات و تحت پوشش قراردادن تعداد قابل ملاحظه افراد فقیر و آسیب پذیر.	۱،۳،۱ فیصدی نفوس که تحت پوشش سیستم های مصئونیت اجتماعی قرار گرفته اند به تفکیک ۱. جنس ۲. اطفال متضرر ۳. افراد بیکار ۴. کهن سالان ۵. اشخاص دارای معلولیت ۶. زنان باردار/ نوزادان ۸. مصدومین در جریان کار و ۹. افراد فقیر و آسیب پذیر	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. اداره ملی آمادگی مبارزه با حوادث ۲. وزارت امور زنان				
۱،۵ الی سال ۲۰۳۰، ایجاد توانایی و تاب آوری (resilience) در فقرا و افراد آسیب پذیر؛ و کاهش تاثیر پذیری (exposure) و آسیب پذیری آنها در برابر وقایع شدید اقلیمی، اقتصادی، اجتماعی، محیط زیستی و سایر حوادث.	۱،۵،۱ فیصدی افراد معروض به خطر در مقابل حوادث طبیعی.	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث ۱. وزارت احیا و انکشاف دهات ۲. وزارت صحت عامه	۴۰٪ (ارقام اداری)	۳۰٪	۳۹٪	۳۹٪
	۱،۵،۲ خسارات مستقیم اقتصادی ناشی از حوادث در ارتباط به تولید ناخالص داخلی الف. افغانستان	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	الف. ۰،۰۴۱ ب. (ارقام اداری)	الف. ۰،۰۴ ب.	الف. ۰،۰۳۸ ب.	الف. ۰،۰۳۵ ب.

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلایین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	ب. جهان					
هدف چهارم: حصول اطمینان از تعلیم با کیفیت، همه شمول، ترویج (Promote) فرصت های آموزشی مادام العمر برای همه.						
۴,۳ الی سال ۲۰۳۰، حصول اطمینان از دسترسی منصفانه همه مردان و زنان به تعلیمات تخنیکي با کیفیت، قابل پرداخت، تعلیمات مسلکی و تحصیلات عالی از جمله پوهنتون.	۴,۳,۴ فیصدی اشخاص که از برنامه های فنی و حرفوی نیمه رسمی دولتی سالانه مستفید میشوند. به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت معارف ۲. وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی				
	۴,۳,۵ فیصدی اشخاص دارای معلولیت که از برنامه های آموزشی فنی حرفوی (نیمه رسمی) مستفید میشوند.	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت معارف ۲. وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی	۰.۵٪	۱٪	۲٪	۴٪
هدف پنجم: دستیابی به تساوی جنسیتی و توانمند سازی تمام زنان ودختران						
۵,۱ محو تمام اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جا.	۵,۱,۱ فیصدی حصول اطمینان از موجودیت چارچوب های قانونی غرض تقویت، تطبیق و نظارت از مساوات و عدم تبعیض بر اساس جنسیت (قوانین، مقررات، کنوانسیون ها و پیمان ها)	وزارت امور زنان ۱. کمیسیون مستقل حقوق بشر	۷۵٪ ارقام اداری	۸۵٪	۸۵٪	۸۵٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۵,۲ محو تمام انواع خشونت علیه زنان و دختران درمحلات عام و خصوصی، از جمله قاچاق، سوء استفاده جنسی و دیگر انواع سوء استفاده.	۵,۲,۱ فیصدی زنان از سن ۱۵ به بالا که به خشونت فیزیکی، جنسی و روانی درطول ۱۲ ماه گذشته توسط همسر متقبل شده اند.	وزارت امور زنان ۱. وزارت عدلیه ۲. وزارت داخله ۳. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۴. وزارت صحت عامه ۵. لوی سارنوالی	۵۲٪ (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)	۵۲٪	۴۹٪	۴۸٪
۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فیزیکی، جنسی و روانی قرار گرفته اند. الف. خشونت فیزیکی ب. خشونت جنسی ج. خشونت روانی	۵,۲,۲ فیصدی زنان و دختران بین سنین ۱۵ به بالا که طی ۱۲ ماه اخیر مورد خشونت فیزیکی، جنسی و روانی قرار گرفته اند. الف. خشونت فیزیکی ب. خشونت جنسی ج. خشونت روانی	وزارت امور زنان ۱. وزارت عدلیه ۲. وزارت داخله ۳. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۴. وزارت صحت عامه ۵. لوی سارنوالی	الف. ۴۶٪ ب. ج. (سروی صحت و دموگرافی ۲۰۱۵)	الف. ۴۵٪ ب. ج.	الف. ۴۴٪ ب. ج.	الف. ۴۳٪ ب. ج.
۵,۳ محو همه رسوم زیان آور مانند ازدواج های اطفال، اجباری و زود هنگام.	۵,۳,۱ فیصدی زنان بین سنین ۲۰-۲۴ که الف. قبل از ۱۵ سالگی ب. قبل از ۱۸ سالگی ازدواج نموده اند.	وزارت امور زنان ۱. کمیسیون مستقل حقوق بشر ۲. وزارت صحت عامه ۳. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۴. وزارت حج و اوقاف ۵. ستره محکمه	الف. ۴,۳٪ ب. ۲۸,۳٪ سروی وضعیت زندگی در افغانستان (۲۰۱۶-۱۷)			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
		۶. وزارت معارف				
۵,۴ تشخیص و ارزش دهی کارهای بدون مزد از طریق ارائه خدمات عامه، زیربنا ها و سیاست های مصئونیت اجتماعی و ترویج مسئولیت پذیری مشترک در خانواده و خانواده مطابق به باورهای ملی.	۵,۴,۱ فیصدی وقت مصرف شده بالای کارهای مربوط به خانوار و پرستاری بدون مزد. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت امور زنان	۱. ۲۴,۵٪ الف. ۱۲,۴٪ ب. ۶۷,۴٪ سروی وضعیت زندگی در افغانستان (۲۰۱۶-۲۰۱۷)			
۵,۵ حصول اطمینان از مشارکت کامل و موثر زنان و همچنان فرصت های مساوی رهبریت در تمامی سطوح تصمیم گیری سیاسی، اقتصادی و زندگی عامه.	۵,۵,۱ فیصدی کرسی های اشغال شده توسط زنان در الف. شورای ملی ب. حکومت محلی	وزارت امور زنان	الف. ۲۳٪ ب. ۶٪ (ارقام اداری)	الف. ۲۳٪ ب. ۶٪	الف. ۲۴٪ ب. ۷٪	الف. ۲۴٪ ب. ۸٪
	۵,۵,۲ فیصدی زنان در موقع های مدیریتی	وزارت امور زنان	۱۰,۷٪ ارقام اداری	۱۱٪	۱۲٪	۱۳٪
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه						
۸,۵ الی سال ۲۰۳۰، تأمین اشتغال کامل و مولد (productive) و ایجاد شغل های مناسب برای تمام زنان و مردان به شمول جوانان و معلولین با پرداخت	۸,۵,۱ اوسط درآمد ساعتوار کارمندان زن و مرد به تفکیک: الف. شغل ب. گروپ سنی ج. معلولیت	وزارت کار و امور اجتماعی				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
دستمزد مساوی برای کار های با ارزش یکسان.	۸,۵,۲ میزان بیکاری به تفکیک: ۱. ذکور ۲. اناث ۳. معلولیت الف. معلول ب. غیر معلول ۴. گروه سنی	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت اطلاعات و فرهنگ ۲. وزارت امور زنان	۱. ۱۸,۳٪ ۲. ۴۱٪ ۳. الف. ۳۷,۷٪ ب. ۲۳,۳٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	۱. ۱۷٪ ۲. ۳۵٪ ۳. ۴.	۱. ۱۶٪ ۲. ۳۲٪ ۳. ۴.	۱. ۱۵,۵٪ ۲. ۳۰٪ ۳. ۴.
۸,۶ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه نسبت جوانان که شامل کار، مکتب و یا برنامه های آموزشی نیستند.	۸,۶,۱ فیصدی جوانان (۱۵-۲۴ ساله) که شامل کار، تحصیل و آموزش نیستند ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت معارف ۲. وزارت تحصیلات عالی	۱. ۴۲٪ الف. ۱۶,۶٪ ب. ۶۸٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)			
۸,۷ اتخاذ اقدامات سریع و موثر به منظور محو کارهای جبری، بردگی مدرن، قاچاق انسان و حصول اطمینان از جلوگیری و محو بدترین اشکال کار اطفال؛ از جمله سربازگیری و استفاده از اطفال سرباز، و الی سال ۲۰۲۵ پایان دادن تمام انواع کار بالای اطفال	۸,۷,۱ فیصدی اطفال کارگر (۵-۱۷ ساله) به تفکیک گروپ سنی و جنس ۱. بین سن ۵-۱۱ ۲. بین سن ۱۲-۱۴ ۳. بین سن ۱۵-۱۷ ۴. ذکور	وزارت کار و امور اجتماعی	۱. ۲۰,۵٪ ۲. ۳۵,۲٪ ۳. ۳۵,۵٪ ۴. ۳۳٪ ۵. ۲۰٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۳-۱۴)	۱. ۲. ۳. ۴. ۵.	۱. ۲. ۳. ۴. ۵.	۱. ۲. ۳. ۴. ۵.

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۵. اناث					
۸,۸ حمایت از حقوق نیروی کار و ایجاد محیط کاری امن و مطمئن برای تمام کارگران به شمول کارگران مهاجر، بخصوص زنان مهاجر و کسانی که در شرایط ناپایدار (precarious) کاری قرار دارند.	۸,۸,۱ میزان وقوع جراحات وخیم و غیر وخیم کاری به تفکیک ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. اتحادیه ملی کارگران ۲. وزارت صحت عامه				
	۸,۸,۲ الحاق به کنوانسیون های اساسی سازمان بین المللی کار	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۲. وزارت عدلیه ۳. اتحادیه ملی کارگران				
	۸,۸,۳ فیصدی اشخاص (کارگران) که از راه های قانونی و منظم به اساس توافقنامه های دوجانبه کار (BLAS) به کشور های خارجی (کشورهای دارای تقاضا کارگر) اعزام گردیده اند، از مجموع بیکاران	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۲. اتحادیه ملی کارگران ۳. وزارت صحت عامه		.	.	۰.۱٪
۸.ب الی سال ۲۰۲۵، انکشاف و اجرایی نمودن استراتیژی اشتغال برای جوانان و	۸.ب.۱ فیصدی مصرف مجموعی دولت در برنامه های مصئونیت	وزارت کار و امور اجتماعی	۶٪ (ارقام اداری)	۶.۲٪	۶.۳٪	۶.۴٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
تطبیق پیمان جهانی اشتغال سازمان بین المللی کار	اجتماعی و برنامه های اشتغال زایی در تناسب بودجه ملی.	۱. وزارت مالیه ۲. وزارت اقتصاد				
هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی						
۱۰،۴ اتخاذ پالیسی ها، به ویژه پالیسی مالی، پالیسی دستمزد و پالیسی مصئونیت اجتماعی و دستیابی تدریجی به تساوی بیشتر.	۱۰،۴،۲ میزان مشارکت نیروی کار. به تفکیک: ۱. مجموع الف. ذکور ب. اناث	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت اقتصاد	۱. ۵۳،۹٪ الف. ۸۰،۶٪ ب. ۲۶،۸٪			
۱۰،۷ تسهیل مهاجرتهاى منظم، مطمئن و مصئون؛ انتقال مهاجرین از طریق اجرایی نمودن پالیسی های منظم و مدیریت شده مهاجرت.	۱۰،۷،۱ فیصدی مهاجرین افغان ثبت و راجستر شده که دارای مدرک اقامت در کشور های میزبان می باشند: الف. پاکستان ب. ایران	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۱. وزارت امور خارجه ۲. اداره ملی احصاییه و معلومات (۲۰۱۵)	الف. ۶۴٪ ب. ۵۳٪ (ارقام اداری ۲۰۱۵)	الف. ۷۲٪ ب. ۷۰٪	الف. ۸۲٪ ب. ۸۰٪	الف. ۹۲٪ ب. ۹۰٪
	۱۰،۷،۲ فیصدی عودت کنندگان که در جریان یکسال حین عودت از کمک های بشردوستانه مستفید گردیده اند. الف. مجموع ب. با مدرک ج. فاقد مدرک	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت صحت عامه	الف. ب. ج. (ارقام اداری)			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	۱۰,۷,۳ فیصدی استقرار پایدار خانواده های بیجاشده در هر سال	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان	۱۱٪ (ارقام اداری)	۱۱٪	۲۳٪	۲۷٪
	۱۰,۷,۴ فیصدی شهرک های مهاجرین که دارای خدمات اساسی و زیربنایی هستند.	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت شهر سازی و اراضی				
	۱۰,۷,۵ فیصدی عودت کنندگان که در طی ۱۲ ماه گذشته از فرصت های شغلی و معیشتی برخوردار شده اند.	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۱. وزارت کار و امور اجتماعی ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات	۶٪ (ارقام اداری)	۱۰٪	۷٪	۵٪
۱۰. ج. الی سال ۲۰۳۰، کاهش هزینه های تادیات مهاجرین به کمتر از ۳ فیصد و حذف دهلیزها با هزینه بالاتر از ۵ فیصد در تادیات.	۱۰. ج. ۱۰ فیصدی مصارف ارسال حواله نظر به مجموع مبلغ حواله شده.	وزارت امور مهاجرین و عودت کنندگان ۱. بانک مرکزی ۲. وزارت مالیه ۳. وزارت امور خارجه				
هدف یازدهم: ساختن شهرها و شهرک های (human settlements) همه شمول، مصئون، مقاوم (resilient) و پایدار						
۱۱,۵ الی سال ۲۰۳۰، کاهش قابل ملاحظه تعداد مرگ و میر و متضررین، و	۱۱,۵,۱ تعداد افراد تلف شده، افراد گمشده و افراد مستقیماً متاثر شده	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	الف. ۱۷ تن ب. ۷ تن	الف. ۱۷ تن ب. ۷ تن	الف. ۱۶ تن ب. ۶ تن	الف. ۱۵ تن ب. ۶ تن

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
کاهش خسارات مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی ناشی از حوادث (disasters)، به شمول حوادث مرتبط به آب، با تمرکز بر حمایت از افرادی فقیر و آسیب پذیر.	در اثر حوادث در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفوس الف. تعداد افراد تلف شده ب. تعداد افراد گمشده ج. تعداد افراد که مستقیماً متاثر شده اند		ج. ۱۵۰۰ (ارقام اداری)	ج. ۱۵۰۰	ج. ۱۴۵۰ تن	ج. ۱۴۰۰ تن
۱۱.ب الی سال ۲۰۳۰، افزایش قابل ملاحظه تعداد شهرها و شهرک ها (human settlements) با پالیسی و پلان های یکپارچه جهت بدست آوری موثریت منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، مقاوم در مقابل حوادث؛ انکشاف و تطبیق سیستم مدیریت حوادث در مطابقت به "چارچوب Sendai برای کاهش خطرات حوادث سال ۲۰۱۵-۲۰۳۰."	۱۱.ب.۱ تعداد کشور های که استراتیژی ملی کاهش خطرات و حوادث را در مطابقت با چارچوب سندای (Sendai) ترتیب و تطبیق می نمایند.	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث	۴۸٪ (UNISDR, ۲۰۱۵)	۵۰٪	۵۲٪	۵۴٪
هدف سیزدهم: اتخاذ اقدامات فوری در جهت مبارزه با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن						

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۳،۱ تقویت ظرفیت های انعطاف پذیر و مقاوم (resilient) در مقابل خطرات اقلیمی و حوادث طبیعی.	۱۳،۱،۳ فیصدی ادارات و نهاد های محلی که استراتیژی کاهش خطرات و حوادث را در مطابقت با استراتیژی ملی کاهش خطرات ترتیب و تطبیق مینمایند الف. به سطح ولایت ب. به سطح ولسوالی ج. به سطح شورا های انکشافی محل (CDCs)	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث ۱. وزارت مالیه ۲. اداره مستقل ارگانهای محلی ۳. اداره ملی حفاظت محیط زیست ۴. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري				
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حسابه و همه شمول در تمام سطوح						
۱۶،۱ کاهش قابل ملاحظه خشونت با تمام اشکال آن و مرگ و میر مرتبط به آن در همه جا	۱۶،۱،۲ تعداد کشته شده گان ناشی از جنگ در هر ۱۰۰،۰۰۰ نفوس به تفکیک: ۱. علل مرگ الف. اسلحه ب. مهمات انفجاری ج. ماین های کارگزاری و منفجر نشده ۲. جنس الف. ذکور	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث ۱. وزارت امور داخله ۲. وزارت دفاع ملی ۳. امنیت ملی				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور مصئونیت اجتماعی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر / همکار	بیزلایین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
	ب. اناث ج. مجموع ۳. گروه سنی الف. پایینتر از ۱۸ سال ب. بالاتر از ۱۸ سال					
	۱۶,۱,۵ فیصدی ساحات پاک کاری شده از ماین و مهمات منفجر ناشده	اداره ملی آمادگی مبارزه باحوادث ۱. وزارت امور داخله ۲. وزارت دفاع ملی ۳. امنیت ملی	۷۸٪ (ارقام اداری)	۸۰٪	۸۳٪	۸۶٪
۱۶,۲ پایان بخشیدن به تمام اشکال خشونت ها و سوء استفاده علیه اطفال از جمله قاچاق، استثمار و شکنجه	۱۶,۲,۱ تناسب اطفال (۱-۱۷ ساله) که تنبیه فیزیکی و یا پرخاشگری روانی را در جریان ماه گذشته توسط مراقبت کننده خویش تجربه کرده باشند	وزارت کار و امور اجتماعی ۱. وزارت امور داخله ۲. وزارت عدلیه ۳. وزارت اطلاعات و فرهنگ	۷۴.۴٪	۷۲٪	۶۹٪	۶۶٪

سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی

داکتر محمد همایون قیومی
سرپرست وزارت مالیه

رئیس دافغانستان بانک

به منظور حمایت از رشد اقتصادی مداوم، دافغانستان بانک به عنوان طراح و مجری سیاست‌های پولی کشور متعهد است تا در کنار تامین ثبات سطح قيم داخلی که هدف اولی این اداره را تشکیل می‌دهد، در عرصه تحکیم نظام مالی و بانکی نیز تلاش نموده و دسترسی مردم به خدمات مالی را در سراسر کشور افزایش دهد. در این زمینه، دافغانستان بانک پلان‌های را جهت توسعه خدمات مالی فراگیر در نظر گرفته است که تطبیق و پیگیری آن در سال ۱۳۹۹ آغاز خواهد گردید.

این اداره با درک اهمیت جهانی اهداف انکشاف پایدار سعی می‌ورزد تا پلان‌های خویش را در چارچوب این برنامه طرح نموده و دستیابی به اهداف پولی و مالی را در روشنایی آن تعقیب نماید.

محترم اجمل احمدی

سرپرست وزارت صنعت و تجارت

وزارت صنعت و تجارت مصمم است تا در قسمت صنعتی ساختن افغانستان کارهای اساسی و عملی انجام دهد. بدین منظور وزارت تمرکز بیشتر بالای طرح و تصویب استراتیژی و پالیسی‌های حمایتی صنایع و ایجاد و انکشاف پارک‌های صنعتی دارد. این وزارت در نظر دارد تا یک واحد تحقیقاتی جامع که تمام معلومات مورد نیاز سرمایه‌گذاران را ارایه کرده بتواند ایجاد کند. با در نظر داشت نفوس جوان افغان و توانایی‌های آنها در نوآوری و کارفرمایی، این وزارت برنامه‌های در این قسمت ایجاد میکند تا باعث اشتغال‌زایی و در نتیجه رشد اقتصادی شود.

پوهنیار احمد جاوید رسولی

رئیس اداره ملی احصائیه و معلومات

طرح اهداف انکشاف پایدار یکی از مهمترین ابتکارات سازمان ملل متحد می‌باشد که زمینه را جهت انکشاف اقتصادی پایدار برای کشورهای عضو به خصوص کشورهای در حال توسعه را میسر می‌سازد. افغانستان در کنار سایر اعضای سازمان ملل متحد، به تطبیق اجندای سال ۲۰۳۰ متعهد بوده و همواره تلاش می‌نماید تا با استفاده از امکانات دست‌داشته داخلی و همکاری نهادهای کمک‌کننده بین‌المللی به این اهداف انکشافی نایل آید. رسیدن به اهداف مذکور تلاش‌های جدی و همکاری وزارت‌ها و ادارات دولتی، نهادهای اکادمیک، سکتور خصوصی، جامعه مدنی و همه اقشار جامعه را می‌طلبد.

سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی

معرفی سکتور

در بخش اقتصادی آجندای اهداف انکشاف پایدار نمایانگر گام مهم در محو فقر با تمام ابعاد آن از جمله فقر مطلق که بزرگترین چالش جهانی و از ملزومات اجتناب ناپذیر انکشاف پایدار است می باشد. در سند اهداف انکشاف پایدار همه کشورها برای رشد پایدار و فراگیر اقتصادی به ویژه در ارتباط با کشورهای در حال انکشاف تاکید و همچنین بر اهمیت ابعاد منطقی و بین المللی و همبستگی و ارتباط متقابل اقتصادی در سطح منطقی برای تحقق انکشاف پایدار و به کار گیری همه توانایی ها برای رسیدن به این اهداف مهم، تعهد کرده اند.

در سند اهداف انکشاف پایدار همه کشورها تعهد سپرده اند که در نحوه تولید و مصرف کالا و خدمات در همه جوامع تغییرات بنیادین ایجاد شود. دولت ها، سازمان های بین المللی، بخش تجاری و سایر فعالان غیر دولتی و افراد، باید در ارتباط با تغییر نحوه تولید و مصرف ناپایدار از جمله از طریق بسیج کمک های مالی و فنی همه منابع موجود در جهت تقویت ظرفیت های علمی، فناوری و نوآوری کشورهای در حال انکشاف و همچنین حرکت به سوی الگوهای پایدارتر تولید و مصرف، مشارکت و کمک کنند.

این آجندای جهانی بر پایه اهداف والایی همچون رفاه و نیکبختی که در سایه از بین بردن فقر در همه ابعاد و اشکال آن می باشد تدوین شده است و همچنین با توجه ویژه به ظرفیت ها و واقعیت های ملی و سطوح انکشاف در کشورها آن را احترام دارد و به سیاست های داخلی و اولویت های ملی کاملاً ارج می نهد و همه این اهداف در نهایت برای توسعه کرامت، سعادت، عدالت مردم کره زمین می باشد.

وزارت اقتصاد افغانستان که نهاد رهبر در پیشبرد اهداف سکتور اقتصادی می باشد با رویکرد فرابخشی و مشارکت همه نهادهای ملی اعم از دولتی و غیر دولتی، سکتور خصوصی، نهادهای مدنی با کمک در بازساخت سهم علم، فناوری و نوآوری در رسیدن به این اهداف تعیین شده متعهد می شود. تا پایان ۲۰۳۰ با پیگیری و حصول اهداف تعیین شده برای افغانستان در هماهنگی با سازمان ملل متحد و سایر کشور ها سهم خود را برای رهاندن نسل بشر از فقر ادا نموده که نتیجه این کار آسایش و رفاه همگانی می باشد.

وزارت ها و ادارات سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی بمنظور برآورده ساختن اهداف پیشرفت های اقتصادی و اجتماعی در کشور نقش ارزنده داشته و در رشد اقتصادی و سطح استخدام، کاهش فقر، تامین هماهنگی و انسجام تمام فعالیت های احصائیوی در کشور، ایجاد زیربنای ملی کیفیت، ازدیاد عواید، نظارت از عواید و مصارف دولت و در کل بلند بردن سطح زندگی شهروندان کشور نقش مهم و حیاتی را ایفا مینماید.

دولت افغانستان با تمرکز بر سکتور های همچون زراعت، صنعت، خدمات و معدن تلاش دارد به اهداف ذکر شده تا پایان ۲۰۳۰ دست یابد. افزایش در تولید میوه جات و مواد غذایی و سرمایه گذاری برای سکتور زیرمجموعه زراعت مانند فابریکه های تولید آب میوه، مربا و انواع کنسرو جات هم در بالا بردن تولید ملی کمک میکند و هم اشتغالزایی برای اقتصاد دربر خواهد داشت. از طرف دیگر با سرمایه گذاری بر صنعت و معدن می توان با بهره بری از معادن و صنعتی شدن این سکتور سهم قابل ملاحظه ای در بلند بردن رشد اقتصادی کشور این صنایع می تواند داشته باشد.

سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی شامل هفت واحد بودجوی (وزارت های صنعت و تجارت، اقتصاد، مالیه، اداره مستقل ستندرد، اداره ملی احصائیه و معلومات) بوده که اکثرآ در قسمت ایجاد زیربناهای اقتصادی مصروف انجام فعالیت میباشند.

تارگیت ها و شاخص های سکتور:

سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی دارای ۱۹ تارگیت و ۲۷ شاخص می باشد که حکومت افغانستان متعهد به بهبود وضعیت کنونی شاخص های مذکور الی سال ۲۰۲۰ می باشد و مهمترین اهداف که در صدر برنامه های دولت قرار دارند، کاهش فقر در تمام رده های سنی در شهرها و روستاهای کشور، بسیج منابع از مراجع مختلف به منظور طرح و تطبیق برنامه ها و پالیسی های موثر برای کاهش فقر، رشد پایدار و متداوم تولید ناخالص داخلی سرانه، رسیدن به یک اقتصاد مولد و استفاده بهینه از منابع، تکنالوژی و فن آوری به منظور ارتقای تولیدات و ارزش افزایی در تولید کالاها و خدمات ضروری، تهیه و ترتیب پالیسی ها و طرح ها به منظور بالا بردن سطح تولیدات که منتج به ایجاد اشتغال و فعالیتهای اقتصادی در تمامی سکتورها می گردد، حمایت و تقویت بخش های مالی بخصوص بانکداری و خدمات بیمه می باشد.

همچنان سوق دهی منابع و عوامل تولید جهت گسترش کارخانه جات صنعتی و تولیدات داخلی، ایجاد تسهیلات و حمایت مالی تولید کننده گان کوچک و تسهیلات لازم برای انکشاف زیر بناها و بالا بردن سطح درآمد نفوس به میزان بالاتر از اوسط درآمد و حمایت از شرکت های بزرگ تولیدی و در عین حال جمع آوری معلومات لازم در مورد فعالیت ها و تولیدات آنها و تلاش ها در قسمت بالا بردن عواید داخلی بخصوص مالیات از جمله برنامه های مهم دولت بشمار می روند.

بر علاوه موارد فوق حکومت در قسمت بسیج منابع مالی اضافی از منابع مختلف، افزایش صادرات کالاهای تولیدی و محصولات زراعتی، سهمگیری در تجارت جهانی، تقویت و بهبود ثبات اقتصادی، حمایت از مشارکت عامه و خصوصی و روند خصوصی سازی، جذب کمک های تخنیکی و دسترسی به اطلاعات و در نهایت استفاده از شیوه های جدید اندازه گیری رشد اقتصادی، تولید ناخالص داخلی و بهبود جمع آوری آمار احصایوی متعهد بوده و تمام تلاش های خود را در قسمت بهبود اهداف فوق تا سال ۲۰۲۰ بخرج خواهد داد.

مهمترین شاخص که در صدر برنامه های دولت قرار دارد کاهش فقر است که نسبت نفوس تحت خط فقر در سال ۲۰۱۶ به ۵۴,۵ فیصد می رسد که تا سال ۲۰۲۰ به ۴۸ فیصد کاهش یابد.

تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی در سال ۲۰۱۷ در حدود ۲۷ فیصد بوده که تا سال ۲۰۲۰ باید به ۶۲ فیصد برسد یعنی ۳۵ فیصد عواید افزایش یابد و همچنان مقدار پول تخصیص یافته به منظور رشد مشارکت عامه و خصوصی ۱۴ میلیون دالر می باشد که تا سال ۲۰۲۰ باید به ۱۵ میلیون دالر افزایش یابد. در حال حاضر سهم صادرات افغانستان از مجموع صادرات جهان در حدود ۰,۰۰۴۵ فیصد است که تا سال ۲۰۲۰ باید به ۰,۰۰۷ فیصد برسد. علاوه بر این، اداره ملی احصاییه و معلومات نسبت تولدات ثبت شده اطفال زیر ۵ سال را از ۲۹ فیصد در سال ۲۰۱۶ به ۴۰ فیصد در سال ۲۰۲۰ افزایش خواهد داد.

اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی در ذیل ارایه گردیده اند:

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
هدف اول: محو فقر با تمام اشکال آن در همه جا						
۱،۲ الی سال ۲۰۳۰، کاهش حد اقل نیمی از نسبت مردان، زنان و کودکان فقیر (در تمامی ابعاد فقر) متعلق به تمام گروه های سنی، مطابق با تعریف ملی فقر.	۱،۲،۱ نسبت نفوس تحت خط فقر، بر اساس تعریف ملی فقر. ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث ج. شهری د. دهاتی ه. کوچی	وزارت اقتصاد ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت احیا و انکشاف دهات ۳. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۴. وزارت کار و امور اجتماعی	۱. ۵۴،۵٪ الف. ۴۱،۶٪ ب. ۵۸،۶٪	۵۳٪	۵۰٪	۴۸٪
۱.الف حصول اطمینان از بسیج قابل ملاحظه منابع از مراجع مختلف به شمول همکاری های انکشافی، جهت فراهم سازی ابزار کافی و مطمئن، به منظور تطبیق برنامه ها و پالیسی ها برای محو فقر در تمامی ابعاد آن.	۱.الف.۱ نسبت منابع اختصاص داده شده دولت (مستقیما) برای برنامه های فقرزدایی.	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد				
۱.الف.۲ نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی)	۱.الف.۲ نسبت مصرف دولت در خدمات ضروری (تعلیم و تربیه، صحت و مصئونیت اجتماعی)	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد	۱۸٪	۱۸٪	۱۸٪	۱۸٪
هدف هشتم: ترویج (promote) رشد اقتصادی پایدار و فراگیر، اشتغال کامل، مناسب و مولد (productive) برای همه						
۸،۱ تداوم در رشد اقتصادی سرانه در مطابقت با شرایط ملی، به ویژه دستیابی به	۸،۱،۱ میزان رشد سالانه تولید ناخالص داخلی حقیقی سرانه	وزارت مالیه وزارت اقتصاد				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
حداقل رشد ۷٪ تولید ناخالص داخلی در سال						
۸,۲ دستیابی به مولدیت اقتصادی از طریق تنوع، ارتقاء فن آوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بالای بخش های دارای ارزش افزوده بالا و نیازمند به نیروی کار بیشتر	۸,۲,۱ میزان رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی فی نفر شاغل	وزارت اقتصاد ۱. وزارت زراعت، آبیاری و مالداري ۲. وزارت صنعت و تجارت ۳. وزارت کار و امور اجتماعی ۴. وزارت معادن و پتروولیم ۵. وزارت ترانسپورت				
۸,۳ ایجاد (promote) پالیسی های انکشافی که از فعالیت های تولیدی (productive activities)، ایجاد اشتغال مناسب، کار آفرینی، خلاقیت و نوآوری و رسمی سازی تشبثات خورد و متوسط از طریق دسترسی به خدمات مالی حمایت میکنند.	۸,۳,۱ سهم استخدام غیر رسمی در سکتورها بدون زراعت. به تفکیک ۱. مجموع هر دو جنس الف. ذکور ب. اناث	وزارت صنعت و تجارت ۱. وزارت کار و امور اجتماعی ۲. وزارت معادن و پتروولیم	۰.۱ ۶۷,۳٪ الف. ۶۶,۷٪ ب. ۷۱,۳٪ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۷-۲۰۱۶)	۰.۱ ۶۷,۳٪ الف. ب.	۰.۱ ۶۷,۳٪ الف. ب.	۰.۱ ۶۸٪ الف. ب.
۸,۱۰ تقویت ظرفیت نهاد های مالی داخلی جهت توسعه	۸,۱۰,۱ تعداد شعبات بانک های تجارتي بر هر ۱۰۰۰۰۰ هزار نفر	د افغانستان بانک	۲.۷			

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
دسترسی به بانکداری، بیمه و خدمات مالی برای همه.			(ارقام اداری)			
	۸,۱۰,۲ فیصدی افراد (۱۵ سال و بالاتر) که در بانک و یا موسسه مالی دارای حساب و یا از خدمات انتقال پول از طریق موبایل استفاده مینمایند	د افغانستان بانک				
	۸,۱۰,۳ تعداد ماشین های اتومات صرافیه یا ATM بر هر یک ۱۰۰۰۰۰ نفر	د افغانستان بانک	۱.۳ (ارقام اداری)			
هدف نهم: ایجاد زیربنا های مقاوم (Resilient)، تقویت صنعتی سازی پایدار، همه شمول و تشویق (Foster) نوآوری.						
۹,۲ الی سال ۲۰۳۰، تشویق صنعتی سازی پایدار و فراگیر، افزایش قابل ملاحظه سهم صنعت در استخدام و تولید ناخالص داخلی، در مطابقت به اوضاع ملی، و دو برابر سازی سهم صنعت.	۹,۲,۱ ارزش افزوده تولیدات صنایع فابریکاتی (Manufacturing value added) به تناسب: الف. تولیدات ناخالص داخلی ب. نفوس (Per Capita)	وزارت صنعت و تجارت ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت اقتصاد	۲۲.۱٪ (ارقام اداری)	23.1%	۲۴.۱٪	۲۵.۱٪
۹,۲,۲ فیصدی اشتغال در صنعت از مجموع اشتغال	وزارت صنعت و تجارت ۱. وزارت مالیه	(سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۲۰۱۶-۱۷)	۱۸.۱٪	۱۸.۱٪	۱۸.۳٪	۱۸.۸٪
۹,۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب و کارها در کشور به خدمات مالی با	۹,۳,۱ سهم صنایع کوچک در ارزش افزوده شده تمامی صنایع	وزارت صنعت و تجارت ۱. وزارت مالیه				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
ریج ارزان، و پیوستن این ها در زنجیره ارزش و بازار ها.	۹,۳,۲ فیصدی صنایع کوچک با قرضه	وزارت صنعت و تجارت				
۱.۹ الف تسهیل در انکشاف زیر بنأ پایدار و مقاوم از طریق افزایش حمایت های مالی، تکنالوژیکی و فنی در کشور.	۱.۹ الف فیصدی کمک های رسمی بین المللی برای سکتور زیربنا	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد	۴۷٪			
هدف دهم: کاهش نابرابری در سطح ملی و بین المللی						
۱۰,۱ الی سال ۲۰۳۰، دستیابی تدریجی و پایدار رشد درآمد ۲۵٪ نفوس با کمترین درآمد به میزان بالاتر از اوسط درآمد ملی.	۱۰,۱,۱ رشد مصارف خانوار در الف. ۴۰ فیصد نفوس با کمترین مصرف ب. مجموع نفوس	وزارت اقتصاد ۱. وزارت کار و امور اجتماعی				
هدف دوازدهم: حصول اطمینان از شیوه های پایدار تولید و مصرف						
۱۲,۶ تشویق شرکت ها بخصوص شرکت های بزرگ و فرامرزی در اتخاذ شیوه های تولیدی پایدار و توحید معلومات آن در گزارشات.	۱۲,۶,۱ تعداد از شرکتهای که از پایداری گزارش نشر میکنند	وزارت صنعت و تجارت	(ارقام اداری)	۵	۱۰	۱۵
هدف شانزدهم: ترویج جوامع صلح آمیز و همه شمول برای انکشاف پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همه و تشکیل نهاد های موثر، حساسده و همه شمول در تمام سطوح						

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی

تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۶,۹۱ الی سال ۲۰۳۰، تهیه هویت حقوقی یا قانونی برای همه، به شمول ثبت تولدات.	۱۶,۹,۱ نسبت تولدات ثبت شده اطفال زیر سن ۵ سال الف. ملی ب. شهری ج. دهاتی د. کوچی	اداره ملی احصاییه و معلومات ۱. وزارت صحت عامه	الف. ۲۹,۵ ب. ۶۰,۹ ج. ۲۹,۵ د. ۱۰,۴ (سروی وضعیت زندگی در افغانستان ۱۷-۲۰۱۶)	۳۳٪	۳۸٪	۴۰٪
هدف هفدهم: تقویت ابزار های تطبیقی واحیا مشارکت جهانی برای انکشاف پایدار						
۱۷,۱ تقویت و بسیج سازی منابع داخلی، با استفاده از حمایت بین المللی به منظور ارتقای ظرفیت داخلی در جمع آوری مالیات و عواید.	۱۷,۱,۱ تناسب عواید دولت در تولید ناخالص داخلی	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد	۱۲,۴٪ (ارقام اداری)			
	۱۷,۱,۲ تناسب تمویل بودجه ملی از عواید ملی	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد	۲۴٪ (سند بودجه ملی ۲۰۱۷)	۵۳٪	۵۶٪	۶۲٪
۱۷,۲ بسیج سازی منابع مالی اضافی برای کشور از منابع مختلف.	۱۷,۳,۱ سهم سرمايگذاري های مستقیم خارجی (FDI)، کمک های انکشافی رسمی و همکاری های جنوب-جنوب در مجموع بودجه ملی.	وزارت صنعت و تجارت ۱. وزارت مالیه ۲. وزارت امور خارجه ۳. د افغانستان بانک				
۱۷,۱۱ الی سال ۲۰۳۰، افزایش صادرات کشور به خصوص دوبرابر ساختن سهم	۱۷,۱۱,۱ سهم صادرات افغانستان در مجموع صادرات جهان	وزارت صنعت و تجارت	۰,۰۰۴۵٪ (ارقام اداری)	۰,۰۰۰۵٪	۰,۰۰۰۶٪	۰,۰۰۰۷٪

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
صادرات کشور در صادرات جهانی.		۱. وزارت مالیه ۲. وزارت اقتصاد				
۱۷،۱۳ تقویت ثبات اقتصاد کلان توسط هماهنگی و انسجام پالیسی ها.	۱۷،۱۳،۱ داشبورد اقتصاد کلان	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد ۲. دافغانستان بانک				
۱۷،۱۷ تشویق و بهبود مشارکت موثر عامه، عامه - خصوصی بر اساس تجارب و منابع استراتیژی مشارکت.	۱۷،۱۷،۱ مقدار پول تخصیص شده به منظور مشارکت عامه - خصوصی (به میلیون دالر)	وزارت مالیه ۱. وزارت اقتصاد	۱۴	۱۰	۱۲	۱۵
۱۷،۱۸ الی سال ۲۰۲۰ تسریع حمایت های ارتقاء ظرفیت جهت افزایش سریع فراهم سازی ارقام با کیفیت بلند، به موقع و قابل اعتماد به تفکیک عاید، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، معلولیت، موقعیت جغرافیای و سایر مشخصات مرتبط به خصوصیات ملی	۱۷،۱۸،۱ نسبت شاخص های انکشاف پایدار که در سطح ملی به تفکیک جزئیات تولید شده، با مقاصد همخوانی داشته و در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصائیه های رسمی قرار داشته باشد	اداره ملی احصائیه و معلومات ۱. وزارت اقتصاد				
	۱۷،۱۸،۲ تعداد ممالک که دارای قوانین احصائیه در مطابقت با پرنسپ های اساسی احصائیه های رسمی استند	اداره ملی احصائیه و معلومات ۱. وزارت اقتصاد				

جدول اهداف، تارگیت ها و شاخص های سکتور اقتصاد و انکشاف سکتور خصوصی						
تارگیت	شاخص	واحد رهبر/ همکار	بیزلاین	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
۱۷،۱۹ الی سال ۲۰۳۰ تقویت ابتکارات موجود جهت انکشاف شیوه هایی که پیشرفت انکشاف پایدار را اندازه گیری کرده بتواند و متمم تولید ناخالص داخلی و ارتقای ظرفیت را در کشور های روبه انکشاف حمایت کند	۱۷،۱۹،۱ ارزش دالری تمام منابع که برای ارتقای ظرفیت احصایی در کشور های روبه انکشاف تخصیص داده شده است.	اداره ملی احصاییه و معلومات ۱. وزارت خارجه ۲. وزارت مالیه	معلومات در مورد این شاخص توسط پاریس ۲۱ از دوتر ها جمع آوری میشود.			
۱۷،۱۹،۲ تناسب کشورهای که الف. حداقل یک سرشماری نفوس در جریان ۱۰ سال گذشته انجام داده اند ب. ۱۰۰ فیصد ثبت تولدات و ۸۰ فیصد ثبت وفیات را انجام داده اند.	اداره ملی احصاییه و معلومات ۱. وزارت صحت عامه ۲. وزارت امور داخله					

2030

2030

2030

